

Ob koncu
tedna
se bo
vreme
izboljšalo
in
razjasnilo.

Tako smo naslovili aktualno temo v današnjem vestniku na str. 5. Zanimalo nas je, kako je z (ne)zaposlovanjem v Pomurju in med drugim smo zvedeli, da se je število iskalcev zaposlitev dvignilo že na okrog 3.300. Večina jih sicer nekako shaja brez zaposlitve, nekateri pa se zaradi stiske tudi zjočejo na skupnosti za zaposlovanje.

Volilna predjed

V nedeljo, 2. aprila, se bomo v Sloveniji neposredno izrekli o našem članu v predsedstvu SFRJ, ki bo takoj postal za eno leto tudi predsednik kolektivnega šefa države. S tem dobivamo volilci predjed z neposrednega volilnega menija. Ne bomo se torej šli čisto pravih neposrednih volitev, ki so ustavna pravica in dolžnost, ampak bo to prostovoljno neposredno glasovanje, katerega rezultat bo osnova za dokončno izvolitev v zborih republiške skupščine. Zdašnja volilna zakonodaja za to in večino pomembnejših funkcij ne določa neposrednih volitev. Tako smo doslej volili le svoje delegacije v »bazi« in delegate občinskih družbenopolitičnih zborov, potem pa je bilo neposrednih volitev konec. Očitno takšno volilno zakonodajo demokratizacija družbenih odnosov prehitela, zato je vse pogostejšim pobudam in zahtevam po neposrednem glasovanju o vodilni državniški funkciji morala prisluhniti vsaj SZDL. Sicer zapletenim volilnim postopkom je dodala še enega, res neposrednega, v katerem se ni mogoče iti kadrovske kombinatorike in drugih »presenečenj« iz doslej veljavnih volilnih postopkov.

Za nameček bomo lahko izbirali še med dvema kandidatoma, do katerih smo prišli po daljšem in zapletenem predvolilnem postopku. Na volilnih lističih bosta imeni Marka Bulca in Janeza Drnovška. O njiju nekaj že vemo, predvsem iz dveh televizijskih nastopov, v dneh neposredno pred volitvami (na dan volitev in dan pred njimi bo volilni molk) pa upamo na še kakšno dobro priložnost spoznavanja. Sploh ne bi bilo slabo, če bi ju ta zadnji teden povabili tudi k nam v Pomurje. Veliko ljudi pravi, da ju premalo pozna in da se bodo med njima težko odločili. Če kje že dolgo ni bilo zbora občanov ali volilcev, bo te dni vsekakor nujen.

Pa ne samo zaradi glasovanja — ljudi »mučijo« tudi številna druga vprašanja aktualnega jugoslovanskega trenutka. Za dajanje odgovorov nanje nam ne bi smelo biti žal ne časa ne denarja.

Tudi za napovedano neposredno aprilsko glasovanje o članu predsedstva SFRJ iz Slovenije je veliko govora o denarju. Politiku iz starejših pomurske generacije je ob neki priložnosti celo ušlo, da je tovrstni vse-slovenski referendum politično snobovstvo iz Ljubljane, ki nima osnove v veljavni zakonodaji. Pomursko politično vodstvo pa je le ocenilo, da gre za začetek neposredne volilne demokracije, ki jo diktirata čas in razvoj. Za serviranje takšne volilne predjedi pa so resnično potrebna že kar precejšnja sredstva, ki pa jih je premalo in vsakdo se otepa dodatnih stroškov, ker sredstev nima kje vzeti. V pomurskih občinah odločno pravijo, da mora biti to stvar republiških virov in prav imajo. Vsaka šola nekaj stane. Ne da bi denar v teh težkih časih na veliko razmetavali, za vsa nujna potrebna informativna in druga gradiva ter delo pri izvedbi volitev pa bo že potrebno najti denar, če želimo dobro opravljeno delo. Če ne bomo delali kakovostno, pa bi bilo bolje nič kot zanič.

V pomurskem političnem vrhu je bil tudi dvom, kako bo z udeležbo na glasovanju. Anketa Delovnega Stika je pokazala na izjemno visok odstotek udeležbe Slovencev na neposrednih volitvah. Če smo Pomurci tako množično hodili na referendum, ko smo odločali o samopriskupkih, bomo zdaj imeli priložnost potrditi še, ali je demokracija samo želja politikov ali smo zanjo tudi vsi državljani. Bolj verjamem v slednje.

Irma Benko

Po potokih curilo, po bregih zelenilo- oj, veselo bo!

(Iz Pomurja)

Morda ima uvodniško premišljevanje ob času, ko smo (koledarsko) vzeli slovo od zime in dočakali prihod Vesne, boginje pomladi, to prednost, da si po zvrstnosti sporočanja more privoščiti nekaj več čustvenega, izpovednega izražja. Nagovarjati hoče predvsem ponovno prihajajoče ali vračajoče se iz širnega sveta, ki mnogi upravičeno s strahom in upanjem zrejo na usodo tega in tukajšnjega nemirnega vsakdanjaka.

Rado bi pravzaprav seglo k izvoru, h koreninam, ki se jih ob enakonočju ponavadi močneje zavemo. Bliži nam je naravni ritem

in duša si poželi odrešujočega očiščenja in pomlajenja. Kaj bi tu s politiko kot umetnostjo varanja ljudi, vselej pri volji osvojiti in ohraniti oblast? Mar ni razvidno, kam nas je prignalo oblastništvo in povzpetništvo? Ne veleva zaman mislec: »Vsaka stranka živi od svoje mistike in umrje od svoje politike.«

Gre torej za vračanje k sebi, samozavedanju, izročilu. »Kmečko ljudstvo je tisto, ki je stoletja in stoletja skoraj edino varovalo dedščino našega izročila. Da je s tem bistveno pomagalo ohranjati našo narodno samobitnost, je vsakomur jasno. Zato pa vzbujajo skrb, da se naš kmečki življenjski razkraj, še preden je delavstvo utegnulo v narodni skupnosti kulturno in politično zavzeti njegovo mesto,« opominja razumnik.

Nekaj globljega, skrivnostnega se luči iz nedavnega slovesa od zime s pustom in pepelnico, ki sta ju nasledila postni čas in veli-

ki teden. (Na današnji veliki četrtek so med Muro in Dravo nabirali koprive in jih zatikali za streho, da bi v hišo ne treščilo.) Ob južnih sapah se nam razpre obnebežeg in navad, ki so spremljale praznovanja našega ljudstva v preteklosti. Kakšno kulturno, civilizacijsko bogastvo!

Božič smo končno uradno razglasili za dela prost dan; nemara si bomo upali še kakšno sorodno starosvetno praznovanje. Velika noč je pred durmi in spet nam zazveni v premislek, da »šele pravo razmerje med delom in praznovanjem in šele smiselna vsebina praznovanja samega ali vsaj zdrava sprostitve človeškega jaza (kakor denimo ob pustu) ustvarjajo tisto duševno uravnoteženost, ki je osnova srečnega življenja.«

Je to večno vračanje enakega? Zdomci, štorklje, običaji...

Dragi zdomci!

Želimo vam prijetno bivanje v domovini in lepo praznovanje!

V tej številki Vestnika objavlja-
mo gospodarsko-propagandna
sporočila številnih podjetij.
Praznični in prvi pomladni dnevi
so primeren čas za nakupe. Pre-
pričani smo, da vam bo naša po-
nudba pri tem v veliko pomoč!

Služba GPS Vestnika

POMURSKO ZDRUŽENO DELO V LETU 1988

Še vedno v začaranem krogu

Spreminjajoče razmere gospodarjenja v letu 1988 so se kazale tudi pri poslovanju pomurskih organizacij združenega dela, zato so se rezultati gospodarjenja od enega obračunskega obdobja do drugega bistveno spreminjali. Je pa bilo v vseh obračunskih obdobjih nekaj skupnih značilnosti, ki so se kazale tudi pri rezultatih zaključnih računov. V letu 1987 začete težnje o zmanjšanju obsega industrijske proiz-

vodnje so se nadaljevale tudi v lanskem letu, ko je bila le-ta v primerjavi z letom poprej manjša za 1,9 odstotka. Če ob tem upoštevamo 0,8-odstotno rast zaposlenosti, potem je skrb zbujač predvsem podatke, da je produktivnost padla kar za poltretji odstotek.

Vzroki za takšna gibanja so različni in jih ne gre iskati v nepriljubljenosti pomurskih delavcev za boljše delo, pač pa v prvi

vrsti v manjšem povpraševanju po nekaterih izdelkih. Prav zaradi teh razlogov so morali v prenekatere organizacije združenega dela zmanjšati proizvodnjo, nezasedenost proizvodnih zmogljivosti pa je le-to seveda tudi podraževalo. Manjše povpraševanje na domačem tržišču so mnogi želeli nadomestiti z večjim izvozom, čeprav včasih tudi pod ceno, in temu primerni so seveda tudi izvozni rezultati. Pomursko združeno delo je tako v primerjavi s predlanskim letom povečalo izvoz kar za 34 odstotkov, delež prihodkov na tujem trgu pa se je v celotnem prihodku povečal z 9,6 odstotka v letu 1987 na 13 odstotkov v lanskem letu, vendar ne v celoti na račun večjega fizičnega izvoza, pač pa dodobra tudi na račun višje vrednosti tujih valut v primerjavi z dinarjem. Skoraj za 55 odstotkov se je lani povečal tudi pomurski uvoz, od tega konvertibilni za blizu 70 odstotkov, kljub temu pa je pokritost uvoza z izvozom še vedno 140,5 odstotka, konvertibilnega pa celo 171,1 odstotka. V sestavi pomurskega uvoza se vedno prevladuje reprodukcijski material za več kot 84 odstotki, delež uvoza opreme znaša le dobrih 13 odstotkov, uvozili pa smo tudi nekaj blaga široke porabe. Čeprav se v izvoz usmerja vedno več organizacij združenega dela, je v Pomurju le nekaj velikih izvoznikov, največji pa je še vedno soboška Mura, ki je v skupnem pomurskem izvozu udeležena z več kot 35 odstotki.

Ne preveč zadovoljivo sliko pa dajejo tudi nekateri finančni

podatki. Povečanje celotnega prihodka zaostaja za rastjo cen, porabljena sredstva so naraščala hitreje od celotnega prihodka, zaostaja pa tudi rast dohodka.

Pri razporeditvi slednjega je sicer bilo čutiti nekatere pozitivne premike v prvem polletju, v drugem pa so se razmere spet začele slabšati. Cilji zmanjšanja vseh oblik tekoče porabe in okrepitev akumulacijske in reproduktivne sposobnosti gospodarstva so se sicer uresničili, vendar so, kot že rečeno, v drugem polletju ponovno bile nekatere nasprotna težnje.

Zlasti močno so se povečale druge obveznosti iz dohodka, najbolj skrb zbujač pa je povečanje obveznosti zaradi obresti, za katere je moralo pomursko združeno delo lani plačati kar 49 milijard dinarjev ali šestkrat več kot v letu 1987. Tako je moralo gospodarstvo več sredstev nameniti za obresti kot za poslovni sklad, skupne obresti pa so znašale skoraj toliko kot sredstva za osebne dohodke in skupno porabo delavcev. Te težave pa se še naprej povečujejo, saj morajo organizacije združenega dela zaradi likvidnostnih težav najemati draga posojila.

Dolgoročna in kratkoročna posojila so tako konec lanskega leta znašala več kot 670 milijard dinarjev, takšen položaj pa se bo gotovo neugodno kazal tudi v poslovanju letošnjega leta.

Ludvik Kovac

POSPEŠEVANJE PRIDELAVE HRANE V OBČINI LENDAVA

Plemenske telice na izposoj

V lendavski samoupravni interesni skupnosti za pospeševanje pridelave hrane bodo z denarjem, ki ga bodo zbrali, regresirali nakup zaščitnih sredstev za pridelavo poljščin, ne pa grozdja; regresirali pa bodo tudi nakup semen za setev ajde. Še več: kmetovalec, ki bo sklenil z drugo pogodbo, s katero se bo obvezal, da bo s hektarja oddal vsaj 600 kilogramov ajde, bo seme prejel zastoj. Hvale vredna je tudi odločitev o sofinanciranju nakupa »pšenčnih« sejalic, in sicer 10 odstotkov od nakupne vrednosti. Prav gotovo bo ustrezna spodbuda za nakupe, s tem pa tudi za odpravo ročne setve, za katero vsi vemo, da porabi več zrnja kot strojna. Z namenom, da bi se na naših kmetijah ob tradicionalnih proizvodnjah lotili še česa drugega, bodo dali v skupnosti za pospeševanje pridelave hrane nekaj denarja za poskusno pridelavo gob kukmakov oziroma šampinjonov.

S tem pa program »naložb« še ni izčrpan. V tem zapisu niti ne nameravamo opisovati vsega. Vsekakor pa se nam zdi potrebno omeniti, da bodo zagotovili denar tudi za plemenske telice. Te bodo dobili kmetje v 5-letno »izposoj«. Po preteku dogovorjenega časa bodo morali vrniti druge enake stare in tako visoko breje, kod jih bodo zdaj dobili. V 5-letnem obdobju bodo rejci prav gotovo veliko pridobili (teleta, mleko).

Š. sobočan

NAGRAJUJEMO!

super Li

Motel Čarda

NAGRAJUJE NAROČNIKE
VESTNIKA

Super Li po celotni Sloveniji, od Bleda do Murske Sobotice!

TRIJE NAROČNIKI VESTNIKA BODO IZ-
ŽREBANI IN VSAK BO DOBIL BREZPLA-
ČNO VEČNO VSTOPNICO IN Z NJO BO
LAHKO DO NESKONČNOSTI OBISKOVAL
VSE SUPER LIJE V SLOVENIJI.

Čimprej postanite naročnik VESTNIKA in morda
čaka sreča prav vas!

NAGRAJUJEMO!

GRADBENI SEJEM
G. RADGONA 3. — 7. 4. 1989

NAJVEČJA PREDSTAVITEV
GRADBENIŠTVA V JUGOSLAVIJI

- specializirane razstave
- strokovna posvetovanja
- srečanje gradbenih strokovnjakov
in gradbenega šolstva

Pravijo, da se vsaka nova vlada smeje, tudi naše seveda, pa ne zato, ker bo imela manj članov kot vse prejšnje, ampak najbrž zato, ker ji kasneje ob kopici problemov ne bo več do smeha. V novem zveznem izvršnem svetu so tudi trije Slovenci: Živko Pregl, Feri Horvat in Jože Štokar.

MI IN »ONI«

Če človek malo pokuka v svojo kosmato duščo, si mora priznati, da je najbrž »miting« (»Bosancev«) v Cankarju tudi eksplozija vsa leta nabirajočega nezadovoljstva južnjakov zaradi slabih stikov z domačini. Zagotovo so naši »Bosanci« včasih ljudje druge vrste, vsaj za take jih marsikdo ima. Dokaz? Dobro bi bilo, ko bi si Slovenci kdaj pogledali barake in samske domove, v katerih živijo »uvoženi« gradbinci. Če človek leta in leta živi v svinjariji, se na cesti zagotovo ne bo obnašal preveč poduhovljeno. Zanimivo bi bilo videti, kdo naših od politikantov je postavil v Ljubljani dva geta za prišleke, Fužine in Štepanjsko naselje. To je idiotizem, saj je jasno, da se v takem podrtim narodnostnem ravnanju Slovenci in Neslovenci ne morejo razumeti. Dovolj je, da je od dvajsetih priseljenih baraba le eden, pa pade slab glas na vse.

Tako je zapisal v Delovi prilogi Petkov teden Primož Kališnik.

Tito ukazal umoriti Stepinca

Umrli jugoslovanski predsednik države in partije naj bi naročil umor zagrebskega nadškofa Alojza Stepinca. To trdi nekdanji vodja tajne službe v jugoslovanski armadi Jęsto Šašić v svoji knjigi Otroci komunizma, ki predstavlja vodilne osebnosti narodnoosvobodilne vojne. Šašić piše, da mu je ta ukaz Tito izrekel ustno. Nadškof naj bi se za svoje življenje zahvalil takratnemu hrvaškemu partijskemu voditelju Vladimirju Bakariću, ki je označil ta ukaz za težko taktično napako in je umor preprečil.

Kleine Zeitung

JUGOSLAVIJA IN SVET

V Skupščini SFRJ je bila lani izrečena trditev, da sta JLA in uprava notranjih zadev veliko bolj odprta kot naš zvezni sekretariat za zunanje zadeve. To se je zgodilo po tistem, že pozabljenem incidentu, v Avstraliji. Beograjska Borba je pred dnevi na dveh straneh objavila imena naših diplomatskih predstavnikov v tujini (narodnost, starost, izobrazba, diplomatske izkušnje itn.). Seznam ne potrjuje kakšne »diskriminacije« po republikah. Zanimivi pa so tudi naslednji podatki: Jugoslavija ima vzpostavljene diplomatske odnose v 144 državah. Od leta 1983 do danes je bilo zaradi varčevanja ukinjenih 24 diplomatsko-konzularnih predstavništev, s tem pa se je za 39 odstotkov zmanjšalo število zaposlenih v diplomatskih službah. Trenutno je v zveznem sekretariatu za zunanje zadeve zaposlenih 2266 delavcev: 1213 doma in 1053 v tujini.

Bliže novi cesti

Posebna slovensko-hrvaška delegacija, ki sta jo vodila predsednika obeh izvršnih svetov, je prejšnji teden na Dunaju v pogovoru z avstrijskim kanclerjem Vranitzkim prišla korak naprej glede gradnje 117 kilometrov dolge avtoceste od Šentilja do Zagreba. Prve pogovore o tej zadevi je opravil bivši predsednik ZIS Branko Mikulić, ko je bil septembra lani na obisku v Avstriji. Gre za eno najpomembnejših evropskih prometnic od zahodnonemškega Nürnberga prek avstrijskega prelaza Phyrn, Mari-bora do Zagreba. Do 15. aprila bo naša stran Avstrijem predstavlila dokončen projekt s predlogi za finančno konstrukcijo. Stroške za gradnjo dela te ceste

med Šentiljem in Zagrebom cenojo na šest milijard šilingov, od tega pa bi avstrijska stran prispevala nekaj več kot polovico. Jugoslavija naj bi posojila za cesto vračala z oddajanjem objektov od avtocesti (bencinske črpalke, restavracije itn.) v najem — prav tako pobiranje cestnine — avstrijskim in drugim udeležencem pri kreditiranju gradnje imenovane ceste.

Lončarjeve tolažbe—ali kaj več?

Zvezni sekretar za zunanje zadeve Budimir Lončar meni, da obstajajo realne možnosti, da ZR Nemčija vendarle (po dveh mesecih) ne bo uvedla vizumov za Ju-

goslovane. Znano je že, da ZR Nemčija pritiska na našo državo, kako naj bi z nekakšnimi ukrepi zmanjšala priliv naših ljudi v ZR Nemčijo. Pomočnik zveznega sekretarja za notranje zadeve Jovan Vučković je v zvezi s tem povedal, da je sekretariat za notranje zadeve že prišel na sled številnim organizatorjem potovanj, ki pošiljajo naše ljudi v ZRN pod prevezo, da jih tam čakajo stanovanje, služba in politično zatočišče. Budimir Lončar sodi, da bi naša prizadevanja v tej smeri utegnili vplivati na to, da po poteku odpovednega roka ZR Nemčija vseeno ne bo uvedla vstopnih vizumov za Jugoslovane, ki nameravajo potovati v to deželo.

AVTOMATI

V vseh večjih krajih v Srbiji imajo na železniških in avtobusnih postajah fotografske avtomate. Sedeš na stol, vržeš v avtomat 15 kovanih stotakov, pritiseš na gumb, poziraš tako, malo drugače in spet drugače — čez četr minute ti avtomat »izpljune« tri fotografije, primerne za osebno izkaznico, potni list ... Če vržeš v avtomat 20 stotinarskih kovancev, dobiš sliko v barvi. »In kaj bi bilo, če bi nasilil avtomat s 25 kovanci?« je nekoga zanimalo. »Hm, če si Srb bo prišla iz avtomata slika Slobodana Miloševića, če Slovenec, kajpak slika Milana Kučana!«

Dobra volja je najbolja ...

(Dez)informacije

Nedavno sem ob trafiki ob avtobusni postaji zagledal poster s sliko Slobodana Miloševića s parolo: Smrt fašizmu-SlobodaN narodu. Tu podoba me je spomnila na naslovno stran Politikega tednika iz časov prvih mitingov, kjer je bila naslikana deklica modernega videza s parolo v desnici Živeo Milošević in jugoslovansko zastavo v levici. In še na marsikaj, kar je bilo nedavno zbranega v Startu pod naslovom Vse ikone Slobodana Miloševića, ki da se vztrajno izogiba slikanju in objavljanju svojih fotografij.

V dneh, ko na beograjski televiziji defilirajo ankete o bojkotu blaga, izdelanega v Sloveniji, in podobnih rečeh, ki so rezultat stopnjevanja nestrpnosti, me je to dodatno posebej zanimivo vznemirilo, kajti že tako nimam miru pred stalnim spraševanjem najrazličnejših znancev, kaj sodim o tem kot novinar, kaj mislim o društvu beograjskih Slovencev in podobnem. Seveda tudi o pobudi iz Črne gore, da bi v Cankarjevem domu oni vzpostavili neposredni kontakt s slovenskim ljudstvom, ki da je drugačnega mnenja od slovenskega vodstva in mu je zato potrebno pomagati.

Razpravljanje z ljudmi, ki vnaprej izključujejo drugačno mišljenje, je kajpak sila jalov in nesmiseln posel, zato se mu najraje izognem z ugotovitvijo, da je sodba o tem ali onem stvar zgodovine, prihodnosti, do bomo odkrili resnice, ki jih zdaj še slutimo ne.

Za sedanjost so dovolj vtisi, ki nastajajo iz slutenj tistega, kar bo ali ne bo sledilo. Kot je bilo na primer z dogajanjem v Črni gori, kjer se je prevrat naglo zgodil in so bile posledice pač takšne, da v vodstva sploh ni lahko dobiti ljudi za premoščanje nastalih razmer, zlasti ne med mladimi, ki so bili in so pač vselej najglasnejši v svoji mladostni nezkušenosti.

Psihoza množice je pač že po sami naravi plaz velike rušilne moči danega trenutka izgubljanja lastne ustvarjalne osebnosti in traja pač, kolikor traja, relativno kratko. Potem ko nastopa obdobje graditve, se pričakovanja navadno ne izpolnjujejo in razočaranja so neizbežna, najprej pa prevzemajo tiste, ki so največ pričakovali, zlasti pa one, katerih pričakovanja so bila že od začetka neuresničljiva.

Zdi se mi torej, da nastajajo časi, ko je za sprožanje plazov vse manj podlage, ker so skorajda povsod že sproženi, a rezultati vendarle niso takšni, kakršne so množice pričakovale: kadar pač ljudje razmišljajo s svojo glavo, razbremenjeni psihoze mase, vidijo marsikaj, česar v masi niso videli, in postajajo kot opazovalci vsega doživljenega vse bolj kritični, pa tudi oprezní.

Navsezadnje je marsikakšno početje, kot na primer tisto, da ljudje dvigajo denar iz Ljubljanske banke v Beogradu in ga nalagajo v Beograjsko, čisto nesmisel, ker beograjska Ljubljanska banka sploh več ni beograjska, odkar je postala osnovna beograjska banka samo pod starim imenom ljubljanska. Tako se navsezadnje tudi vsak drugačen bojkot slovenskih podjetij mašuje vsem drugim podjetjem, ki sodelujejo z njimi v proizvodnji kot se tudi vse dogajanje na Kosovu vrača kot bumerang na primer kragujevski Crveni zastavi, ker ima tamkaj veliko kooperantov.

Vzbujanje političnih strasti in političnih plazov torej nima dobrih posledic za tiste, ki jih vzbujajo, ker potresi pretresajo prav vse, praviloma najbolj pri epicentrih. Gospodarski rezultati prihodnosti bodo to še dolgo potrjevali, a sedanje padanje vrednosti dinarja že razločno kaže.

Igračkanje z narodnoosvobodilnim pozdravom SlobodaN narodu za geslom Smrt fašizmu pa tudi ni kdo ve kako posrečeno, saj asociira na mišljenje, da ljudstvu pravzaprav ni do svobode, če naj bi jo bili pripravljeni zamenjati za (vojsko)vodjo.

Viktor Širec

VLADI V PREMISLEK

Ekonomskega inštituta Pravne fakultete v Ljubljani je novi zvezni vladi poslal paket predlogov in priporočil o tem, kako se lotiti kratkoročne gospodarske politike. Zadeva ne bi bila končno vredna prevelike pozornosti, če ne bi šlo za v jugoslovanski strokovni javnosti tako imenovani Bajtov inštitut, za katerega trdijo — kar zadeva gospodarske analize in napovedi — da v Jugoslaviji nima konkurenta.

Paket vsebuje zbirko ciljev, metod, časovno razporeditev in vrstni red potez, kakor tudi oceno posledic, predpostavke, dileme in tudi ceno posameznih ukrepov. Celoten projekt je tiskan v 650 izvodih, kolikor naj bi bilo v naši državi posameznikov in ustanov, ki o ekonomiji vedo »nekaj več«, in z oznako, »samo za interno uporabo.«

Na temeljno vprašanje, pred katerim stojijo danes tako ekonomska misel, nova zvezna vlada in politika, namreč, ali mora nova vlada v prvi vrsti poskrbeti za oživiljanje proizvodnje, ali kolikor hitro se le da, zmanjšati inflacijo, ponuja predstavnik inštituta dr. Franjo Štíblar tri variante.

Prvič: oživiljanje proizvodnje in povečevanje zaposlenosti kot prvenstvena naloga, zmanjševanje inflacije kot drugotna, posledična naloga; drugič: nevtralna

strategija (varianta med prvo in tretjo); tretjič: dezinflacija, ki ji

V žarišču dogodkov

je prvi cilj zmanjševanje rasti cen, oživiljanje proizvodnje pa naj bi bilo pri tej varianti na vrsti, ko bi bil dosežen prvi cilj.

In kaj bi bilo pri tem za Jugoslavijo najceneje? Štíblar omeinja pet kriterijev optimalne in najmanj boleče gospodarske politike, kar naj bi bilo za obdobje enega leta, ko bo potrebno pripraviti še vrsto novih predpisov, spremeniti sedanje in ko se bo treba pogovarjati z Mednarodnim denarnim skladom, najbolj

globus

WASHINGTON — Lani je v ZDA pri opravljanju poklica zgubil življenje 26 novinarjev, hkrati pa so zabeležili tudi 800 napadov, pri katerih so novinarje pretepli oziroma jim grozili s smrtjo. Ugotavljajo, da je najbolj nevarno pisati o korupciji in o kriminalu in to na lokalni ravni.

PARIZ — Institutu za koruzo v Zemun Polju so poverili specializacijo kmetijskih strokovnjakov iz sredozemskih držav. Za institut je to veliko mednarodno priznanje, prav tako 350 tisoč dolarjev, ki jih bo mednarodni center za sredozemsko agronomijo namenil omenjenemu institutu.

RIM — Italijanske oblasti so prejšnji teden predale našim obmejnim organom 120 Romov, ki niso imeli dokumentov za bivanje v Italiji, rimska občina pa zahteva, da Jugoslavija plača 200 milijonov lir za povzročeno škodo, ki naj bi jo ti jugoslovanski Romi storiili v rimskih predmestjih s tem, da so požgali nekaj drevev in uničili električno in vodovodno napeljavo.

NEW YORK — Po najnovejših statističnih podatkih Svetovne banke je na seznamu najbolj zadolženih držav še vedno Brazilija z 120 milijardami dolarjev dolgov, sledi ji Mehika 107 in Argentina z 60 milijardami dolarjev dolga. Sedmo mesto na tem seznamu z 22 milijardami deli Jugoslavija z Marokom.

LONDON — Britanski inštitut, ki zadržuje direktorje podjetij, meni, da ni nobenih zagotovil o tem da bo leta 1992 skupni trg držav Evropske skupnosti res lahko deloval. Inštitut navaja vrsto razlogov za svojo trditev, od nejasnih ciljev do slabe organizacije, premajhne motivacije, osebnih političnih ambicij in grabežljivosti evrokratskih oblasti. Evropske oblasti v Bruslju so obtožili, da so birokratski geto, v katerem cvetijo zastarele koncepti, ne pa dinamična podjetniška miselnost.

STOCKHOLM — Na Švedskem je trenutno brez dela 1,7 odstotka za delo zmognih državljanov. Že čez leto ali dve, naj bi v tej severnoevropski državi potrebovali tudi delavce iz tujine.

primerno, seveda s pogodbo, ki da se bodo umirila, včasih že skoraj tragikomična dogajanja v državi.

Kaj je po Štíblarjevo teh pet zadev? Prvič: usklajenost z ekonomsko teorijo in prakso držav, ki so uspešno izvedle stabilizacijske programe; drugič: valorizacija tekoče gospodarske situacije (trenutek starta v reformo); tretjič: izpolnjevanje obveznosti do Mednarodnega denarnega sklada; četrtič: družbeni konsenz za eno od strategij, in nazadnje: strokovna sposobnost ljudi, ki bodo izvajali reformo.

Glavni vzrok jugoslovanske krize imenuje Štíblar »negativno inflacijsko pričakovanje«, zato je odpravljanje te prakse prvi cilj gospodarske politike. Predlagana sta dva načina; prvi so »nominalna sidra«, ko bi za čas dveh ali treh mesecev popolnoma zamrzili cene blaga, plače, obresti in tečaje. V trajanju takšne »terapije« bi bilo gospodarstvo prisiljeno iskati izhode v večji proizvodnji, večji produktivnosti, v večjem izvozu. Na ta način so v osemdesetih letih v nekaterih Latinskih deželah hiperinflacijo uspešno odpravili.

Drugi način, znan iz dvajsetih let (Nemčija): izredne restrukcije v monetarni in davčni politiki, kar pa terja visoko socialno ceno.

Štíblar se nagiba k strategiji desinflacije, ki naj bi bila nadaljevanje »majskih ukrepov«, ki so veljali vsega pet mesecev in katerih neodložno izvajanje bi moral biti glavni razlog za odstop vlade, kar pa ni bil. Torej restriktivna denarna politika, omejevanje proračunske porabe, liberalizacija uvoza, nadaljnje reprogramiranje in tudi vračanje tujih dolgov ter sanacija previsokega pribitka v trgovini na klirinškem področju, da naštejemo samo nekaj poglavitnih zadev.

NAKLJUČJA

Pred štirinajstimi dnevi je v delegaciji strassbourskega evropskega parlamenta obiskal Madžarsko tudi Otto von Habsburg, sin poslednjega avstrijskega cesarja in madžarskega ter hrvaškega kralja Karla, ki je poslanec v omenjenem parlamentu. Ožji krog pristavev monarhije mu je pripravil prihrčen sprejem, vendar se Otto ni hotel ogreti za zgodovino.

Nekakšno naključje pa je tudi, da je teden po tem obisku v švicarskem kraju Zizers v kantonu Graubünden v sedemdesetdesetem letu starosti umrla njegova mati, zadnja avstrijska cesarica in ogrska kraljica Zita, pred poroko s Karlom nadvojvodinja Parmka. In spet naključje: cesar Karla, ki je po smrti Franca Jožefa še upal, da bo rešil monarhijo, seveda na demokratičnih temeljih, je ob koncu prve svetovne vojne poskušal, da bi ga Madžari vseeno sprejeli kot kralja. Bilo pa je že prepozno.

Zito von Habsburg ki je daljnja sorodnica cesarice Marije Terzije bodo prvega aprila dali na Dunaju v cesarsko grobnico.

MURSKA SOBOTA — Na seji koordinacije predsednikov KO SZDL in predsednikov svetov KS v mestu so obravnavali več pomembnih točk. Tako so dali pobudo za razpis referendumu za dodatni krajevni samopri-spevek, namenjen za obnovo soboškega gradu, govorili so o pripravah na volitve, predstavili projekt naloge za omrežje satelitske televizije, skušali pa so rešiti tudi kadrovske problematiko v Turističnem društvu Murska So-bota.

MURSKA SOBOTA — Na predlog občinskega komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomske razvoj je izvršni svet sprejel pobudo, da se v družbeni načrt za letošnji teden tudi naložba delovne organizacije za PTT promet. Tako bodo v letu 1989 zgradili kabel na relaciji Puconci-Mačkovci in Tišina-Gederovci, razširjena bo telefonska centrala v Beltincih za 1152 priključkov ter montiran prenosni sistem od glavne avtomatske telefonske centrale v Murski Soboti do Beltincev. Vključevali pa se bodo tudi v položit-vev krajevnih naročniških omrežij in krajevnih kablov.

MURSKA SOBOTA — Miloš Prosenc, sekretar predsedstva CK ZKS, je bil v začetku tedna na obisku v soboški občini. Skupaj z izvršnim sekre-tarjem predsedstva CK ZKS Silvom Komarjem se je najprej udeležil razšir-jene seje sekretariata MS ZKS za Pomurje. Na njej so spregovorili o aktual-nih družbenopolitičnih razmerah in pripravah pomurskih komunistov na kongres. Popoldne pa je Miloš Prosenc govoril članom OK ZKS o prenovi Zveze komunistov, kot izhaja iz osnutka dokumenta predsedstva CK ZKS.

GORNJA RADGONA — Poudarek na humanizaciji odnosov med otro-ki in vzgojno-varstvenim osebjem, izkoriščanje danega naravnega okolja v vzgojno-varstvene namene, poglabljanje stikov s starši in okoljem ter težnja po višji kakovosti telesne in govorne vzgoje je tisto, kar vsebinsko izstopa v poro-čilu o uresničevanju vzgojnega programa v vzgojno-varstvenih organizacijah radgonske občine za preteklo šolsko leto. Obravnavali so ga na petkovski skup-ščini otroškega varstva, na kateri so delegati soglašali tudi z načrtom sredstev skupne porabe in finančnim načrtom ter programom skupnosti otroškega var-stva za tekoče leto.

GORNJA RADGONA — V četrtek, 16. marca, je bila seja radgonskega izvršnega sveta. Pogovarjali so se o izobraževanju v občini, možnostih za razvoj drobnega gospodarstva ter pomanjkanju kakovostnih turističnih kmetij in vinotočev.

Murska Sobota — Medobčinska gospodarska zbornica je v petek, 17. marca, v hotelu Diana v Murski Soboti organizirala zanimiv seminar o spo-minarstvu in prireditvah v Sloveniji. Predčevali so dr. Janez Bogataj, tajnica TZ Slovenije Danica Zorko in predstavnika Gorenjske turistične zveze. Žal se je seminarja udeležilo le malo pomurskih poklicnih in tjabiteljskih delavcev. Naslednji seminar bo namenjen mentorjem turističnega podmladka.

Gornja Radgona — V sredo, 15. marca, so se v zadržni dvorani v Gor-nji Radgoni srečali člani Sveta OS ZSS, vendar v premajhnem številu. Kljub temu je bil pogovor s predstavnikom republiškega sindikata o aktualnih problemih in nalogah zelo zanimiv.

MURSKA SOBOTA — S 1. aprilom bodo stanarine in najemnine v so-boški občini višje za 65 odstotkov. Tako so se odločili na seji občinskega izvrš-nega sveta, kjer so obravnavali vlogo samoupravne stanovanjske skupnosti. Odobrili so tudi povišanje cen osnovnih komunalnih storitev od 58 do 107 od-stotkov. Za kubični meter vode bodo gospodinjstva od 1. aprila plačevala 982, gospodarstvo pa 1093 dinarjev. Dražja bosta tudi kanalizacija in odvoz smeti. Razpravljali so tudi o osnutku zakona o zaključnem računu SRS in vlogi OK ZSMS za povečanje dotacije.

MURSKA SOBOTA — Na vsebinsko bogati in sklepni skupščini ob-činske kulturne skupnosti so delegati soglašali s pobudo predsednika odbor-a za svobodno menjavo dela, normativno dejavnost in kadrovske vpraša-nja Igorja Klinarja, da je nujna prerazporeditev sredstev za družbene dejav-nosti, ker bo sicer zdravstvo zadušilo druge, kulturi pa se že predolgo obliju-bja prednost, ki je ni deležna. Zavzeli so se tudi za sprejetje takšnega finančnega načrta, ki bo omogočil dejavnost ter realnejši prikaz z deleži in ne indeksi. Obenem pa so podprli pobudo o ureditvi gradu v Murski Soboti ter načrtovano kulturno ponudbo v njem, o kateri se bodo opredeljevali prebivalci v anketi na aprilskih volitvah.

do tedna

Konferenca komunistov Mure

Brez dobre kadrovske politike ni razvoja

V Tovarni oblačil in perila Mura v Murski Soboti je bila v ponedeljek popoldne konferenca Zveze komunistov, ki se je je udeležil tudi izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Silvo Komar. Ob navzočnosti sekretarja MS ZKS za Pomurje Bele Banfija, predstavnikov občinskih partijskih komitejev iz Gornje Rad-gone, Ljutomer in Murske So-bote, kjer ima Mura svoje tozde, so osrednjo pozornost namenili uresničevanju kadrovske politike v tej največji pomurski delovni organizaciji.

Po predhodnih razpravah v OO ZK v tozidih in DSSS je kon-ferenca ZK obravnavala ugotovi-tve in stališča ter sprejela tudi več ugotovitev. Predsednica kon-ference Zveze komunistov Anica Karba jih je strnila v sedmih to-

čkah. Dejala je, da se opredelje-ni cilji v srednjeročnem razvojni-m načrtu uresničujejo, kar drži v prvi vrsti za ohranjanje doseže-nega obsega zaposlenih, zaposlu-je se več strokovnih kadrov, za-gotavlja pa se tudi boljša kadrov-ska sestava. V srednjeročnih planskih dokumentih pa bo po-trebno konkretno opredeliti ka-drovske potrebe za vse procese proizvodnje, čemur mora biti prilagojeno štipendiranje. Pogoji in zahtevnost dela strokovnih ka-drov v proizvodnem procesu nam-reč povzročajo njihovo večjo fluktuacijo, zato se Murini ko-munisti zavzemajo, da se ugot-o-vijo in razčlenijo vsi vzroki za ta pojav. To velja predvsem za sprejem kadrov, ki bi se ukvarjali z organizacijo dela v proizvod-nji.

Ugotavljajo tudi, da napredo-vanje sposobnih in kreativnih kadrov ni najustrežnejše, saj je predvsem odvisno od subjektiv-ne zavzetosti in presoje posa-meznih vodilnih delavcev. Zato predlagajo, da se pogoji in krite-riji za možnosti napredovanja na vseh delovnih mestih opredelijo že v samoupravnih aktih. Ob kre-pitvi funkcionalnega usposablja-nja strokovnih kadrov iz dela in ob njem pa naj bi dosegli stal-nost in dopolnjevanje znanja mojstrskega in tehnološkega ka-dra. Zavzemajo se, da ostane šti-pendiranje, ki ga iz leta v leto številčno povečujejo, vsaj na enaki ravni. Povezanost in vklju-čevanje štipendistov v delo in ži-vljenje kolektiva Mure je dobro in ga je potrebno nadaljevati. Po-leg tega izvajajo pripravništvo za vse kadre konfekcijske stroke iz šol na tukajšnjem območju. Me-nijo, da se to opravlja zadovolji-vo, po obsegu pa ga ne morejo širiti za tiste poklicne profile, ki jih Mura premore.

Uresničevanje teh stališč o ka-drovske politiki so naložili član-om OO ZK, komunistom v sa-moupravnih organih in pri opravljanju vsakodnevnega strokov-nega dela. Ti tudi predlagajo, da se ob prazniku Mure objavljajo vsa priznanja in pohvale, ki so jih delavci prejeli za različna po-dročja strokovnega in družbeno-političnega delovanja.

Milan Jerše

KOMISIJA ZA ODLIKOVANJA IN PRIZNANJA SKUPŠČINE OBČINE LJUTOMER

OBJAVLJA

na osnovi 1. in 3. člena Odloka o priznanjih občine Ljutomer (Uradne objave občin Pomurja, št. 9/80)

razpis

ZA PODELITEV DRUŽBENIH PRIZNANJ OBČINE LJUTO-MER ZA LETO 1989

Priznanje se podeljuje vsako leto ob prazniku občine Ljuto-mer. Družbena priznanja se podeljujejo organizacijam, skupno-stim, organom in posameznikom za uspehe pri razvijanju gos-podarstva, družbenopolitičnega sistema in družbenih dejavno-sti, ki so pomembni za razvoj občine, dela in življenja v njej ter njen ugled; podeljujejo se strokovnjakom in inovatorjem v gos-podarskih organizacijah, posameznikom in skupinam za po-sebne uspehe trajnejšega pomena v organizaciji in pri vodenju organizacije, če so takšni uspehi bistveno vplivali na izboljšanje ekonomskega položaja in razvoj organizacije, kot tudi za uspe-he v delavskem samoupravljanju.

Družbena priznanja se podeljujejo tudi na področju dru-žbenih dejavnosti posameznikom ali skupinam za posebne uspe-he v izobraževanju, kulturi, telesni kulturi, zdravstvu in social-nem varstvu ter za izredne uspehe pri podpiranju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, če so ti uspehi bi-stveno vplivali na izboljšanje dela v posamezni panogi.

Predlagatelji naj obrazložene predloge pošljejo komisiji za odlikovanja Skupščine občine Ljutomer do 21. aprila 1989.

Predlogi morajo biti utemeljeni s stališči in priporočili druž-benopolitičnih organizacij in delovnega okolja, iz katerega pred-lagani izhajajo.

KOMISIJA ZA ODLIKOVANJA IN PRIZNANJA SKUPŠČINE OBČINE LJUTOMER

Gospodarska manjrazvitost vodi v asimilacijo

O gospodarskem položaju pri-padnikov italijanske in madžarske narodnosti v Sloveniji potekajo razprave že vrsto let. Vendar pa se je v zadnjih letih malo spremenilo. Čeprav obstajajo med obema na-rodnostima mnogo podobnosti, je v gospodarski razvitosti mnogo razlik. Dejstvo je, da se je (in se) italijanska narodnost zaradi svoje lege, možnosti razvoja turizma, industrije in obsejnega sodelova-nja z Italijo relativno hitreje raz-vija kot Slovenija. Z madžarsko narodnostjo je prav nasprotno. Se-veda je to povezano s položajem pomurske regije, ki je še vedno slabše razvita, kot bi lahko bila oziroma kot pričakujejo njeni pre-bivalci.

Ta dejstva so bila tudi izhodiš-če razprave na posvetovanju, ki ga je pripravila komisija za na-rodnosti in mednarodne odno-se pri RK SZDL. Posvetova-nje naj bi torej odgovorilo na vprašanje, kako naprej, oziroma,

kakor smo slišali, kako preiti končno od besed k dejanjem.

Čeprav je stopilo Pomurje v zadnjih dveh desetletjih korak naprej v industrializaciji, pa je to ob dobrih straneh prinašalo tudi slabosti. Ker je danes še mnogo, predvsem obmejnih območij, kjer žive pripadniki narodnosti, brez podjetij, so se predvsem mladi ljudje izseljevali iz vaše-ge okolja v mestna središča, Len-davo in Mursko Sobotu. Odpira-nje novih delovnih mest je mo-čno znižalo delež kmečkega pre-bivalstva, poleg tega pa so na po-deželju ostali predvsem ostareli ljudje. Vse to pa je bilo za pri-padnike narodnosti še posebno boleče, saj je vodilo v postopno asimilacijo.

V zadnjem obdobju ni več čis-to tako. Zaradi boljše komun-al-ne urejenosti vaških naselij se je mnogo mladih vrnilo. Zato bo potrebno poskrbeti, da tu tudi ostanejo. Kako to doseči? O tem

smo slišali več konkretnih pred-logov. Čimprej bi morali začeti z gradnjo manjših obratov v Gen-terovcih, Dobrovniku in nekje na Goričkem. Predvsem bi morali razmisliti tudi o takšnih progra-mih, ki bi zahtevali nekoliko več znanja, kar bi pomenilo, da bi se prilagodili znanju generacije, ki prihaja. Omogočiti bi morali uveljavljanje drobnega gospo-darstva na zasebni osnovi. Pri tem bi lahko vključili tudi delav-ce na začasnem delu v tujini, ki jih ni tako malo. Tudi v kmetij-stvu bi se dalo še marsikaj napra-viti. Ob pomoči kmetijskih za-drug in ABC Pomurke bi lahko izdelali načrt za modernizacijo in razvoj tržnega zasebnega akme-tistva.

Sklepe, ki so jih sprejeli na po-svetovanju, bodo poslali tudi ustreznim republiškim instituci-jam in pripravili podobna posveto-vanja v Pomurju in na Primor-skem.

Silva Eöry

Letna seja OS ZSS Murska Sobota

S prenovljenim sindikatom iz krize

Kako s prenovljenim sindikatom, ki ima jasno opredeljen odnos do sprememb v gospodarstvu, družbenih dejavnostih in socialni politiki, iz sedanje krize? Tako bi lahko na kratko označili vsebino razprav na letni seji občinske organizacije Zveze sindikatov v Murski Soboti, na kateri so pretresali aktivnosti sindikalnih delavcev v minulemu letu. V številnih pogovorih v delovnih organizacijah so ugodno sprejeli usmeritve iz sindi-kalne liste, predvsem pa to, da noben delavec pri premagovanju svojih materialnih in socialnih težav ne sme ostati sam.

V svojem uvodnem referatu pa je predsednik OS ZSS Janka Kovač opozoril tudi na to, da nav-zlic trenutnem zadovoljstvu nad rezultati gospodarjenja v soboški občini, saj v nobeni delovni or-ganizaciji niso imeli nepokrite iz-gube, obstajajo problemi. »Osebn-i dohodki za približno 10 odstot-kov zastajajo za republiškim povprečjem, usklajevanje pre-jemkov delavcev v negospodar-stvu z gospodarstvom se ne ures-ničuje sproti in razkorak se pove-čuje, kar povzroča dodatno neza-dovoljstvo zaposlenih in družbe-nih dejavnosti. Kljub sprejeti

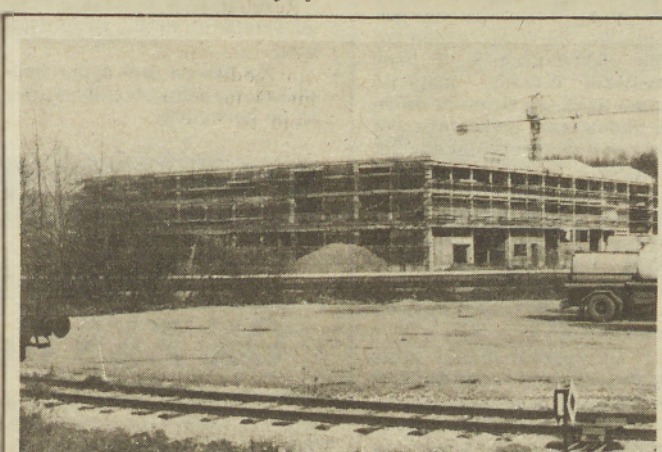
sindikalni listi je v januarju od 20 tisoč zaposlenih v družbenem sektorju okrog 200 delavcev pre-jelo plačo, ki je bila pod najniž-jim osebnim dohodkom. Od 900 zaposlenih delavcev pri zasebni-kih pa jih je kar 312 dobilo tak znesek: od tega celo 52 zajamče-ni osebni dohodek. Prav tako je omenil, da predstavljajo pereč problem zlasti organizacije, ki poslujejo na meji rentabilnosti. Delavci podpirajo prizadevanja sindikata, še posebej pri realnem vrednotenju dela. Vendar se ne uspevajo z zahtevo, da so take delovne organizacije dolžne iz-delati predsanacijske načrte. Za-to so delno upravičene pikre pri-pombe članstva, da je sindikat kot zaščitnik interesov in pravic delavcev še vedno na obrobju dogajanja, kar terja določene spremembe v metodah njegove-ga delovanja.

Na vsa ta vprašanja je poskušala odgovoriti tudi obširna raz-prava. Podpredsednica OS ZSS Angela Novak je znova opozori-la na problematiko financiranja družbenih dejavnosti, kjer se že kažejo posledice pri izvajanju

programov. Predlagala je, da da-mo namesto interventne zakono-daje več možnosti strokovnim odločitvam, pa tudi informacijski sistem mora biti bolj ažuren. Franc Dervarič je poudaril za-skrbljenost delavcev v gospodar-stvu za sedanje razmere. Po nje-govem mnenju mora sindikat ostreje po-staviti zahtevo po ustavitvi na-daljšnjega upadanja standarda zaposlenih. Sekretar OS ZSS Tonček Gider pa se je hudoval, da od SDK ne dobijo pravočasno nekaterih bistvenih poda-tkov, zato med sindikalnim član-stvom ne morejo takoj uveljaviti določil iz sindikalne liste. Ker mora biti delavec ves čas v os-predju pozornosti sindikata, toli-ko teže razume napovedane vele-ke podražitve stanarin. Na pro-bleme v kovinskopredelovalni industriji je opozoril Ladislav Abraham in omenil, da so se le-to odrekli tekmovanju kovinar-jev.

Besede predsednika pomur-skih sindikatov Milana Utoše, da se sindikat mora otestiti trans-misijske vloge in se ukvarjati le z nekaterimi bistvenimi vprašanji samoupravnega in gospodarske-ga položaja delavcev, so naletele na odobravanje. Zato vsi veliko pričakujejo od napovedane vse-binske, organizacijske in kadrov-ske prenovle sindikata, ki naj pri-speva k njegovi učinkovitosti.

Milan JERŠE

NOVA TOVARNA — V neposredni bližini Ine Nafta v Peti-šovcih gradijo obrat Ilirije Vedrog iz Ljubljane. V novi tovarni, kjer bodo izdelovali sveče in čistilna sredstva za tla, bo delovalo 100 delavcev, kar bo nedvomno velika pridobitev za občino Lendava, kjer je tačas okrog 600 iskalcev zaposlitve. Če ne bo motenj, ki sicer po-navadi spremljajo tiste, ki investirajo, bodo novo tovarno predali na-menu v drugi polovici leta. Nova tovarna je prvi konkreten rezultat angažiranja lendavskega občinskega izvršnega sveta za pridobitev novih proizvodnih programov in s tem za večje zaposlovanje.

Foto: S. Sobočan

Radgonska zdravstvena skupnost najboljša

Po klicanju delegatov (iz delo-vne organizacije Radenska ni bilo delegatov, ki pa imajo največ mes) so prejšnji teden vendarle uspeli speljati trinajsto sejo rad-gonske zdravstvene skupnosti. Osrednja točka pa je bila poročilo o lanskem poslovanju.

Radgonska zdravstvena skup-nost je imela med pomurskimi lani najboljši rezultat poslova-nja, saj je izgube le za 28 milio-nov dinarjev. To pa zato, ker so dobili več prihodkov, kot so na-

črtovali, ker se jim je močno zmanjšal tako imenovani odliv, visoka pa je bila tudi soudeležba.

Ta iztržek so sicer dobile izvajal-ske organizacije, vendar pa je to-liko manj dala zdravstvena skup-nost. Radgonski zdravstveni skupnosti je soboška bolnišnica odpisala za 363 milijonov dinar-jev vrednosti opravljenih stori-tev. Po svobodni menjava dela se namreč niso dogovorili za zado-stno višino opravljenih storitev.

Delegati so sprejeli tudi pri-spevne stopnje, ki so 9,85 odstot-ka od bruto osebnega dohodka, 0,63 iz dohodka in 50 odstotkov od katastrskega dohodka in do-hodka od posekanega gozda. Za družbene kmete je drugačno za-varovanje.

Na seji so z odobravanjem sprejeli akcijski program nege in pomoči ostarelim na domu in predlagali, da se podoben spre-jme tudi za nego dojenčkov.

mh

Milan JERŠE

Zvezo komunistov bomo kmalu prenovili

Osutek dokumenta o prenovi Zveze komunistov Slovenije, ki ga je pripravila posebna delovna sku-pina pri predsedstvu CK ZKS, po-nuja dovolj možnosti za široko jav-no razpravo, ki bo trajala do konca junija. Je namreč jednat prikaz treh bistvenih vprašanj se-danjega aktualnega političnega trenutka: kje smo v svetu, ki se vedno bolj povezuje, kaj hočemo in kako to doseči. Pri tem se do-kument opira na znanje ter se zav-zema za realne možnosti razvoja socializma, pluralistične in civilne družbe.

Ob vsem tem je zanimivo, da omenjeno gradivo vsebuje le ne-kaj strani strnjene besedila, kar se do sedaj v naši politični praksi še ni zgodilo. Vsaj ne, ka-dar je šlo za tako pomembne partijske dokumente. Zanj je značilna predvsem natančnost v ocenah aktualnih razmer v repu-bliki, vsebuje pa tudi jasne opre-delitve o prihodnji dejavnosti komunistov pri preseganju glo-boke družbene krize. Velika zma-ga socialističnih sil bo, če bo ta koncept prenovle Zveze komuni-stov prispeval k primernemu iz-hodu iz sedanjih zagat. Zato je realno to, da Zveza komunistov res postane Zveza komunistov, ki se bo morala odreči vnaprejš-nji avantgardi in se stalno doka-zovati v demokratičnem sociali-stičnem političnem sistemu.

In vse to je v osnutku doku-menta o prenovi Zveze komuni-stov Slovenije jasno opredeljeno. Gradivo namreč ponuja vrsto novih vizij in idej, hkrati pa daje odgovore na številna vprašanja gospodarskega razvoja, kjer je osnovno izhodišče želja, da se se-danji rodovi čimprej odresejo so-cializmu revnih. Nič manjšega pomena ni odnos Zveze komuni-stov do pluralističnega politične-ga delovanja in večstranskega sistema. V tem smislu je omenje-ni dokument resen ugovor mo-nolitni partiji, ki pridiga drugače mislečim, hkrati pa v njem ne postavlja v središče usode socia-lizma; temveč vprašanje usode človeka in kakovosti njegovega življenja. Gre v bistvu za natan-čno opredelitev kriterijev za poli-tično presojo razmer in demo-kratično akcijsko sintezo na to-čkah, ki lahko pomenijo pot iz krize in možnost za skupno ži-vljenje ter socialistični samou-pravni razvoj vseh narodov in narodnosti v Jugoslaviji. V teh kriznih trenutkih je namreč zelo pomembno, da se Zveza komuni-stov uveljavi kot sila, ki bo dala novo vizijo in občutek skupnosti. To razumljivo terja, da se ZK prenavlja predvsem v skladu s spremenjenimi družbenimi raz-merami, kar seveda pomeni, da mora razmišljati tudi širše od marksističnega koncepta.

Vsekakor velja omeniti, da se dokument zavzema tudi za teri-torialno, delovno in interesno načelo organiziranja, kar pome-ni, da Zveza komunistov želi pri-tegniti k sodelovanju vse ljudi, ne glede na njihovo pripadnost temu ali onemu sloju. Zato se ne sklicuje več na delavski razred, svetovni nazor, ki temelji na de-mokraciji s soglasjem in želi pre-seči demokratični centralizem. S tem, ko bomo poleg območnega uvedli še funkcionalno načelo pri volitvah v vse organe ZK, bo-mo zagotovili idejno, torej revo-lucionarno moč sprememb in razvoja. Samo enotna organiza-cija ZK, ki bo imela v podrobnosti razvito strategijo razvoja ce-lotne družbe, lahko zmanjša ozi-roma odpravi nacionalne, egoi-stične in razdiralne interese, ki so nas pripeljali v sedanjo gos-podarsko in družbeno krizo. Reforma ZK pa mora preprečiti vse tisto, kar nas sedaj razdvaja, in ne sme več čakati, da bi jo znova prehiteli dogodki. Splošna partijska razprava, ki naj prite-gne ne le člane ZK, ampak tudi širšo javnost, pa bo gotovo okre-pila zavest o nujnosti prenovle ZK in spremembah v njenem de-lovanju. Le to vodi k napredku!

Zrenje v »reko brez povratka«

inovacije

»Ustvarjalnost je v vsej zgodovini človeka presenečala. Zavedal se je njene strahotne moči, vendar je ni mogel razumeti. V starih legendah so le bogovi ustvarjali, zato so bili krivi za vse dobro in zlo na tem svetu. Zdaj vemo, da ustvarjamo ljudje, in sprašujemo se, kako pripraviti mogočnega duha ustvarjalnosti, da bi nam služil.«

(dr. Vid Pečjak)

Dve leti minevata, odkar smo z dokajšnjo stalnostjo uvedli tole rubričko s člankom Domača pamet iz gluhe loze, sicer že dvakrat začeto v obdobju februar 1983 — februar 1985. Neke vrste majhen jubilej torej! Mineva tudi leto, odkar se je — vsaj v soboški sindikalni organizaciji — nehala vidneje migati na polju inventivne dejavnosti. Zdaj se spet prebujajo in to je dober znak. Nekaj malega smo o tem že sporočili javnosti, gotovo pa bomo še — ko se primeri kaj otipljivejšega.

Kriv je Charles Darwin

Če pa smo si že spsodili uvodno Pečjakovo misel, smo si jo namerno, kajti radi bi opozorili na izjemno duhoviti esej dr. Iva Baniča v najnovejši (prvi letošnji) številki revije RR (Revija za razvojna vprašanja in podjetništvo), doobra prenovljeni in posodobljeni, pod naslovom Kriv je Charles Darwin. Prej ko se avtor loti darvinizma in jugoslovanske gospodarske krize, zašili: »Ker zaradi Darwinovih prevratniških idej učinkov naše javne uprave ne moremo pripisati višjim silam, naj se imenovanemu Darwinu z odklokom prepove nadaljnje delo.« Nato nadaljuje: »Charles Robert Darwin, angleški znanstvenik svetovnega slovesa, je vsekakor glavni povzročitelj večkrat ponovljenega kolapsa našega gospodarstva v obdobju 1945—1988. Z jasno izraženim namenom, da nam škoduje, je že v zgodnjih letih 19. stoletja skušal dobiti potrebne informacije o nekaterih značilnostih in zakonitostih narave, na osnovi katerih je pozneje zgradil in dokazal za nas usodno hipotezo, da se pri različnih bioloških primerkih v procesu evolucije in kot posledica naravne selekcije spreminjajo njihove najbolj pomembne lastnosti in se tako spreminjajo v drugačne, nove in neznane primerke. V okvirih takšnega procesa se je iz opice selecionirala človeku podobna opica in na koncu tega procesa je iz sence prazgodovine stopil homo sapiens. Čeprav ne moremo povsem dokazati, da je ta Charles Darwin že v obdobju preobrazbe opice v človeka gojil (dobro skrite) slabe namene do jugoslovanskega gospodarstva in našega političnega vodstva, pa je mogoče brez sence dvoma dokazati njegovo namerno sodelovanje pri oblikovanju in razširjanju teorije razvoja kot posledice naravne selekcije. Trdnih dokazov je dovolj tako v strokovni kot poljudni literaturi, učinki, povzročeni z delovanjem selekcijskih mehanizmov imenovanega Darwina, pa so razločno vidni v jugoslovanskih planih, resolucijah, izjavah in gradivih komisij in skupin za spremembe, dopolnitve, dograditve in izpolnitve političnega in gospodarskega sistema. Zato predlagamo, da se imenovani Darwin spozna za krivega in primerno kaznuje v skladu s tistim zakonom, ki je trenutno v veljavi, ter da se ga obsodi na branje vseh prej omenjenih dokumentov.« Po tehnični obrazložitvi problema in ponudbi preskusnega modela dr. Ivo Banič sklene v podobnem slogu: »... predlagamo, da se z odklokom prepove delovanje zakona negativne, naravne in pozitivne selekcije, imenovanemu Darwinu pa naj se za vse življenje

prepove (če še vedno živi) teoretično, praktično ali kakršnokoli drugo delo, saj je popolnoma jasno, da je prekucuh in škodljiv element.«

Spet in kar naprej o begu možganov

Ker je ponovno napočil čas vračanja naših zdorcev, ne bo odveč vnovič spomniti na že tolikokrat obravnavano, pa še malo ne zgubljeno temo pravzaprav vedno bolj dobiva veljavo — namreč beg možganov. Aprila bo Univerza Edwarda Kardelja v Ljubljani slavila 70-letnico delovanja. Ob tej priložnosti se je na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo v centru za proučevanje znanosti porodila pobuda za organiziranje posveta s čim širšim krogom slovenskih univerzitetnih in znanstvenih delavcev, ki živijo in delajo v tujini in ki so si tako rekoč vsi visokošolsko izobrazbo pridobili na naši alma mater. Hkrati naj bi vzpostavili izčrpano datoteko o slovenskih izobražencih v tujini, o tem, na katerih področjih delajo in objavljajo. Po sodbi poznavalcev bi to moglo biti izhodišče za dober pregled, na koga se obrniti za sodelovanje, pomoč, mnenje, recenzijo ali za kaj drugega. Čvrst, bolj sistematičen delovni stik z njimi kot doslej bi nam lahko skrajšal marsikatero pot do v svetu že doseženih in cenjenih spoznanj. Beg možganov poznajo tudi naši severni sosedje (Avstrijci) in še marsikdo, pri čemer se misli na elito znanja, razkropljeno po univerzitetnih središčih določene države, Zahodne Evrope, ZDA, Kanade, Afrike in Avstralije, po možganskih središčih velikih gospodarskih združb, raziskovalnih združenj in razvojnih oddelkov. Znatno število jih je, ki so odšli v tujino in ustanovili lastna podjetja. Po nekaterih podatkih je v zadnjem desetletju ušlo iz Jugoslavije 20 do 60 tisoč vrhunskih strokovnjakov. Zgovorno je dodati, da visoko kvalificiran strokovnjak v razvitih zahodnih gospodarstvih ustvari letno približno 200 tisoč ameriških dolarjev. Z drugimi besedami: z begom možganov izgubi jugoslovanska država od štiri do dvanajst milijard ameriških dolarjev na leto. Če priпомnimo, da stane državo šolanje elektroinženirja 50 tisoč ameriških dolarjev, magistra pa sto tisoč, sta širina in dolžina znanstvene »reke brez povratka« dovolj razvidni. Številke — seveda le približnih — za pomurski prostor v tej zvezi ne bi ponavljali, dejstvo pa je, da premoremo doma in v tujini okrog 1200 intelektualcev z najmanj visoko izobrazbo, kar bi zadoščalo za veliko univerzitetno ustanovo.

V slovenskem merilu pride en ustvarjalec v tujini na 1800 Slovencev v domovini, pri čemer je najbolj tragično dejstvo, da dežela na sončni strani Alp ustvarjalnih ljudi ne dobiva nazaj kot druge evropske dežele. Postavlja se usodno vprašanje, če lahko takšen odliv domače pameti prizadene narodevne gettske potenciale. Izvedenci za to področje menijo, da zaenkrat ni te nevarnosti, saj se izkorišča le del tujakšnih razpoložljivih intelektualnih možnosti. Toda če se bo proces nezadržno nadaljeval — in očitno se nadaljuje! — zna priti v prihodnje do skrb zbujajočih posledic. Kaj storiti? Kaže, da tiči osnovni problem v ustvarjalnem okolju, ki ga tukaj niso sposobni zagotoviti, predpostavlja pa ustrezno opremo, odprte komunikacije, strokovno literaturo, laboratorije, materialne in moralne spodbude, zlasti pa sprejemljivost vseh organov in zaposlenih za novosti ter ustvarjalne zamisli. V tem pogledu so prvi koraki v Pomurju že storjeni — med drugim tudi z ustanavljanjem podjetniško informativnega centra (PIC) v Murski Soboti.

Branko Žunec

S skupnimi močmi v tržno gospodarstvo

Ljutomerska občina ima nov izvršni svet. Poleg predsednika, Franca Štrakla, je v njem še nekaj novih članov, precej pa jih je še iz starega sestava, tako da bo zagotovljen nemoten potek dela. Zanimivo je tudi, da je v njem manj direktorjev, poudarek pa je predvsem na strokovnosti. Ta izvršni svet je izvoljen le za eno leto, torej do izteka mandata prihodnje leto, možnosti, da bi mandat nadaljevali, pa vsekakor so, odvisno pa je od njihovega dela. In kaj pravi novi predsednik IS SO Ljutomer Franc Štrakl o delu tega organa v sedanjih zaostrenih gospodarskih in političnih razmerah?

»Čas, v katerem sprejemamo to pomembno družbeno delo, nam ni ravno najbolj naklonjen, zato mislim, da je bilo ponujanje kakršnih koli velikopoteznih razvojnih načrtov in konceptov v tem času neodgovorno. Vsekakor pa si bomo v novi sestavi izvršnega sveta prizadevali, da v tem obdobju, ki nam je dano, naredimo čim več. Pri oblikovanju programa za naše delo izhajamo iz analize stanja sedanjega družbenega plana v občini Ljutomer, ki je pokazala gospodarsko nazadovanje v občini Ljutomer. Padel je obseg fizične proizvodnje, rast celotnega dohodka je počas-

nejša, zmanjšala so se sredstva za akumulacijo gospodarstva in nenazadnje — stopnja rasti zaposlovanja v gospodarstvu je bila negativna. Občina je po kazalcih narodnega dohodka na prebivalca za leto 1987 na 56. mestu (od 65 občin v SR Sloveniji), kar ni najboljša izkaznica za našo občino. To pa so kazalci, ki potrjujejo, da sodimo med slabše razvite občine v SR Sloveniji. Stanje razvitosti proizvajalnih sil pa ni tako slabo, kot kažejo podatki. Seveda je vprašanje, ali bomo uspeli v tako kratkem času racionalneje izkoristiti te proizvajalne sile, ki jih imamo.«

Kaj bi bilo potrebno storiti, da bi se stanje izboljšalo?

Menim, da bi se najprej moralo izboljšati politično stanje pri nas. To bo osnova, da bomo lažje kreativno delali brez stranskih bremen. Pričakujem, da bosta novi izvršni svet in politika, ki jo je nakazal Ante Marković, izpolnila ta pričakovanja. Gre za uvedbo tržnega gospodarstva in uresničevanje politike razvoja, ne pa za politiko omejevanja.«

Kakšna pa je sposobnost ljutomerskega gospodarstva za preživetje v sistemu tržnega gospodarstva?

»Pri tej oceni moram poudariti, da je izhodišče v naših pred-

nostih, ki jih imamo. To so predvsem kmetijstvo, kmetijskopredelovalna industrija, turistično gospodarstvo in drobno gospodarstvo. To so panoge, na katere bi morali posebej paziti in jih razvijati predvsem v kadrovskem in finančnem pogledu. Te panoge se lahko usposobijo za konkurenčni boj na našem trgu. Pri vinarstvu, mlekarstvu in še kje imamo odlične možnosti za razvoj, predvsem v termalnem kopališču Banovci. Pri drobnem gospodarstvu imamo možnost za razvoj storitvene dejavnosti, trgovine in prav v drobnem gospodarstvu moramo iskati ustrezne razvojne zmogljivosti.«

Kaj je industrija?

»V občini Ljutomer imamo zelo pisano industrijo, ki je večstranska razvita. Nekatera je konkurenčna, druga si bo te možnosti še pridobila, zlasti s tehnološkim preustrojem, kar pa bo terjalo seveda tudi nove naložbe. Med razvojno pomembnimi industrijskimi ozidi je predvsem Vitrina, ki ima zanimiv program. Imamo nekaj težavnih ozidov, predvsem dolgoletni problem je Elektrokovina, nekateri ozidi, ki so povezani v večje sisteme, in drugi.«

Kaj pa Tehnostroj in Imgrad? Ti dve organizaciji imata pose-

ben — če mu lahko rečemo — status, saj sta domači delovni organizaciji. Sta med pomembnejšimi organizacijami. Tehnostroj je na prehodu v produktivnejše delo, problemi so se tam v glavnem rešili. Dolgoročno ureditev še ni končana in tu bo potrebno še marsikaj narediti. Prav tako je z Imgradom, ki s strokovnejšim kadrom in zanimivimi programi lahko naredi marsikaj v nadaljnjem razvoju.«

Izvršni svet je obnovljen, kakšen pa bo način dela? »Sam izvršni svet je v sedanjih, torej novi sestavi, nekoliko manj številen, to pa pomeni, da bomo lahko bolj operativni. Oblikovali bomo ustrezna delovna telesa, ki bodo prav tako v ožjem sestavu, skrbimo pa, da bodo bolj strokovna. Poskrbeti bomo morali tudi za strokovnejšo raven dela občinskih upravnih organov in drugih institucij našega sistema. Zmanjšati bomo morali normativno dejavnost in več časa namenjati operativnemu izvajanju nalog, pri tem pa bo zelo pomembno ponovno uvajanje kolegijskega načina dela tudi v organizacijah združenega dela in z njimi. Tako bomo lahko oblikovali skupne razvojne in druge programe in reševali probleme, ki nastajajo ob prehodu v tržno gospodarstvo.«

Dušan Loparnik

ZDRAVSTVO: OGLASITE SE!

Slovenski zdravstveni delavci opozarjajo javnost, da je ogroženo delo v zdravstvu in izvajanje zdravstvene dejavnosti. Pravijo tudi, da so odgovorne že opozarjali na težave in na to, kaj se v zdravstvu lahko primeri — razpad sistema, vendar brez odziva. Ob težavah prejšnja leta pa se je del denarja, zbranega po pri-

spevnih stopnjah, blokiral na računih zaradi zakonskega omejevanja porabe. Zato tudi zahtevajo, da se ukine interventna zakonodaja, še posebej, ker smo edina republika v Jugoslaviji, ki ima neporavnani način financiranja zdravstva. Pozivajo k takojšnji rešitvi razmer ter delegate skupščine opominjajo, da z vsi

odgovornostjo določijo delež družbenega proizvoda za zdravstvo.

V Opozorilu so sicer omenjeni vsi slovenski zdravstveni delavci, vendar bi se tudi pomurski zdravstveni in strokovni delavci morali oglasiti in pridružiti nastopu zoper družbeno razvedrotenje zdravstva in dela zdravstvenih delavcev. Samozadovoljstvo namreč ne bi smelo biti tolikšno, da bi stali ob strani. In čemu sploh lahko samozadovoljni?

Ni skrivnosti, da so pomurske zdravstvene skupnosti, razen ljutomerske, lansko leto prav dobro poslovale. Resda so imele vse izgubo, ampak je ta mala, še posebej, če upoštevamo, da so lani morali plačati tudi izgubo iz predlanskega leta. Tudi vse zdravstvene organizacije so brez izgub in sanacijskih ukrepov. Sicer je res, da so poiskali vse možnosti, da bi bila prikazana izguba čim manjša, da zdravstvene organizacije nimajo skladov in ne denarja za amortizacijo in še česa, vendar tega ni tudi drugod po Sloveniji (s to razliko, da je za konsko omejevanje porabe druge zdravstvene organizacije zateklo na višji ravni). Oglasiti bi se morali tudi zato, ker Pomurje dobiva solidarnost (povsem upravičeno!) in je sedaj tako, da so občine, ki dajejo za solidarnost (dajejo tudi pomurske), a je ne prejemajo, v velikih težavah, in si večkrat morajo spsoditi denar za plačilo osebnih dohodkov zdravstvenih delavcev.

Razmere, ki so, pa so uresničitev napovedi znanega zdravstvenega delavca, ki je pred časom dejal, da je glede na to, kako se stvari obračajo, pričakovati, da bo pomursko zdravstvo še v najmanjših težavah glede na drugi del Slovenije.

Nič olajševalnega, kar bi padlo z neba pomurskemu zdravstvu, ne moremo naštet. Lahko pa povemo naslednje: pomurske zdravstvene skupnosti so namreč majhne. Ob vsakem težavnem trenutku so hitro ukrepale, se znale prav obrniti, pa tudi najti potreben denar. Zaradi majhnosti so se varčevalni ukrepi in ukrepi za racionalnost lahko takoj začeli uresničevati. Manjša organiziranost je torej pomenila prilagodljivost, dogovor in učinkovitost. Mali sistem je bilo mogoče obvladati, kar ne velja za velike. Prav te dobre strani manjših organiziranosti bi bilo seveda treba upoštevati pri sprejemanju prenovljenega zakona o zdravstvenem varstvu (ki še čaka na zeleno luč, saj je mnogo dvomov o njegovi uspešnosti in možnosti izvajanja).

Prav na koncu pa vendar povejmo tudi drugo resnico, ki je vplivala na račune zdravstvenih skupnosti Pomurja. Pomurci se hitro zadovoljijo z malim, z osnovno zdravstveno storitvijo in v nasprotju z urbanim življenjem ne trošijo toliko za vrhunske zdravstvene storitve.

Majda Horvat

ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

Računi lanskega leta

Pomurske zdravstvene skupnosti so imele lani 68922 milijonov dinarjev prihodkov in 70505 milijonov odhodkov. Primanjkljaja je torej za 1582 milijona ali 2,2 odstotka vrednosti odhodkov. Pri tem je treba povedati, da so lani morali plačati tudi izgubo predlanskega leta, ki je bila 1473 milijonov. Primanjkljaj lanskega leta je bil le 109 milijonov, kar je manj kot odstotek vrednosti vseh lanskeoletnih odhodkov.

Primanjkljaj soboške občine je bil za 39,3 odstotka večji kot leta 1987. In če upoštevamo stopnjo inflacije, je realno dosti manjši kot leto poprej. Lendavčani pa so imeli nominalno kar za 64 odstotkov manjšo izgubo kot leta 1987, prav tako tudi Radgončani, katerih izguba je bila 0,2 odstotka njihovih odhodkov.

Ljutomerčani pa so imeli skorajda za tristo odstotkov večji primanjkljaj (290), torej toliko, kot je priznana lanskeoletna inflacija. To pa pomeni, da je realno ista kot leta 1987.

Za lansko leto namreč ugotavljajo, da so vse tri pomurske zdravstvene skupnosti, razen ljutomerske, zelo zmanjšale tako imenovani odliv. V radgonski občini se je razpolovil (od 40,3 odstotka vsega porabljenega denarja, na 28,2 odstotka), manjši je tudi v Lendavi, od 34,5-odstotnega deleža izdatkov za zdravljenje zunaj regije se je zmanjšal na 29,9. V Murski Soboti pa je ta odstotek zdrsnil od 29,4 na 25,8.

Pomurje je lani dobilo tudi 13267 milijonov dinarjev solidarnosti, vendar pa so dali za zdravstvene storitve zunaj regije 17490 milijonov.

Za lani pa tudi ugotavljajo, da se pojavlja problem nesprotnega plačevanja zdravstvenih storitev za tiste zavarovance, ki so zavarovani po konvenciji.

Majda Horvat

PREJELI SMO

Sklepi in stališča OK ZKS Gornja Radgona

— V razpravi o aktualnih družbenopolitičnih razmerah in dogodkih v zadnjem času je OK na 29. seji dne 6. 3. 1989 podprl prizadevanje CK ZK Slovenije in njegovega predsedstva za konsolidacijo razmer na političnem prizorišču v Jugoslaviji.

— Posledice težkega in napetega političnega stanja se kažejo tudi v gospodarstvu občine, kot je občutno zmanjšanje prodaje blaga na jugoslovanskem tržišču, pri čemer so se člani ZK odkrito zavzeli za pospešitev gospodarske reforme.

— Čedalje pogostejše obsodbe nekaterih drugih republik na račun Slovenije so nesporeljive in v zadnjem času celo žaljive, kar ne vodi k strpnemu dialogu v jugoslovanskem prostoru; zato je nujna odgovornost slehernega posameznika in skupin, ki z neodgovornimi izjavami, velikokrat tudi neargumentiranimi, slabšajo politični položaj v Sloveniji in Jugoslaviji, za kar organi in organizacije ZK ne morejo in ne smejo prevzemati odgovornosti, so pa za to mnogokrat izpostavljeni.

— V tem občutljivem trenutku OK ZKS občine Gornja Radgona poziva vse člane ZK, občane in delovne ljudi k strpnemu dialogu v vseh okoliših za umirjanje napetega vzdušja. Poseben poziv velja vodstvenim in vodilnim delavcem, pedagoškim delavcem in vzgojiteljem za ustrezno razlago nastalih razmer in odnosov med narodi in narodnostmi Jugoslavije.

Podpiramo vsa prizadevanja za pripravo manifestacije Vlaka bratstva in enotnosti, ki bo letos odpeljal tisoče slovenskih družin v bratsko Srbijo, kajti pristne vezi, skovane med NOB, nikoli ne bodo zbledele in smo jih dolžni poglobljati in širiti tudi med mlado generacijo.

— Občina Gornja Radgona je bratsko in prijateljsko povezana z 11. jugoslovanskimi mesti od Bitole, Bosanskega Samca, Kranja, Nikšića, Niša, Prištine, Reke, Slavonskega Broda, Subotice, Trebinja do Zagreba v okviru najstarejše manifestacije bratstva in enotnosti, kjer so se vedno ustvarjali pristni tovariški in delovni odnosi. Naša mladina je nosilec te aktivnosti, zato želimo, da se odnosi obdržijo na doseženi ravni, ter jih še krepijo v smislu skupnih prizadevanj za ohranjanje avnojske Jugoslavije.

OK ZKS GORNJA RADGONA

Miroslav Lipuš-Mišo

Pred kratkim so se v Črnučah poslovili od Mira Lipuša-Miša, nosilca partizanske spomenice 1941 in komisarja Prekmurske brigade.

Lipuš je bil politični komisar Kozjanske skupine (dva bataljona) borcev NOB, ki so prve dni aprila 1945 krenili iz Bohorja v pomoč takrat osvobodnemu Prekmurju, kjer bi se vključili v priprave za sklepne operacije ob osvoboditvi Slovenije. Skupina je po enomesečnih borbah in prebojih, v katerih je izgubila 60 borcev, prek Murskega Središča 3. maja prispela v Lendavo, 5. maja pa v Mursko Sobotu. Večji del Kozjanske skupine se je vključil v sestav formirajoče se Prek-

murske brigade, major Lipuš pa je bil imenovan za njenega komisarja. En bataljon te brigade je nato odšel proti Ljutomeru in Ptuj, ostala dva bataljona pa proti Mariboru in Koroški, od teh je tretji bataljon sodeloval v sklepnih bojih pri Dravogradu. V Mariboru je generalmajor Lado Ambrožič Lipuša imenoval za komisarja celotnega Štajerskega vojnega območja.

Po demobilizaciji je Lipuš bil več let, oziroma vse do svoje upokojitve, direktor Žitnega kombinata DE, ljubljansko območje.

Dolga leta je deloval v obdobju za pohod po poteh partizanov Ljubljane. Bil je tudi predsednik iniciativnega odbora za opredelitev zgodovinske vloge Prekmurske brigade, najmlajše bojne enote NOB v Sloveniji, ki je dobila svoje mesto v zgodovinskem delu Mitje Hribovška Prekmurska brigada in v domicilnih listinah obeh prekmurskih občin.

Mnogi borci Prekmurske brigade se Lipuša spominjajo kot skromnega in plemenitega človeka, obenem pa razgledanega, sposobnega in resnično tovariškega komisarja.

I. Orešnik

JOK NE MORE POMAGATI

Ste zaposleni? Potem vas morda ta tema ne zanima preveč. Pa bi najbrž morali vsi, ki nam je uspelo dobiti službo, misliti tudi na nezaposlene. V Pomurju se je njihovo število dvignilo že na okrog 3.300 ali na 8 odstotkov. Povprečna stopnja nezaposlenosti v Sloveniji pa je sicer samo 2,6 odstotka. Lansko leto je bilo še posebej kritično za pokrajino ob Muri, saj se je število zaposlenih povečalo le v občini Murska Sobota (za 128), druge pa se je celo zmanjšalo. Če bo šlo tako naprej, potem se kaj lahko zgodi, da bo ob koncu tega leta v Pomurju že blizu 5.000 iskalcev zaposlitve, med njimi največ mladih, ki končujejo srednje šole in si torej pridobijo določeno strokovno izobrazbo (od II. do V. zahtevnostne stopnje); med nezaposlenimi pa je že tudi 16 iskalcev z visoko in 52 z višješolsko izobrazbo. Tako je med iskalci zaposlitve skoraj 40 odstotkov izobraženih kadrov. Vsekakor se dogaja velika škoda, ko ne moremo izkoristiti njihovega znanja.

Čeprav je precejšen del iskalcev nezaposlenih po lastni krivdi, ker so pripravljali delati le tisto, za kar so se usposobili, ker se torej otepajo težjih in manj privlačnih opravil (gradbeništvo, komunalna dejavnost, gostinstvo idr.) ker so že bili zaposleni, pa jim je delovno razmerje prenehalo po lastni odločitvi ali zaradi kakšne kazni (alkoholizem, kraje ...). In ker so nekako preskrbljeni, pa je marsikdo v hudi stiski. Irena Kuharjeva, ki na skupnosti za zaposlovanje v Murski Soboti sprejema na pogovore kandidate za zaposlitev, nam je med drugim povedala, da se nekateri tudi zjočejo. Jok pa seveda ne more pomagati.

RAZKORAK MED PONUDBO IN POVRAŠEVANJEM

Kako odpraviti razkorak med ponudbo in povpraševanjem kadrov? Vodja strokovne službe Skupnosti za zaposlovanje Pomurja, Stefan Čahuk, o tem razmišlja takole:

»To se seveda lahko doseže predvsem z odpiranjem novih delovnih mest, z boljšo organizacijo dela in notranjimi kadrovskimi premiki, širitvijo zasebnega sektorja in tudi z normativnimi spremembami. Vendar pa se bojim, da se bo ta problem, ta razkorak še stopnjeval. Gre za tele probleme: primanjkujejo sredstva za nove naložbe in tudi ni kakovostnih razvojnih programov, v preteklosti je bilo preveč neproduktivnega zaposlovanja, marsikje je slaba organizacija dela in nezainteresiranost delavcev za funkcionalno izobraževanje, imamo popolno zaščito delovnega mesta, preslabo spodbujamo razvoj drobnega gospodarstva, kmetijska politika je čedalje bolj nesposobna, marsikaj je narobe v usmerjenem izobraževanju itd. Hitrejši pa bodo premiki glede normativnega urejanja tega področja, saj se v kratkem načrtuje več sprememb v izobraževalnem sistemu, ki naj bi bil bolj usklajen s potrebami združenega dela, glede možnosti predčasne upokojitve (za delavce, ki so presežek ali je njihova delovna organizacija zašla v stečaj), možnosti delne upokojitve ali dokupa let in uvedbe začasnega (posebnega) statusa delovnega razmerja. Obstajajo tudi pobude za skrajšanje delovnega časa (npr. za 4 ure), za možnost dela (zaposlitve) na domu idr. Prav tako se pripravljajo spremembe glede koriščenja sredstev socialne varnosti delavcev, ki bodo namenjena tudi za pridobivanje novih delovnih mest, sofinanciranje pripravnikov, za subvencioniranje delovnih mest v ozdih z motnjami v proizvodnji, materialno pomoč novim iskalcem zaposlitve, za soudeležbo pri ustanavljanju enot drobnega gospodarstva, za spodbujanje osebnega dela na

področju družbenih dejavnosti itd.«

V ŠOLE SKORAJ VSI, DELO PA LE ZA NEKATERE

Kakšne pa so sploh letošnje možnosti zaposlovanja v Pomurju? Kot že ugotovljeno, dokaj slabo kaže. Organizacije združenega dela so sicer v kadrovskih načrtih predvidele 1535 delovnih mest, za katere se bodo lahko potegovali iskalci zaposlitve. To pa ni dovolj niti za eno šolsko generacijo (1.800), kaj šele da bi uspeli občutno zmanjšati seznam tistih, ki na to dobrotno že čakajo.

Ker bo največ potreb po delavcih v gradbeništvu, lesni in strojni industriji, se to spet ne bo ujemalo s kadrovskim prilivom, kajti mladi iz Pomurja se za poklice v gradbeništvu in lesarstvu skoraj ne izobražujejo več. Ko pa je kje razpisano pristoje delovno mesto ekonomskega tehnika, se jih običajno prijavi po 30 in tudi več kandidatov. Preveč bo tudi tekstilnih tehnikov, gimnazijskih maturantov, avtomehaničarjev, prodajalcev in celo kmetijskih tehnikov, če se bodo po končani šoli hoteli vsi zaposliti, ne pa ostati doma na kmetiji, kot bi bilo to potrebno. Dandanes je pač tako, da skoraj vsem mladim omogočimo nadaljnje izobraževanje po končani osemletki, ne glede na kadrovske potrebe združenega dela. Po eni strani je to seveda dobro, saj s tem dvigamo izobrazbeno sestavo tukajšnjih prebivalcev. In če so nekateri prisiljeni oditi s trebuhom za kruhom na druga območja v Sloveniji, naj vsaj ne gredo tja kot ne kvalificirana delovna sila. Večina se jih takšnih del otepa tudi doma. Najbrž bi bilo drugače, če bi takšna dela tudi bolje vrednotili.

Letošnje in sploh možnosti za odpravljanje nezaposlenosti v Pomurju pa bodo še v največji meri odvisne od novih proizvodnih programov. Kaj obetajočega pa žal zaenkrat ni na vidiku.

V SR Sloveniji je okrog 870.000 zaposlenih in približno 25.000 nezaposlenih (2,6 odstotka). To je v republiškem merilu še kar ugodno stanje, saj je odstotek nezaposlenih v nekaterih razvitih državah precej višji. Če ostanemo le v Pomurju, pa je ta slika dokaj neugodna. Zaposlenih je okrog 40.500, nezaposlenih pa 3.300 ali okrog 8 odstotkov, torej trikrat več od republiškega povprečja. V soboški občini je stopnja nezaposlenosti celo 10 odstotkov.

Lani se je v Pomurju upokojilo 684 delavcev, nadomestno pa so zaposlili le 378 delavcev. Ali to pomeni, da zaustavljajo razvoj ali pa so v minulih letih zaposlovali preveč nenačrtno in imajo zdaj presežek delovne sile? Možno je eno in drugo.

Lani so v Pomurju sicer prijaviili okrog 1.300 novih zaposlitev, dejanskih novih delovnih mest pa je bilo le 107, kajti vse ostalo je šlo za razna nadomeščanja ali nadomestne zaposlitve, tako da se jih je precejšen del spet povrnil v vrsto čakajočih.

Zaposlovanje in zdomci

V sedemdesetih letih je odšlo na delo v tujino okrog 6 tisoč Pomurcev. Nekaj časa smo jih vztrajno vabili, naj se vrnejo, ponujali smo jim tudi delovna mesta, ker so nekaj časa res bila na voljo. Približno tretjina se jih je res vrnila. Ali so se zaposlili v tovarnah ali odprli samostojne obrtne delavnice ali pa se »vrgli« v kmetovanje.

Tudi lani je zapustilo tujino 68 delavcev iz Pomurja. Toliko se jih je namreč prijavilo na skupnostih za zaposlovanje pomurskih občin.

V družbenem sektorju se jih je zaposlilo 40 — nekateri med njimi so na to priložnost čakali že od prej — 16 pa so jih črtali iz evidence prijavljenih iskalcev zaposlitve. Le-ti so ali začeli delati kot obrtniki ali pa se zadovoljili z zaslužkom na kmetiji. Med zdomce, večinoma res začasne (sezonske), pa se jih je podalo 39 — največ iz lendavske občine, iz radgonske pa nobeden.

Vsi, ki se vrnejo, pa se ne prijavijo, ker so med povratniki zdaj večinoma že taki, ki so pred upokojitvijo ali pa imajo dovolj delovne dobe, da nekaj let pač počakajo na pokojnino iz tujine.

Ko pride četrtek, v občinskih skupnostih za zaposlovanje izobesijo sezname potreb po delavcih. Svoječas so bili le-ti dokaj dolgi, gospodarska kriza pa jih je močno skrajšala. In tako se dogaja, da se za eno objavljenno delovno mesto zanima po nekaj deset iskalcev zaposlitve. Vsak ima osebni karton, iz katerega je razvidno tudi njegovo socialno stanje. Na skupnostih za zaposlovanje poskušajo še posebej pomagati socialno ogroženim.

Zasebna »borza dela«

Nova zakonodaja omogoča, da se občan ukvarja z nešteto de-

javnostmi, razen tistimi, ki so izrecno prepovedane. V Beogradu je Gordan Rančić odprl zasebno agencijo za zaposlovanja, ki se imenuje Feniks. Zbira iskalce zaposlitve in pomaga pri iskanju dela. Čeprav je v milijonskem mestu več kot 100 000 nezaposlenih, pravega navdušenja za zaposlitev ni. Ljudje, čeprav vsi nimajo šol, nočejo prijeti za kakršnokoli delo, ampak rajši »luf-tajo«. Pa tudi tisti, ki imajo kake kvalifikacije, vendar ne morejo dobiti dela, ki bi ustrezalo šolski izobrazbi, ne kažejo pravega navdušenja za prekvalifikacijo.

Ne glede na vse to pa je beograjska zasebna »borza dela« uspela najti v 4 mesecih delo 120 nezaposlenim. V našem glavnem mestu je največ nezaposlenih žensk, zlasti deklet. Delo si izbirajo in nočejo delati kot kuharice, natakarice, ne bi rade vstajale zgodaj, otepajo se dela, ki je nekoliko oddaljeno od doma. Nekoliko drugače je z moškimi iskalci zaposlitve. Ti so mobilnejši, rajši sprejmejo delo, četudi ni ravno v sorodu z njihovim šolskim poklicem.

Beograd je od Pomurja oddaljen 1 000 kilometrov. Ugotovitev o tamkajšnjih iskalcih pa so precej podobne stanju pri nas. V bratskem jeziku se vsemu temu reče: »Tražim posao i molim Boga da ga ne nadjem!«

JOŽE GRAJ, ŠTEFAN SOBOČAN

Kaj pravijo iskalci zaposlitev?

Med več kot 3000 iskalci zaposlitve je kar nekaj takih, ki si delo izbirajo. To je dokaj razumljivo, saj, kot pravijo nekateri izmed njih, nisem se šolal za to, da bi zdaj delal s krampom. Imajo prav, kajti denar, ki ga je družba vložila v njih (šolanje), je treba povrniti z delom, za katerega so se usposobili. Žal pa so tudi priučeni delavci, ki bi lahko prišli za »vsako delo«, a tega nočejo. No, še vedno pa je med iskalci zaposlitve še največ takih, ki bi se javili na delo že danes, ko bi le dobili obvestilo, da so sprejeti.

Da bi se neposredno seznanili z usodami delavcev, ki že več let zamažajo čaka na delo, smo nekateri obiskali na domu.

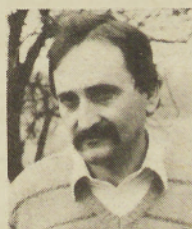
SONJA KERČMAR iz Petrovca na Goričkem je diplomirana etnologinja in umetnostna zgodovinar-ka. Ustrezno službo že išče od 1984. leta. Javljala se je že na več objav, vendar uspeha ni bilo, kajti za nekatera delovna opravila, ki jih je bila pripravljena sprejeti, je imela »previsoko« izobrazbo. Tudi potem, ko je navedla, da je končala srednjo šolo, ni bilo nič. V času, ko je bila v krizi, je bila voljna prijeti za delo, četudi za šivalnim strojem v Muri. Še dobro, da ima mož dobro službo, zato 4-članska družina (2,5- in 8-letni otrok) še nekako »poveže« začetek in konec meseca. Sonja pravilno ugotavlja, da je zaposlitev nekaj več kot zgolj pridobivanje denarja: človek je bolj vključen v družbo, uveljavlja osebnostne pravice ... Še naprej se bo javljala na objave delovnih mest, seveda v upanju, da bo dobila delo, primerno izobrazbi, prav tako se bo odzvala povabilu na zaposlitev, kjer se zahteva srednja šola, na primer v banki.

JOŽE SEČKO je doma v Mlajtin-kih pri Murski Soboti. Formalne srednješolske izobrazbe sicer ni-ma, se je pa usposobil za mnoga dela, med drugim tudi za dela in opravila v kovinskopredelovalni industriji (varjenje, brušenje in podobno). Svoječas je delal v Mesni industriji ABC Pomurke, potem pa službo pustil, saj mu je znanec obljubil, da mu bo uredil dobro zaposlitev v Iraku. Žal pa iz tega ni bilo nič. Že 6 let se odziva na objave prostih del in opravi, na-zadnje se je potegoval za skladiščnega delavca pri Potrošniku, vendar so sprejeli drugega. Glede na to, da 33-letni Jože nima družinskih obveznosti (je samski), je voljan sprejeti kakršnokoli delo, najrajši pa bi šel delat v tujino, in sicer v aranžmaju domačih orga-nizacij združenega dela. Dokaz, da je zelo resen interesent za za-poslitev, je tudi to: ker ob našem obisku ni bil doma, je prišel na-slednji dan v uredništvo in povedal svojo izkušnjo.

JOŽICA VIDNAR iz Grab v Apa-ški dolini živi z možem v odro-čnem kraju. Službo išče že 9 let. Rada bi se zaposlila v radgonski Modli ali pa v Sladkogorski na Sladkem vrhu, kjer združujeta de-lo starša. Če ne v tovarni, bi delala tudi na družbenem kmetijskem po-sestvu. Tudi dela in naloge nego-valke prostorov bi z veseljem spre-jela. Ker z možem živita v samostojnem gospodinjstvu in imata enega otroka, denar, ki ga zasluži mož, zaposlen v Avtoradgoni, tačas pa je na bolniškem dopustu, hitro poide, potem pa je pri hiši pomanjkanje. Od staršev ne more pričakovati večje pomoči, saj njuni osebni dohodki niso ravno visoki. Vidnarjeva domačija je si-ker nekoliko zunaj glavnega dela naselja, na vzpetini, torej v neo-krnjenem okolju in na čistem zraku, a kaj, ko pa se od tega ne da živeti. Jožica upa, da bo zdaj, ko je v časopisu, vendarle hitreje do-bila delo, četudi za določen čas, na primer nadomeščanje kake de-lavke.

STANKO KREMLJ živi v Črncih pri Apačah, kjer si je našel začasen dom, drugače pa je doma iz lenar-ske občine. Je eden tistih, ki so ravnali narobe: zaradi slabega osebnega dohodka v Klemosu v Lenartu je delo opustil in sklenil poiskati boljše. Novo zaposlitev iš-če že kar lep čas, vendar zamaž. Zdaj so mu delo sicer obljubili v lenarskem obratu Tovarne avtomobilov Maribor, žal pa pisne po-trditve ni in ni. Močno dvomi, da bo sploh kdaj prišla. Da ne bi bil odvisen od prijateljce, s katero živi v zunajzakonski skupnosti, zdaj hodi na dnino v Avstrijo. Prime za vsako delo, tudi tisto, ki ga ponudijo kmetje. Hudo mu je, ko se mora tako ponižati, lažje pa mu je, ko dobi dobro plačilo. Če z obljubljenjo službo v Lenar-tu ne bo nič, se bo seveda še naprej javljal na objave prostih de-lovnihi mest, kajti, kot zdaj ugotavlja, redna zaposlitev, četudi je osebni dohodek nizek, je veliko več, kot pa vsakdanja negotovost, četudi tu in tam (delo v sosednji Avstriji) zasluži nekaj več cvenka.

LILIJANA ŠTEFANEC iz Krapja blizu Veržaje je tekstilna tehniča. Dobra tri leta je delala v tekstilni tovarni, potem pa delo zaradi družinskih razmer, ki jih seveda ne bomo omenjali, zapustila. Podobno kot marsikdo, ki je ravnal tako, zdaj ugotavlja, da so posledice hu-de: ne more in ne more se znova zaposliti. Najrajši bi delala v ljuto-merskem tozdu Mure, kjer se je sicer že večkrat oglašila, a zaman. Nekoliko manj pa jo vleče zaposlitev pri kakem zasebnem obrtni-ku tekstilne stroke, kajti boji se izkoriščanja. Simpatici Lilijani smo predlagali zaposlitev v gostinstvu, kjer bi prav gotovo takoj dobila delo, pa ni bila navdušena, češ da so gostje včasih »težki in da je za to treba imeti živce«. Ker ima Lilijana že precej delovnih izkušenj, upamo, da bo v krajšem času dobila delo. Za to pa se bo treba bolj potruditi. Sogovornica in njena kolegica Milica, sicer inženirka agronomije, ki prav tako že nekaj časa išče zaposlitev, sta ob našem obisku sklenili, da bosta poslej pri iskanju dobre službe vztrajnejši.

JOŽE GRAJ, ŠTEFAN SOBOČAN

Kdaj denarno nadomestilo in kdaj denarna pomoč

Marsikdo je najbrž premalo seznanjen, kaj mu pripada med nezaposlenostjo. Svoječas so bi-le njihove pravice še kar »dare-žljive«, bolj ko se zaostrejuje naše gospodarske razmere, pa se ožijo tudi te pravice.

Tako lahko pravico do de-narnega nadomestila med brez-poselnostjo sedaj uveljavlja le oseba, ki je delala najmanj 9 mesecev brez presledka ali 12 mesecev s presledki v zadnjih 18 mesecih, če se prijavi skup-nosti za zaposlovanje v 30 dneh po prenehanju delovnega razmerja, oziroma ko je prene-hala opravljati samostojno osebno delo. V vseh drugih pri-merih pa denarnega nadome-stila ni možno prejemati. Poleg tega veljajo še nekateri druge omejitve, in sicer do denarnega nadomestila niso upravičeni ti-sti, če jim je delovno razmerje prenehalo po njihovi (lastni) krivdi. Jugoslovanski državljani, ki so bili zaposleni v tujini, pa imajo pravico do denarnega nadomestila po določbah med-

državne pogodbe o socialni varnosti za primer brezposel-nosti, sicer pa to pravico lahko uveljavljajo le, če so plačali za čas dela v tujini pogodbeno do-govorjene prispevke in če iz-polnjujejo pogoje po zakonu o delovnih razmerjih.

Ta pravica pa je omejena tu-di časovno. Odvisna je namreč od časa, ki ga je nezaposlena oseba dotlej prebila na delu. Tako se izplačuje denarno na-domestilo tri mesece tistim, ki so bili najmanj 9 mesecev v ne-pretrganem delovnem razmerju ali 12 mesecev s presledki v zadnjih 18 mesecih; 6 mesecev prejema denarno nadomesti-lo tisti, ki imajo najmanj 30 mesecev nepretrganega dela ali 50 mesecev s presledki v zad-njih petih letih; 9 mesecev pre-jema nadomestila tisti, ki je bil dotlej zaposlen nad pet (do 10) let, 12 mesecev pa oseba z več kot 10 leti delovne dobe. Ose-bi, ki pa ima več kot 15 let de-lovne dobe, ali tisti, ki ji je pre-nehalo delovno razmerje zaru-

di stečaja ali redne likvidacije organizacije združenega dela oziroma stečaja obratovalnice samostojnega obrtnika, pa se nadomestilo izplačuje enkrat dlje kot sicer.

Nekoliko drugače pa je ure-jeno za nosečnice, ki prejemajo nadomestilo. Če so do njega upravičene) toliko časa, kol-i-ko ima zaposlena ženska pra-vico do skupne odsotnosti za-radi poroda in nege otroka.

Denarno pomoč pa lahko pre-jema nekdo največ 2 leti, pri čemer se v ta čas vštevja tudi čas prejemanje nadomestila. Do te oblike pomoči pa je upravičena oseba, ki jo skup-nost za zaposlovanje do konca prejemanja denarnega nado-mestila ni mogla zaposliti in ni-ma 15 let delovne dobe, če nje-ni dohodki skupaj z dohodki članov ožje družine ne prese-gajo dogovorjene ravni socialne varnosti in če v tem času ne pre-jema denarnih dajatev za izobraževanje.

PROGRAM VARSTVA RASTLIN IN SKUPNE OSKRBE ZA POMURJE

Za doseganje visokih pridelkov predstavlja varstvo rastlin enega najpomembnejših ukrepov. Zanje čase se pogosto pojavlja misel, da pridelamo tisto, kar uspemo obvarovati pred boleznimi, pleveli in škodljivci organizmi. Na eni strani moramo uporabiti vse razpoložljive biološke, mehanične in druge ukrepe, po drugi pa se v široki pridelavi ne moremo izogniti kemičnemu varstvu rastlin.

Za Pomurje je za kmetijske delovne organizacije v sozdu ABC Pomurka organizirana centralna oskrba prek PE Agrooprema v DO POTROŠNIK, in sicer za družbeni sektor neposredno, za zasebne pa v uspešnem sodelovanju s kmetijskimi zadrugami prek njihovih prodajal na terenu. Celotna oskrba temelji na odločitvah ustrezne strokovne službe pri ŽVZ Murska Sobota, odbora za poljedelstvo pri sozdu ABC Pomurka ter na izkušnjah pospeševalne službe kmetijskih zadrug, kmetijske šole, kombinatov in naše službe.

V prispevkih bomo skušali predstaviti pregled zaščitnih sredstev za poljedelstvo, zelenjavarstvo in travništvo ter sadjarstvo in vinogradništvo.

KORUZA

Koruzi je še pred 15 leti veljala za preprosto poljščino, pri kateri smo vse probleme varstva rešili z atrazinom ali simazinom. Danes je povsem drugače: talni škodljivci, ptice, odporne pleveli ipd. predstavljajo veliko večji problem.

INSEKTICIDI

Mesuroi FS (metiokarb 50%) — insekticid za uničevanje strun in odvracalo za ptice uporabljamo ga pri setni koruze, v količini 0,5 l/ha oz. 1 do 2 l na 100 kg semena.

Prednost mesuroi pa je, da ob setvi ni potreben drug talni insekticid. **Dotan 5 G** (klormetomil 5%) — talni insekticid proti strunam, ličinkam majskega hrošča, sovkam in bramorjem na površinah, zasejanih s koruso, v količini 6 do 12 kg na ha v vrste z obvezno zadelo. Preparat deluje 2 do 3 mesece in ni nevarno, če pade na seme.

Volaton G 5 (foksini 5%) — talni insekticid proti strunam, ličinkam majskega hrošča, sovkam in bramorjem na površinah, zasejanih s koruso, v količini 20 do 30 kg na ha v vrste. Pripravek uporabljamo ob setvi z obvezno zadelo in ima podaljšano delovanje na škodljivce, ki napadajo rastline ob vzniku.

Geocid G 5, furadan G 5 (karboforan 5%) — sistemski insekticid proti strunam, sovkam, bramorjem in ličinkam majskega hrošča, proti nematodam, v količini 20 do 30 kg na ha v vrste. Pripravek uporabljamo ob setvi z obvezno zadelo in ima podaljšano delovanje na škodljivce, ki napadajo rastline ob vzniku.

Difonat G 5 (fonofos 5%) — talni insekticid proti strunam, sovkam, ličinkam majskega hrošča in bramorjem, v količini 20 do 30 kg na ha, v vrste, ločeno od semena.

HERBICIDI

Primextra T 500 (metolaklor 300 gr/l in atrazin 200 gr/l) — proti enoletnim širokolistnim in travnatim plevelom (vključujoč kostrebo, muhvice in kravro srakonojo) v koruzi, v količini 4 do 7 l na ha. Po setvi, vendar pred vznikom. Možnost setve ozimnih žit pet mesecev po škropljenju.

Ciatral KSZ (alaklor 280 gr/l in cianazin 135 gr/l in atrazin 135 gr/l in 620 gr topila trikloretana) — uničuje enoletne travne in širokolistne pleveli v koruzi v količini 6 do 8 l na ha, po setvi, vendar pred vznikom koruze. Aktivna snov cianazin se nekoliko prej razgradi, zato pušča manj ostankov v tleh.

Primagran (metolaklor 330 gr/l in atrazin 160 gr/l) — proti enoletnim širokolistnim in travnatim plevelom, v količini 4 do 7 l na ha, pred setvijo, z zadelo na globino 5 cm, ali po setvi pred vznikom ali po vzniku, ko ima koruzi 3 do 5 listov oziroma do višine 15 cm. Za razliko od primextra ima močnejše delovanje na travnate pleveli.

Lasso combi (alaklor 350 gr/l in atrazin 200 gr/l) — uničuje enoletne travne in širokolistne pleveli v koruzi, v količini 5 do 7 l na ha. Površine škropimo po setvi, vendar pred vznikom. Podobne lastnosti ima lasso atrazin, ki vsebuje manj atrazina.

Eradicane 6 E (720 gr/l EPTC in 65,4 gr/l diklorida) — proti enoletnim travnatim plevelom (kostreba, muhvice, divji serek in podobnim iz semena), in nekaterim širokolistnim plevelom. Zavira razvoj plevela in pesjaka. Površine škropimo pred setvijo na dobro pripravljeno zemljo z obvezno zadelo na globino 5 do 8 cm. Lahko ga kombiniramo s preparati na bazi atrazina, v količini 5 l eradican na 1,5 do 2,5 kg atrazina (50% aktivne substance). Setev pšenice je možna čez 5 mesecev.

Surpas (804 gr/l vernol in 60 gr/l diklorit) — uničuje enoletne travne pleveli (kostreba, srakonoja, divji serek, muhvice) in nekatere večletne travne pleveli, v količini 4 do 7 l na ha. Škropljenje pred setvijo z obvezno zadelo.

Atrazin T, radazin T, radazin WP — (atrazin 50%) — uničuje večino širokolistnih plevelov v koruzi, v količini 2 do 3 kg na ha, če imamo koruso v monokulturi, uporabimo 4 kg na ha, v zadnjem letu pred zamenjavo pa ne uporabljamo preparatov na bazi atrazina ali simazina. Škropimo po setvi pred vznikom ali po vzniku, dokler koruzi ne doseže višine 10 cm.

Dual 500 (500 gr/l metolaklor) — preparati na bazi metolaklor niso priporočljivi na zelo lahkih peščenih zemljiščih, ker je kislost nižja od 5,5 pH. Sredstvo uničuje predvsem kostrebo, muhvice in kravro srakonojo. Uporaba v koruzi je 2 do 4 l na ha po setvi, vendar pred vznikom. Za delovanje na širokolistne pleveli uporabljamo kombinacijo s triazini.

Bravo, lasso EC (480 gr/l alaklor in 45% topila ksila) — uničuje enoletne travne in nekatere širokolistne pleveli v koruzi, v količini 4 do 6 na ha. Škropimo pred setvijo s plitvo zadelo ali po setvi pred vznikom ali po vzniku od prvih treh listov. Za delovanje na širokolistne pleveli uporabljamo kombinacijo s triazini.

Banvel 480 (480 gr dikambe na l iz kalijeve in natrijeve soli 1:1) — uničuje širokolistne pleveli v koruzi, v količini 0,5 do 0,7 l na ha. Škropimo po vzniku, ko ima koruzi 2 do 5 listov. Dobro deluje na ščir, belo metliko (loboda), slak in nekatere druge. Koruze ne poškoduje, kot nekateri hormonski pripravki (zviljanje, poleganje).

Lentagran WP (50% piridat) — za uničevanje enoletnih širokolistnih plevelov (ščir, bela metlika). V kombinaciji z atrazinom se mu delovanje razširi na enoletne travne pleveli (clap ali lentagran WP 2 kg na ha in atrazin 1,5 kg do 2 kg na ha). Škropimo, ko so pleveli v fazi dveh do štirih pravih listov.

Laddok (180 gr/l atrazina in 180 gr/l delnazona) — uničuje enoletne širokolistne pleveli v koruzi, v količini 4 do 5 l/ha z uporabo 200 do 600 l vode na ha, ko je koruzi v fazi 2 do 4 pravih listov, pleveli pa visoki 2 do 5 cm.

PŠENICA (in druga ozimna žita)

Predstavljajo skoraj polovico poljščin. Doseganje visokih pridelkov je povezano z velikimi količinami dušika, to pa vpliva na razvoj nekaterih bolezni. Poleg tega nam delajo težave travnatni pleveli, smolenec in nekateri škodljivci. Varovanje posevkov je še zmeraj cenejše, kot izguba pridelka.

INSEKTICIDI

Decis EC 2,5 (25 gr/l deltametrin) — kontaktni insekticid za uničevanje ličink žitnega strgača, v količini 0,2 do 0,3 l na ha.

Fastac 10% SC (100 gr/l alfametrin) — za uničevanje žitnega strgača in listnih uš, v količini 0,1 do 0,12 l na ha. Spada med najbolj ekološko neoporečne insekticide.

Bancol 50 WP (50% bensultap) — za zatiranje ličink žitnega strgača, v količini 0,5 do 0,7 kg na ha z uporabo najmanj 200 l vode na ha.

FUNGICIDI

Baytan 15 WS (15% triadimenol) — prašivo za vlažno razkuševanje semena pšenice, ječmena in ovsa. Deluje proti snetim in rjam. Ima podaljšano delovanje, tako da varuje posevke pred zgodnjim napadom pepelaste plesni.

Tilt 250 EC (250 gr/l propikonazola) — proti pepelasti plesni in rjam v pšenici in ječmenu, v količini 0,5 l na ha.

Bayleton EC 125 (125 gr/l triadimenol) — proti pepelasti plesni in listni pegavosti v količini 1 do 2 l na ha, proti mrežasti pegavosti, v količini 1,5 do 2 l na ha ob uporabi 300 l vode na ha. Škropimo v začetni fazi bolezni, ob močnem in zgodnjem napadu škropljenje ponovimo.

Calixin (750 gr/l triadimenol) — sistemski fungicid proti pepelasti plesni, uporabljamo v količini 0,75 l/ha. Škropimo v začetku močnih okužb od začetka razraščanja do konca kolenčenja. Običajno ga kombiniramo z drugimi fungicidi, da mu razširimo delovanje.

Sportak 45 EC (450 gr/l prokloraz) — proti listni pegavosti, mrežasti pegavosti, mrežasti pegavosti ječmena, zmanjšuje napad pepelaste plesni, v količini 1 l na ha z uporabo najmanj 400 l vode na ha. Tudi ta preparat običajno kombiniramo z drugimi fungicidi.

Stabilan (sredstvo proti poleganju žit) — uporabljamo ga v fazi razraščanja žit, v količini 1 do 2 l na ha.

Herbicidi

Dicuran R (500) (500 gr/l klortoluron) — uničuje enoletne travne in širokolistne pleveli v pšenici in ječmenu. Škropimo jeseni po setvi, vendar pred vznikom, v količini 3 do 5 na ha, ali spomladi, ko je posevek v fazi 3 listov do konca razraščanja. Ne uničuje smolenca.

Tigrex (500 gr/l izoproturon) — uničuje enoletne travne in nekatere širokolistne pleveli. Uporabljamo ga jeseni po setvi, 4 do 5 l na ha, ali spomladi v začetku razraščanja, 2,5 do 3 l na ha. Ne uničuje smolenca.

Oxytril M (375 gr/l mekopropa in 75 gr/l joksinioloktanoata in 75 gr/l bromoksiloktanoata) — uničuje enoletne širokolistne pleveli (vključno s smolencem) v pšenici in ječmenu, v količini 2,5 do 3 l na ha. Škropimo od začetka razraščanja (temperatura nad 5°C) do začetka kolenčenja, v jarem ječmenu v količini 1,5 do 2 l na ha z uporabo 500 do 600 l vode na ha.

Aniten MPD (300 gr/l mekoprop in 150 gr/l 2,4 D in 50 gr/l flurenol) — uničuje enoletne širokolistne pleveli (vključno s smolencem) v strnih žitih v količini 4 l na ha. Škropimo od sredine do konca razraščanja (temp. višja od 5°C). Podobne lastnosti ima aniten DS.

Dicufuid MP combi (43% mekopropa in 13% 2,4 D) — hormonski herbicid proti širokolistnim plevelom (vključno s smolencem), v količini 4 l na ha z uporabo najmanj 200 l vode na ha, od sredine razraščanja do sredine kolenčenja.

Deherban combi (15% 2,4 D in 40% mekopropa) — hormonski herbicid proti širokolistnim plevelom v žitaricah, v količini 4 l na ha z uporabo najmanj 200 l vode od sredine razraščanja do sredine kolenčenja.

Deherban A (464 gr/l in 2,4 D iz dimetil amino soli) — hormonski herbicid proti enoletnim širokolistnim plevelom v žitaricah, v količini 2,5 do 2,5 l na ha, od sredine razraščanja do sredine kolenčenja. Podobne lastnosti imata dikocid 50 in herbicid.

Starane (250 gr/l fluroksipir v obliki metil heptil estra) — uničuje širokolistne pleveli v ozimnih žitih (slakasta dresen, smolenc, navadna zvezdica), v količini 0,6 do 1,2 l na ha odvisno od zapleveljenosti. Škropimo, ko so žita v fazi 3 listov do pojave drugega kolenčenja.

Lontrel 418 (1,6% klorpiralit in 33% MCPP) — uničuje enoletne širokolistne pleveli (tudi smolenc) v pšenici in ječmenu, v količini 4 do 5 l na ha, z uporabo 300 do 600 l vode na ha, od polnega razraščanja do začetka kolenčenja.

SLADKORNA PESA

Je poljščina, ki ima trenutno zagotovljeno prihodnost na naših njivah in v predelavi. Tovarna sladkorja Ormož skrbi za sprotno obveščanje o novostih in tehnologiji pridelovanja. Organizirano je tudi varstvo pred talnimi škodljivci in boleznimi.

INSEKTICIDI

Geocid G 5, furadan G 5 (karboforan 5%) — sistemski insekticid proti strunam in sovkam, ki ga uporabljamo v količini 20 do 30 kg na ha, v vrstah. Pripravek deluje tudi na nematode.

FUNGICIDI

Enovit M (70% tiofanat — metila) — proti listni pegavosti sladkorne pese, v količini 0,3 do 0,4 kg na ha. Običajno se kombinira s preprostejšimi fungicidi (brestan).

Brestan (60% fentin acetata) — proti listni pegavosti sladkorne pese, v količini 0,4 do 0,6 kg na ha.

Baycor WP 25 (25% bitertanola) — sistemski fungicid proti listni pegavosti. Uporabljamo ga v količini 2 do 3 kg na ha.

HERBICIDI

Piramin FL (430 gr/l klordazona) — proti enoletnim širokolistnim plevelom v sladkorni pesi, v količini 6 l na ha z 200 do 600 l vode na ha. Škropimo lahko pred setvijo s plitvo zadelo na globino 2 do 5 cm, po setvi, a pred vznikom, ali 2-krat 3 l na ha pred setvijo z zadelo v 3 l na ha, ko ima posevek 2 do 4 liste.

Piramin WP (65% klordazona) — proti enoletnim širokolistnim plevelom v količini 3 do 6 kg na ha. Pred setvijo z zadelo, po setvi pred vznikom ali po vzniku, ko ima pesa 1 do 2 prava lista, pleveli pa ne več kot 2 lista.

Ro-neet (720 gr/l cikloat) — proti širokolistnim in travnatim plevelom, v količini 4 do 6 l na ha z najmanj 400 do 600 l vode na ha. Škropimo pred setvijo z obvezno zadelo.

Venzar (80% lenacila) — proti širokolistnim plevelom, po setvi, a pred vznikom — površinsko 0,7 do 1,2 kg na ha, lahko tudi po vzniku, ko ima pesa 3 do 5 listov, v količini 0,8 do 1,2 kg na ha. Zaradi razširjenega delovanja ga lahko mešamo z Ro-neetom, in sicer 0,85 kg venzara in 4,5 l ro-neeta.

Dual 500 EC (500 gr/l metolaklor) — proti enoletnim travnatim plevelom (kostreba, muhvice, srakonoja) v sladkorni pesi, v količini 1 l na ha. Škropimo po setvi, toda pred vznikom.

Betanal (160 gr/l fenmedifana) — proti širokolistnim plevelom, v količini 6 do 7 l na ha, ko ima pesa dva prava lista, pleveli pa 2 do 4 liste. Ne smemo ga uporabljati, ko je pesa v fazi klčnih listov, ko so listi vlažni ali ko je nevarnost nočnega mraza.

Goltix (70% metamitrona) — proti enoletnim širokolistnim plevelom: — z enkratno uporabo po setvi pred vznikom 5 do 7 kg na ha, ali po vzniku, ko imajo pleveli 2 do 3 liste, z dodatkom herbicidnega olja napon ali mapin, v količini 3 do 5 l na ha.

— z večkratno uporabo pred vznikom 4 kg na ha, po vzniku (ko ima pesa prvi par listov) 4 kg na ha — drugo tretiranje 5 do 10 dni po prvem, tretje tretiranje najkasneje do konca maja, s tem da skupna količina ni večja od 8 kg na ha.

Fusilade (250 gr/l fluazifop-butila) — proti eno- in večletnim travnatim plevelom, v količini 1 do 4 l na ha.

Targa (107 gr/l ali 10,4% kvizalofop etila in 15% topila fenola) — proti eno- in večletnim travnatim plevelom, v količini 0,6 do 1 l na ha po prvem, tretje tretiranje najkasneje do konca maja, s tem da skupna količina ni večja od 8 kg na ha.

Grasidim (200 gr/l setoksidim) — proti eno- in večletnim plevelom v količini 1,5 l na ha za enoletne in 4 l na ha za večletne pleveli. Škropimo, ko imajo pleveli 2 do 3 liste. Navedene količine preparatov mešamo s 3 do 5 l belega mineralnega olja na ha.

Lontrel 100 (100 gr/l klorpiralida) — proti širokolistnim plevelom (slak) 0,6 do 1,2 l na ha s 300 do 600 l vode, ko imajo pleveli 2 do 6 listov.

KROMPIR

Je poljščina, ki ima organizirano pridelovanje na ožjem ravninskem območju. Ker je pridelava za samooskrbo na širokem območju, je poleg kakovostnega semena in prehrane pomembna tudi pravilna uporaba kemičnih sredstev.

INSEKTICIDI

Ekalux 25 (250 gr/l kvinalfos) — kontaktni insekticid z globinskim delovanjem proti kloradskemu hrošču, v količini 0,8 l na ha. Podobne lastnosti ima ekalux P, vendar se v praškasti obliki uporablja v količini 15 do 20 kg na ha.

Volaton G 5 (5% foksini) — proti talnim škodljivcem, v količini 20 do 40 kg na ha v vrste, in volaton G 10, v količini 10 do 20 kg na ha v vrste.

Evisect (tiociklam hidrogenoksalat) — kontaktno želodčni insekticid proti kloradskemu hrošču: evisect — S WP 50% 0,3 kg/ha, visect — P 1% 20 kg/ha.

Bancol 50 (bensultap 50%) — kontaktno želodčni insekticid proti kloradskemu hrošču, v količini 0,5 do 1 kg na ha.

Fastac (alfametrin 10%) — proti kloradskemu hrošču, v količini 0,1 do 0,12 l na ha.

Ofunack 40 EC (piridafentiona) — proti kloradskemu hrošču, v količini 1,5 do 2 l na ha.

FUNGICIDI

Dithane M 45 (40% mankozeb) — proti krompirjevi plesni, v količini 5 do 7,5 kg na ha s 50 do 80 l vode na ha.

Antracol WP, chromoneb S 70 (70% propineb) — proti krompirjevi plesni in črni pegavosti listja, v količini 1,5 do 1,8 kg na ha.

Ridomil MZ 71 (10% metalaksila in 64% mankozeba) — sistemski fungicid proti krompirjevi plesni, v količini 2,5 do 3,5 kg na ha.

Sandofan Z (10% oksadiksila in 50% folpeta) — sistemski fungicid proti krompirjevi plesni, v količini 2,5 do 3 kg na ha ob uporabi 1000 l vode na ha. Sistemski fungicidov naj ne bi uporabljali več kot 2- do 3-krat v vegetaciji.

Cuprablau Z (35% bakra in 2% cinka) — proti krompirjevi plesni, v količini 3 do 4 kg na ha.

HERBICIDI

Sencor (70% metribuzina) — za uničevanje enoletnih travnatih in širokolistnih plevelov, v količini 0,75 do 1,5 kg na ha po saditvi pred vznikom, po vzniku (5 do 8 listov) 0,5 do 0,75 kg na ha.

Prometrin 590, prohelan (500 gr/l prometina) — za uničevanje enoletnih travnatih in širokolistnih plevelov, v količini 2 do 3 l na ha po saditvi, toda pred vznikom. Podobne lastnosti ima prohelan.

Patoran (R) 50 (50% metobromurona) — za uničevanje enoletnih plevelov, v količini 2 do 2,5 kg za rane sorte, oziroma 3 do 5 kg na ha za pozne sorte. Na lažjih tleh uporabljamo manj, na težjih več.

Reglone (140 gr/l dikvata) — desikant, za uničevanje cime krompirja, v količini 4 do 6 l na ha v času tehnološke oziroma biološke zrelosti. Dodatka vlažila ne priporočamo.

Milenka Cizerl, dipl. inž. agr.

VARSTVO VINOGRADOV IN SADOVNJAKOV

Z zmanjšano količino vode

Vinograde in sadovnjake ogrožajo rastlinske bolezni in škodljivci, ki zmanjšujejo pridelek, slabšajo kakovost, zaradi njih lahko vinogradi ali sadovnjaki propadejo. Proti škodljivcem in boleznim se bomo branili na več načinov: z vzgojo odpornih sort, vzgojo naravnih sovražnikov, izvajanjem določenih agrotehničnih ukrepov, ki zavirajo razvoj bolezni ali škodljivcev itd. . . . Od vseh teh naštetih je najpomembnejše KEMIČNO ZATIRANJE rastlinskih bolezni, škodljivcev in plevelov. Bistvo kemičnega zatiranja je nanašanje ustreznega pesticida (škropiva) na površino listov vinske trte ali sadnega drevja. Ta nanos pesticidov na ustrezno mesto pa lahko opravimo s pomočjo pršenja, škropljenja ali pršenja. V vinogradništvu in sadjarstvu uporabljamo po večini tehniko pršenja s pomočjo traktorskih pršilnikov (atomizerjev ali molekulatorjev). Pršimo pa lahko na dva načina:

- s standardno porabo vode ali
- z zmanjšano porabo vode.

Pršenje z zmanjšano količino vode od 150 do 600 l/ha predstavlja pri nas tehnološko novost. V svetu je to znano že dalj časa. Pojem »zmanjšana količina vode« pomeni pravzaprav le to, da normalno količino pesticidov enakomerno nanesemo na list nasada, kot do sedaj, z uporabo manjše količine vode.

Seveda pa je za kvalitetno izvajanje takšnega pršenja potrebno zadostiti nekaterim pogojem: primerna naprava (škropilnica) za pršenje, primeren traktor, ustrezen nasad in ustrezni ljudje. Če te pogoje dobro izpolnimo, se lahko nadejamo uspehov, ki so naslednji:

- 30 % prihranka pri zaščitnih sredstvih,
- 50 % prihranka pri času, ki ga porabimo za varstvo vinogradov,

- 30 % prihranka pri gorivu,
- podaljšana življenjska doba škropilnice, zaradi nizkih obratovalnih tlakov,

- veliko manjša onesnaženost okolice,
- 400 delcev škropiva na cm² lista, kar pomeni zeto dober depozit zaščitnega sredstva na rastlino in s tem zanesljivejšo zaščito. Vse te rezultate potrjuje praksa in raziskovalno delo pri nas in v tujini.

Pri nas je tehnika pršenja z zmanjšano količino vode naša pot v nekaterih večjih vinogradniško-sadarskih podjetjih (AK Maribor, Jeruzalem Ormož, AK Lenart itd.), zasebni sektor pa se za to ni odločal, saj je bila oprema za to (pršilniki) le iz uvoza in temu primerna je bila tudi cena. Sedaj so se pričeli pojavljati tudi domači proizvajalci te opreme, ki kakovostno bistveno ne zaostajajo za izdelki iz tujine.

Kako obdelati domače tipe pršilnikov in s kakšnimi deli, da bodo namenjeni za uporabo zmanjšane količine vode, pa drugič.

Andrej KRANER
dipl. inž. agr.

BRAJDE — »OKRAS« NAŠE POKRAJINE?!

Brajda je že od nekdaj oblika opore za vinsko trto. Brajde so predvsem razširjene v nevinogradniških legah, v ravninah ob hišah. Dosti pa je takih nasadov na travnikih, ob cestah, te brajde spreminjajo naše ravninske vase v »prava vinogradniška območja«. Vendar je, žal, večina teh brajd neurejena, kar je posebej opazno in grdo v mesecih, ko trta počiva.

S tem sestavkom želim opozoriti lastnike brajd, da je zdaj še čas, da uredijo in popravijo oporo, da bodo brajde okras naših hiš, naselij in vasi. Brajde, ki jih vidujemo, se razlikujejo po vzgojnih oblikah, v večini primerov so to tako imenovane svobodne vzgojne oblike in so odseve znanja in kreativnosti posameznega lastnika. Naj poudarim, da so pravila in načini rezi brajdnih nasadov enaki kot pri rezi v vinogradu. Pri brajdi bi morali puščati manj dolgega rodnega lesa, režemo bolj na čepe, nekatere ali daljše reznike in na krajše sponce. Že ob osnovni brajdi si moramo zamisliti, kakšna naj bi ta naša brajda bila, in ne spreminjamo vsako leto njene oblike. Neurejena in nepravilno vzgajana brajda ima veliko starega lesa (dolgi ogolehi vej in debel).

Brajdo vzgajamo postopoma, enoletni les razporejamo čim bolj enakomerno v prazen prostor. Ohremenimo jo lahko z 6—10 očesi na kvadratni meter (sorte z debelimi jagodami manj, sorte z drobnimi jagodami bolj). Ne pozabimo, da potrebuje mlada brajda posebno nego, okopavanje in gnojenje. Če hočemo, da nam trta hitreje zapolni prostor in s tem večjo površino, jo posadimo bolj gosto, med trtami naj bo 1—1,5 m razmaka. Drugače pa je lepša brajda z manj trtami, kjer lahko trto vzgajamo bolj svobodno, obremenitev trsa je večja, vendar je s tem kakovost grozdja slabša in tudi les jeseni slabše dozori, ki je večja verjetnost, da pozebe. Če sadimo brajdo v ravninah, pazimo na višino podtalne vode, ki je največkrat vzrok, da nam trta slabše uspeva ali sploh ne. Ljudje uporabljajo kot oporo za svoje brajde najrazličnejše materiale, kot so les, beton, železo, pocinkana žica itd. Vendar v želji,

Kmetijska zadruga Panonka je letos iz ZDA zvezila seme, s katerim bodo pridelali okrog 600 ton semenske kornuže

Semenska kornuža z domačih polj

Predstavniki Kmetijske zadruge Panonka so skupaj z nizozemskimi poslovnimi partnerji na Dunaju podpisali pogodbo z ameriško tvrdko Pioneer za pridelovanje semenske kornuže. Letos so uvozili seme za setev na 300 hektarjih njiv, na katerih naj bi pridelali okoli 600 ton semenske kornuže za potrebe slovenskih pridelovalcev. Uvoženo seme kornuže za setev semenske kornuže je veljalo 250 tisoč dolarjev.

Kmetijski ABC Pomurke so že leta 1986 in 1987 preizkusili ameriško seme. Letos so uvozili tri sorte, iz programa pionier, ki ranje dozorevajo in sicer deo, mirno in evo. Te sorte

dajejo tudi do 15 odstotkov večji pridelek kot domače. Znano je tudi, da vsebujejo za 10 odstotkov manj vlage. Nakup kornuže je ABC Pomurka opravila v sodelovanju s svojimi dolgoletnimi kooperanti iz Nizozemske, ki so tudi porok za sklenjeno pogodbo.

Semensko kornužo bo ABC Pomurka pridelovala v sodelovanju s slavonskimi poljedelci in poljedelci iz Vojvodine. Že prihodnje leto pa jo bodo pridelovali tudi v Pomurju. Pridelava ameriške semenske kornuže zahteva izjemno tehnološko disciplino, zato bodo nad letošnjo pridelavo bdeli predstavniki ameriške tvrdke Pioneer.

V KZ Panonka imajo že dobro utečeno pridelavo semen v sodelovanju z Nizozemci. V letu 1988 so pridelali 200 ton semen krmnih rastlin in trav, v sodelovanju z Nizozemci pridelujejo tudi čebulice cvetja. Kooperacijski posli so lani dosegli vrednost 7 milijonov dolarjev.

Boris Hegeduš

DRUGAČNA ORGANIZIRANOST KMETIJSTVA IN GOZDARSTVA V LENDAVSKI OBČINI?

Kmetijstva niso odpisali

Čeprav je v občini Lendava čedalje bolj na pohodu industrija, ne zanemarijo kmetijstva. Na tem območju je namreč 17 000 hektarjev obdelovalnih površin, od tega 10 000 hektarjev njiv, 6 000 hektarjev travnikov, 600 hektarjev vinogradov in 400 hektarjev sadovnjakov. Letno pridelajo 10 000 ton pšenice, 11 000 ton kornuže v zrnju, 28 000 ton sladkorne pese, namolzejo 70 000 hektolitrov mleka, vzredijo 2 500 ton goveje živine, 600 ton prašičev, pridelajo 3 000 ton krompirja, 500 ton grozdja, letni prirastek v gozdovih pa znaša 38 000 kubičnih metrov hlodovine, tehnične lesa in drv.

Nedvomno gre za velike številke. Ko jih imajo načrtovalci razvoja družbenopolitične skupnosti pred seboj, se jim povsem logično postavi vprašanje, koliko teh surovin predelajo v občini. Zelo malo, zato je želja, da bi bilo drugače, povsem naravna. Zavedajo pa se, da so vrste pridelav iziroma prireje, katerih sploh ne bo mogoče višje ovrednotiti, na tleh občine. Tako si nihče ne domišlja, da bi predeloval, na primer, sladkorno peso, mleko, govedo in prašiče ... saj imamo za to znane industrijske obrate drugod. Nekoliko drugače je s krompirjem, ki ga Pomurci samo pridelujejo, ga pa ne predelujejo. In zakaj ga ne bi? Pa žita? No, pšenico že zmleemo (v Murski Soboti) v moko, tudi kruh in žemlje znamo speči, to pa še ni vse, kar je možno narediti — višje ovrednotiti in zaslužiti. Še bi lahko naštevali.

Skupina strokovnjakov, ki jo je imenoval izvršni svet skupščine občine Lendava, je na nekaj listih papirja smislila stanje v kmetijstvu in gozdarstvu. Nekaj ugotovitev smo že navedli. V mihi študiji so se dotaknili tudi organiziranja kmetijstva in gozdarstva. V lendavski občini ni samostojnega družbenega kmetijskega podjetja, ampak le tozdr Poljedelstvo in govedoreja, ki posluje v okviru delovne organizacije Kmetijsko gospodarstvo Rakičan. Ima sicer 600 pitancev, in sicer na delovni enoti Ginjavec pri Nedelici, ves pridelek s pšeničnih polj pa gre »v Mursko Sobotu«, kot v prispodobni pravijo vsakršnemu izvozu surovin. V Lendavi, čeprav je na območju

občine večina družbenih gozdov, ni sedeža gozdarske delovne organizacije, ampak le žagarski obrat. Še bi lahko nizali argumente in »argumente« Lendavčanov.

Kaj predlagajo? Da, predlagajo, kajti ne morejo zahtevati, saj bodo dali besedo o morebitni drugačni statusni organiziranosti družbenega sektorja kmetijstva delavci, zaposleni v teh kolektivih. Žita, ki jih pridelajo družbeni in zasebni sektor kmetijstva, naj bi bolje ovrednotili s predelavo v višjo obliko izdelkov. Zametek predelovalnega obrata vidijo v mlinu, ki zdaj posluje v okviru

kmetijske zadruge. Nastalo naj bi samostojno podjetje. Prav tako naj bi se čim prej osamosvojil tozdr Poljedelstvo in govedoreja in tako dejansko postal nosilec razvoja družbenega kmetijstva. V Lendavi naj bi bil tudi sedež podjetja za gozdarstvo in lesno predelavo. Pozabili tudi niso na »občinski« klavnico oziroma sedanjí obrat predelave divjačine, ki naj bi mu dodali še kak predelovalni program.

Ugotovitve, ideje, zamisli, predlogi. Prav zdaj v sozdu ABC Pomurka tuhtajo, kako se organizirati v skladu z zakonom o podjetjih — najbrž v združeno podjetje —, zato bodo predlogi iz Lendave dobrodošli. Sicer pa so jih dali v pretres še tozdom in obratom na območju občine Lendava. Pričakujejo, da pridejo v enomesečni razpravi tudi od njih koristni predlogi, vsekakor pa taki, ki bodo naravnani v korist razmaha predelave surovin, ki jih zdaj poceni prodajamo drugim.

Š. Sobočan

Negativna usoda čebelarstva

Pomursko čebelarstvo je prebrodilo že velika krizna obdobja, vendar pa niti največji optimisti ne morejo zatrditi, da bo prebrodilo sedanje, najhujše obdobje. Poleg najrazličnejših bolezní pestijo danes čebelarstvo tudi ekonomske težave, ne prizanašajo pa jim tudi razne vremenske neviščnosti (pozebe, suše, toče).

Takšno je strnjeno poročilo z obnečnega zbora Zveze čebelarških društev Murska Sobotu, ki je bil 5. tm. in na katerem so bili izvoljeni delegati iz pomurskih čebelarških društev. Največ so čebelarji razpravljali o že v uvodu omenjenih problemih, t. j. o čebeljih boleznih in ekonomski čebelarjenja, obravnavali pa so tudi druge manj pereče, a zanimive probleme pomurskega čebelarstva.

Največji problem so seveda bolezni čebel in tako so čebelarji tej tematiki namenjali največ pozornosti. Razne bolezni — predvsem varoza in huda gniloba — so zdesetkale čebelje družine, na veliko pa upada tudi število čebelarjev, predvsem manjših s po nekaj čebeljimi družinami. Veliko čebelarjev se namreč ob poglenu čebel preneha ukvarjati s to dejavnostjo. Zveza čebelarških društev Murska Sobotu je že v lanskem letu sofinancirala nakup zdravil za čebelarje in namerava s tem tudi nadaljevati, toda zaradi visokih cen zdravil, njihove učinkovitosti in pomanjkanja finančnih sredstev tovrstne akcije ne zaležejo dovolj. Zveza čebelarških društev Murska Sobotu sicer dobi nekaj sredstev iz sklada za pospeševanje kmetijstva, vendar pa je finančnih sredstev

še vedno premalo, zato levji delež sredstev prispevajo čebelarji. V zadnjem času so se v tujini pojavila nekatera uspešna zdravila za boj proti varozi, vendar pa ta sredstva še niso registrirana pri naših pristojnih veterinarskih službah. Čebelarji so poudarili, da bi bilo potrebno pohiteti z njihovo registracijo, kajti tako bi bilo mogoče preprečiti katastrofo našega čebelarstva. Poleg tega pa nekateri čebelarji prodajajo pri nas še neregistrirana zdravila, ki so jih po skrivnih poteh pripeljali iz tujine.

V letošnjem letu bo Zveza čebelarških društev Murska Sobotu začela z t. i. paketno delitvijo zdravil. To pomeni, da prejmejo čebelarji takšno količino zdravil, ki zadostuje za celovito zdravstveno varstvo čebel (varoza, nosema). Z zaporednimi zdravljenji je mogoče (delno) uničiti čebelje zajedalce oz. zmanjšati stopnjo okuženosti z varozo. Učinkovitost zdravil je tako večja, ob poslednem zdravljenju pa bi bilo mogoče (vsaj teoretično) čebelje zajedalce popolnoma izkoreniniti.

Velik problem so tudi čebelarji prevaževalci iz drugih krajev Slovenije, ki brez ustreznih dovoljenj pripeljejo svoje čebele na akacijevo pašo v Pomurje in tako

da za vse oblike izobraževanja izredno zanimanje, saj je doslej skrajšani program šole za kmetovalce uspešno končalo že nekaj oddelkov, dobro pa so obiskana tudi predavanja, ki jih pripravljajo vsako prvo sredo v mesecu. Ta so prilagojena aktualnim sezonskim opravilom, na njih pa se udeleženci seznanjajo z najnovejšimi dognanji kmetijske tehnologije. Tudi za gospodinjstvo tečaje je veliko zanimanje, podobna predavanja kot ga pripravljajo za 30. marec, pa bodo organizirali tudi v prihodnje.

L. Kovač

Privatna praksa veterinarjev?

Na dvodnevem seminarju slovenskih kmetijskih pospeševalcev, ki ga je organiziral republiški center za pospeševanje kmetijstva pri Zadružni zvezi Slovenije, je bilo sprejetih več delovnih usmeritev in stališč.

Kot svojevrstno zanimivost velja omeniti pobudo, ki je sicer prerasla v zahtevo ter jo je podal sam vodja centra Ervin Kuhar, da bi se naj slovenskim veterinarjem, ki to želijo, zakonsko omogočilo opravljanje privatne prakse.

To je zanimiv izziv veterinarski stroki, še posebej pa kmetijskim proizvajalcem, ki bi pobudo, združeni v svoji kmečki zvezi, sprejeli ter zahtevali čimprejšnjo uresničitev ali pa jo kot neprimerno zavrnili. Torej, na potezi so kmetije.

STRU

omogočajo širjenje raznih nalezljivih bolezní.

Beseda je tekla tudi o rentabilnosti čebelarjenja v današnjih razmerah. Nizke odkupne cene medu in drugih čebeljih pridelkov marsikaterega čebelarja odvrtačajo od čebelarjenja. Med in drugi čebelji pridelki se vse preveč jemljejo kot luksuzno blago, pri tem pa se ne upošteva vloga čebel pri opravevanju rastlin, ki je mnogo pomembnejša od samega medu. V nekaterih evropskih deželah dobivajo čebelarji denarne nagrade, če pripeljejo čebele v sadovnjake, da tam opravijo svojo opravevalno nalogo. Pri nas o čem podobnem še niti ne razmišljamo — namesto denarnih nagrad čebelarji v sadovnjakih pogosto ostanejo brez čebel zaradi zastrupitev, do katerih prihaja pri nedovoljenem škropljenju v cvet.

Prav tako čebelarji pogrešajo tudi ugodna denarna posojila za nakup panjev, čebelarške opreme itd. Cene panjev in čebelarške opreme so astronomske in za marsikaterga mladega čebelarja so ravno visoke cene nepremostljiva ovira na poti v svet čebelarstva.

Pred pomurskimi čebelarji je letos še ena pomembna naloga — maja letos bo v Murski Soboti tradicionalno srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev iz vse Slovenije. To prireditve organizirata Zveza čebelarških društev Slovenije in občinska zveza čebelarških društev Murska Sobotu.

Pomursko čebelarstvo je torej pred velikimi težavami. Brez pomoči širše družbene skupnosti ne bo preživel. Bomo torej tudi na tem področju zamudili, kot že tolikokrat doslej, in začeli reševati probleme takrat, ko bo že prepozno?

Matjaž Horvat

ROBIDE IN MALINE

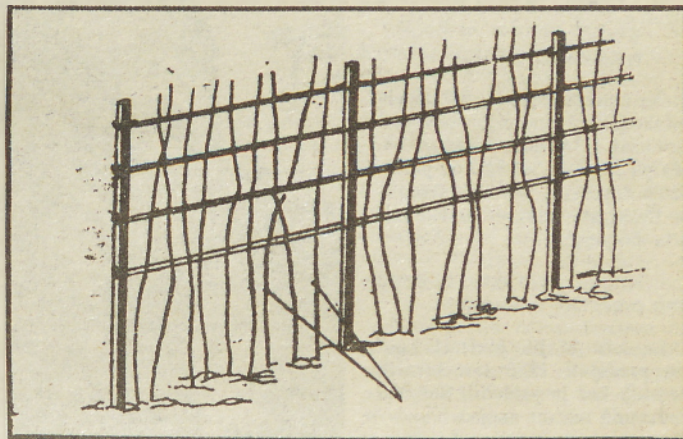
Tudi pri nas, v severovzhodnem delu Slovenije, smo zadnje čase začeli s sajenjem tega jagodičevja v širšem obsegu — za industrijske potrebe.

Med jagodičastim sadjem je malina zelo priljubljena zaradi visoke vitaminske in drugih hranilnih vrednosti. V divji obliki je razširjena po vsej Evropi, od Grčije do skandinavskih dežel, od Azije do Severne Amerike. Evropsko malino so želeli razmnožiti tudi v Ameriki, vendar zaradi novih vremenskih razmer ni uspela. Z različnimi selekcijami so vzgojili kulturno malino, ki rodi obilno in redno do 15 let. V mnogih deželah gojijo malino intenzivno, ker je primerna za vsestransko uporabo, zadnje čase veliko tudi kot svežo. Po svoji vrednosti so maline enake limonam in oranžam, vsebujejo veliko rudninskih snovi in raznih kislin, ki so za normalno delovanje človeškega organizma nujno potrebne. Malino uporabljajo tudi kot zdravilen sadež, saj deluje odlično kot odvajalno sredstvo s pomembno lastnostjo odvajanja odvečne vode v telesu. Je sorazmerno nizka in se goji kot grmovnica ob žični opori ali kolu. Zemljišče mora biti dobro zagnano in rabi predvsem veliko humusa. Za večje pridelke je nujno veliko organskega gnojila (hlevski gnoj, zastir, kompost itn.) Malina zahteva tudi vlažnejšo zemljo, zato organska gnojila dobro zadržujejo vodo. Pomemben element je tudi kalij, ki ga rastlina ne sme pogrešati. Slabo prenaša sušo, na mraz ni občutljiva.

KAKO JO SADIMO?

V vrtu jo lahko sadimo kje v kotu z oporo ali pa tudi kot živo mejo. Za tržno pridelavo na večjih površinah pa jo sadimo v vrste, ki naj bi bile oddaljene 1,8 do 2,5 m — glede na to, s kakšnimi stroji bomo negovali medvrstno površino. V zadnjem času negujemo med vrstami travno ledino enako kot pri drugih sadnih vrstah. V vrsti naj bi bilo okrog 6 rastlin na meter za rod. Rez malin je enostaven, po bratvi takoj porežemo rozge (rodne veje), ki so rodile, pustimo pa najlepše (okrog 6 na 1 m) za rod v naslednjem letu. Maline imajo čez leto veliko mladih koreninskih izrastkov, ki jih moramo očistiti prek leta, pustimo le najlepše za rod.

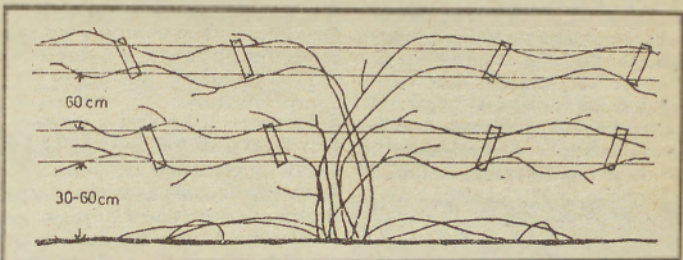
V glavnem uporabljamo enojne žice za oporo, ker je boljše, da jih privežemo k žici, tako da jih veter ne more premikati po žici. Poznamo veliko sort, v glavnem pa jih delimo v dve skupini; ene rodijo dvakrat letno, druge pa enkrat. Poleti rodijo maline iz prejšnjega leta (na njih se razvijajo drobne vejice, na katerih so plodovi), jeseni pa se razvijajo plodovi na mladikah, ki so zrasle v tekočem letu.

Maline po rezi

Malino moramo prav tako škropiti, če hočemo imeti zadovoljiv pridelek. Zgodaj spomladi z bakrenimi pripravki, potem škropimo proti gnilobi (siva grozdna plesen): pinulin, ronilan, sumilex, dodajamo pa še dithan M 45 ali kaptan ali antracol. Proti pršici škropimo s thiodanom, proti ušem pa s pirimorom. Paziti moramo na karencio in tudi ko zorijo, jih ne smemo škropiti. Proti plevelom v vrsti pa s fusiladom ali podobnim pripravkom, ki deluje na ozkolistne plevelce. V svetu poznamo veliko sort, za naše kraje pa bi svetovali: willamette, je drobna sorta, vendar izredno kakovostna in predvsem za industrijo, potem mallingexploit, gradina, schöneman, podgorina in zeva II. Kot pri vsaki vrsti moramo tudi pri malini narediti vse, da uspemo.

ROBIDA spada v isto družino kot malina. Listi so sestavljeni iz 3—5 listov in so skoraj zimzeleni. Tudi robido so kot malino poznali že prvi prebivalci našega planeta. Vsi agrotehnični ukrepi so pri robidi enaki kot pri malini. Način vzgoje je malo drugačen, ker sadimo v razdalji v vrsti okrog 1,8 m ene do druge. Način škropljenja je enak, prav tako ostali ukrepi. Tudi robida je razširjena v večjem delu sveta,

Robide pred rezjo

zahteva pa dobre vinogradniško visoko lego, tam, kjer se ne zadržuje vlaga, torej na zračnih, sončnih legah.

Robida ne prenese nizkih zimskih temperatur, zato rozge ponekod pokrivajo s koruzinjem ali podobnim materialom. Zato povdarjam, da jo sadimo na višje lege, kjer do ekstremno nizkih zimskih temperatur pride redkeje. Jagoda robide je obarvana temno — črno, vsebuje pa veliko kalcija. Uporabna je vsestransko, zato jo gojimo v vrtovih in tudi na večjih površinah. Poznamo veliko sort breztrnaste robide, in sicer: thornfree, black satin in selekcijo trate (Martinova). Enako kot za malino velja tudi za robido, če bi se odločili za pridelavo tega sadeža, naj bi bile površine velike le do 20 arov — zaradi delovne sile. Pobiranje mora biti pravočasno in takrat potrebujemo več delovne sile. Če se odločite za saditev, se lahko oglasite na KZ Panonka.

Vlado SMODIŠ

SPOROČILO JAVNOSTI

Odbor za sladkorno peso pri Slovenski kmečki zvezi, ki ga sestavljata vsaj po dva člana iz vsake podružnice Slovenske kmečke zveze, kjer se prideluje sladkorna pesa, sporoča, da so se pogojili za pridelavo sladkorne pese dokaj sorenili, saj se je obračunska razmerje med ceno pšenice in sladkorne pese manjalo z 1 : 4 na 1 : 3,5. Da bi ohranili realno razmerje tudi jeseni, se bo upoštevala avgustovska in septembrska inflacija za vsak mesec posebej, kar pa je sicer delno nepravilno, saj obstaja nevarnost, da se že prej omenjeno razmerje 1 : 3,5 poruší, v kolikor bo visoka oktobrska inflacija.

Vsekakor pa bodo vsi razumi Tovarne sladkorja Ormož odselej odprti, saj je s TSO zagotovljeno redno in trajno sodelovanje, tako da bo tudi morebitni dobiček pri proizvodnji sladkorja razdeljen med pridelovalce sladkorne pese.

Odbor za sladkorno peso

Ob žetvi sem prodal pet ton pšenice, za to pa zdaj dobim le tona »umetnega«

Jaz sem še na slabšem. Jeseni sem prodal tona grozdja pa za to dobim le 100 litrov vina

Zdaj mi pa pomagajte planirati za žetev

MOGOČE JE SKORAJ — NEMOGOČE

Direktor Ljutomerskega tozda Usnjarna Alojz Pozdarec se ni otepal novinarskega obiska, čeprav zanj ni prižgal zelene luči ob prvem telefonskem predlogu za srečanje. Pregovor, da gre v tretje rado, se je uresničil in pred nekaj dnevi, ko sva si končno segla v roke, ni gledal na uro. Ker pa vem, da poslovodni delavci praviloma nimajo časa na pretek, sem ga bombardiral z vprašanji, on pa je dal odgovore, kot da bi streljal — z rafali.

— Menda ima predelava svinjskih kož v usnje v prielški metropoli večdesetletno tradicijo?

»Res je. Tod so izdelovali usnje že pred sto leti.«

— Kako pa je nastal tozd Usnjarna Ljutomer?

»Leta 1962 se je tovarna usnja Ljutomer priključila h Konusu Slovenske Konjice. Zdaj posluje kot temeljna organizacija.«

— Koliko pa vas je zaposlenih v kolektivu?

»Zdaj nas je 113. Večina delavcev — okrog 100 — jih dela neposredno v proizvodnji oziroma v službah, ki so vezane neposredno na izdelavo usnja.«

— To pomeni, da v Ljutomerskem tozdu nimate veliko administracije?

»Drži. Tu imamo le nekaj takih delavcev zaradi splošne administracije in obračuna osebnih dohodkov, vse druge službe pa so na ravni delovne organizacije v Konjicah.«

— Imate dobre plače?

»Ne moremo se pritožiti. Osebnih dohodkov za januar je v povprečju znašal 1.340.000 dinarjev. Seveda pa so plače odvisne od proizvodnih dosežkov. Delo je normirano. Rezultate merimo individualno in skupinsko.«

— Koliko svinjskih kož pa letno predelate v usnje?

»Le kdo bi jih preštel! Lani smo predelali 1880 ton surovih svinjskih kož in pridobili 365.000 kvadratnih metrov usnja.«

— Cene kož so nizke, zato jih na domačem tržišču najbrž ne dobite dovolj?

»Kupujemo jih pri Koteks Tobusu, nekaj pa jih dobimo tudi iz Sovjetske zveze.«

— Ste lani proizvodni načrt dosegli?

»Za nekaj odstotkov smo ga celo presegli. Poslovanje smo sklenili z zelo dobrimi rezultati. Lanskono je bilo eno najuspešnejših let.«

— Kam pa ste dali svinjsko usnje?

»Tri četrtine proizvodnje smo prodali domačim kupcem, četrtino pa izvozili. V izvozu smo dosegli celo višje cene kot na domačem tržišču.«

— Boste v letošnjem letu obseg izdelave usnja občutno povečali?

»Občutneje tega ne bomo mogli storiti, saj so stroji že zdaj dobro izrabljeni, saj delo poteka v dveh in delno celo že v tretji izmeni.«

— Ali to pomeni, da ne boste zaposlovali novih delavcev?

»Te, ki jih štipendiramo, bomo že zaposlili. Zdaj imamo pet študentov na usnjarski šoli v Domžalah. Najuspešnejši bomo omogočili nadaljevanje študija.«

— Imate ustrezno strojno opremo?

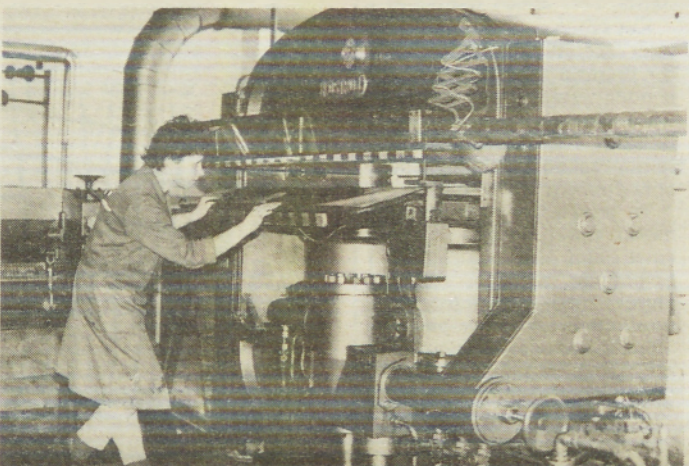
»Bi kar dejal, da je taka. Stalno jo obnavljamo oziroma kupujemo sodobnejšo.«

— Boste ostali še naprej tozd?

»Zakon o podjetjih je sicer obveljal, vendar je še veliko ne-

Alojz Pozdarec, direktor Ljutomerske Usnjarne: kratki in odločni odgovori.

Tudi ob tako mogočnih strojih, kot je tale, delajo v Ljutomerskem tozdu Usnjarna predvsem mlade delavke.

znank okrog organiziranja. Naše strokovne službe proučujejo, kako bo s statusom tozdov.«

— Ko sem se odpravil na obisk v vašo tovarno, sem imel občutek, da bom deležen »dišav«, zdaj pa ugotavljam, da je bila slutnja neupravičena.

»Če ste se do tega dokopali sami, zapišite v časopis. Res je, da veliko dajemo na ohranjanje okolja, pa tako tudi za čiščenje odpadnih voda. Seveda pa bo boljše, ko bomo imeli v Ljutomeru čistilno napravo.«

— Skoraj bi pozabil: kakšne vrste usnja pa pravzaprav izdelujete?

»Surove svinjske kože predelujemo v usnje za potrebe konfekcije, čevljarke industrije in za izdelavo galanterije.«

— Kdo pa so vaši kupci?

»Najpomembnejši kupci so Konusove blagovne hiše v Celju, Ljubljani, Novem Sadu, Beogradu.«

— Kakšna pa je kvalifikacijska sestava zaposlenih?

»Največ imamo delavcev, ki so se pričeli na delovnem mestu. Z njimi smo zelo zadovoljni.«

— Pa sodelovanje z matičnim podjetjem?

»Odlično!«

— Osebnih dohodki niso slabi. Ste rešili tudi stanovanjske probleme?

»Naši delavci so si pri urejanju stanovanjskih problemov pomagali s posojili, ki so jih dobili v delovni organizaciji, nekaj stanovanj pa smo tudi kupili v blokih. Zdaj imamo le še eno prošnjo za stanovanje.«

— Dopustujejo delavci Ljutomerske Usnjarne tudi na morju?

»Zakaj pa ne, ko pa imajo na voljo počitniški dom!«

Direktor Ljutomerske Usnjarne Alojz Pozdarec se, kot vidite, ni dal ugnati. Ne dvomim, da je vse tako, kot je povedal.

Š. Sobočan

Pogovor s Francem Hubrom, predsednikom Odbora za gostinstvo in turizem pri MGZ za Pomurje

Poživiti delo

Medobčinska gospodarska zbornica za Pomurje, katere ime že pove, da naj bi bdela nad gospodarstvom celotnega Pomurja, ima pod svojim okriljem številne odbore in komisije, med drugim tudi Odbor za gostinstvo in turizem. Z njegovim delom marsikdo (predvsem turistični delavci) ni zadovoljen, še najmanj pa predsednik. Težko je namreč uresničevati sprejete naloge, če je treba vsak sestanek zaradi neudeležbe ponovno sklicati. Predsednik odbora Franc Huber je odgovoril na nekaj vprašanj. To vlogo namreč opravlja že šest let, torej drugo mandatno obdobje.

Kakšne naloge ste si zadali in kaj je bilo od tega uresničeno?

»Lani je bila najpomembnejša naloga odbora končanje razvojno-raziskovalne naloge v razvoju turizma v Pomurju, vključili smo se tudi v aktivnosti za izdajo novega turističnega prospekta Pomurja, sodelujemo pa tudi pri izdaji mednarodnega turističnega prospekta o turističnih kmetijah v Sloveniji. Naša naloga je tudi ocenjevanje gostinskih lokalov, izobraževanje kadrov za vodenje gostinskih lokalov (v okviru MGZ), podprli pa smo tudi prizadevanja za uvedbo izrednega študija za pridobitev srednješolskega statusa na Srednji šoli za gostinstvo in turizem. V okviru Izvršnega odbora MGZ pa je ena od stalnih nalog spremljanje poslovanja gostinsko-turističnih organizacij v Pomurju.«

Na kakšen način deluje odbor?

»Člani odbora se sestajajo vsake tri ali štiri mesece, izvršilno delo pa opravlja sekretar in predsednik.«

Katerih nalog pa niste uspeli opraviti?

»Ena od takih je prospekt Pomurja. Tako kot Center za ekonomsko in turistično propagando ga imamo tudi mi letos ponovno v programu. Z udeležbo na sestankih nismo zadovoljni, zato načrtujemo kadrovske spremembe. Nekaj članov bomo zaradi neudeležbe zamenjali.«

Od kod so ti člani — iz družbenega ali zasebnega sektorja?

»Nismo zadovoljni ne z udeležbo teh niti z udeležbo tistih članov, ki so iz »spremljajočih« gospodarskih vej, npr. trgovina, pošta, avtobusni promet... Zaradi tega je naše delo okrnjeno.«

Katerih nalog ne morete uresničiti zaradi njihove neudeležbe?

»Nismo uspeli pri povezovanju drugih članov gospodar-

stva in zaradi tega tudi ne pri ponudbi turističnega proizvoda Pomurja kot celote. S tem mislim, da poleg gostinsko-turistične dejavnosti nismo obenem predstavljali naše obrti, specializirane trgovske ponudbe... to pa je bistvena pomanjkljivost.«

Povedali ste že, da boste menjali člane odbora. Bo to dovolj, ali pa boste morali še na kak način poživiti njegovo delo?

»Ne, to ne bo dovolj, to bo le sveža kri v tem odboru. Mislim pa, da če v izvršnih svetih, zbornici, SZDL in medobčinskih organih ne bo bistvene gonilne sile, potem zadeva ne bo uspela. Moram reči, da se po-

lovica članov izvršnih svetov sej našega odbora ne udeležuje, kar samo dokazuje, kakšen odnos imajo do te panoge. Turizem ima še vedno prednost samo na papirju.«

Kako pa je s sklepi in stališči, ki jih sprejme odbor? Ali jih drugi organi in organizacije upoštevajo?

»Posledica odnosa do sej odbora je tudi upoštevanje naših sklepov v konkretnem življenju. Tisti, ki se sej udeležujejo, jih tudi uresničujejo.«

Načrtuje se ustanovitev medobčinske turistične zveze — se njeno delo ne bi prekrivalo z delom odbora pri MGZ?

»Ne, ker bi bila turistična zveza neke vrste izvršilno telo celotnega turističnega gospodarstva in mislim, da brez takega skupnega organa ne bo mogoče priti do skupnega nastopa na tujih trgih. Preveč smo se namreč zaprli za svoje občinske meje.«

Imate načrt, katere naloge pa bi moral Odbor za gostinstvo in turizem v prihodnje opravljati?

»Glavna naloga je vsekakor izdaja prospekta Pomurja. To bo nekoliko širša predstavitev, saj bomo vključili del obmejne Avstrije, Madžarske in Hrvaške (Medimurje). Želimo pa si tudi bolj poživiti del našega odbora.« Bernarda B. Peček

DROBNO GOSPODARSTVO V LJUTOMERSKI OBČINI

Več obratovalnic in več delavcev

Število zasebnih obratovalnic v občini Ljutomer je v lanskem letu naraslo za 20, kar pomeni, da imajo 306 obrtnikov. Tudi število delavcev, zaposlenih pri obrtnikih, se je povečalo za 20; zdaj jih dela pri zasebnikih 495, kar je 1,6 delavca na obratovalnico. To povprečje pa je višje od pomurskega, prav tako pa tudi od republiškega. Podatek si lahko razlagamo na več načinov, med drugim tudi tako: obrtniki Ljutomerske občine želijo prispevati k zmanjševanju nezaposlenosti. Morda je tudi to vzrok, da imajo v tej občini le 330 iskalcev zaposlitve, kar je le ena desetina vseh Pomurcev (3300), ki iščejo delo. Seveda pa zaposlitev v zasebnih obratovalnicah ni »zlata jama«. Prej nasprotno! In sicer zato, ker zasebniki ne plačajo več kot družbeni sektor (izjeme seveda so), delati pa je treba več in bolj. In kdo ni pripravljen ravnati tako, lahko sicer poskusi, ponavadi pa odide. Na občinski skupnosti za zaposlovanje nam je svetovalka Lea Slana povedala, da se iskalci dela neradi zaposlujejo pri obrtnikih.

Niko Šoštarč, tajnik obrtnega združenja Ljutomer, ki je vselej pripravljen za pogovor in dajanje ustreznih podatkov, nam je povedal, da imajo največ zasebnih obratovalnic v krajevni skupnosti Ljutomer, nato v KS Križevci pri Ljutomeru, KS Veržej, KS Stročja vas, KS Logarovi-Berkovci in tako naprej. Sicer pa je število obrtnikov posameznih dejavnosti takole: gostinstvo 29, avtoprevoznitvo 51, prevozi z avtobusom 2, prevozi s traktorjem 3, taksi služba 2, opravljanje storitev z gradbeno mehanizacijo 4, mletje žitaric 6, prodaja na drobno 2, komisijska prodaja 1, svetovalne storitve 1, izdelovanje strojnih delov 1, industrijska elektronika 1, opravljanje specialnih tehnoloških storitev 1, opravljanje videozapisov 1, zagradstvo 1, steklarstvo 1, vrtnarstvo 1, zlatarstvo 1, čevljarstvo 2, avtomatska obdelava podatkov 1, optika 1, izdelovanje ključev 1, fotostoritve 2, moško in žensko frizerstvo 4, žensko frizerstvo 8, kozmetične storitve 1, ročno slikanje, razglednic 1, keramičarstvo 3, pekarstvo in polaganje

ploščic 2, soboslikarstvo 10, parketarstvo 2, kamnoseštvo 1, zidarstvo in fasadstvo 8, montaža predelnih sten 1, instalacija vodovoda in centralne kurjave 6, popravilo glasbil 1, montaža ptt naprav 1, predelava plastičnih mas 7, kovinoplastika 1, slasčičarstvo 2, pekarstvo 2, mesarstvo 1, aranžerstvo 1, moško in žensko krojaštvo 2, tekstilna galanterija 8, modno krojaštvo 2, pletilstvo 1, montaža lesnih izdelkov 1, splošno mizarstvo 15, tapetnistvo 1, postavljanje mlinjskih naprav 1, sodarstvo 2, montaža anten 1, popravilo radiov in tv sprejemnikov 3, servis gospodinjskih aparatov 3, elektroinstalaterstvo 3, izdelovanje drobnih kovinskih predmetov 9, žično pletarstvo 2, servis kmetijske mehanizacije na domu 1, popravilo kmetijske mehanizacije 3, avtokleparstvo 6, splošno kleparstvo in krovarstvo 2, kovinostругarstvo 3, avtoelektričarstvo 1, avtomehanika 8, strojno ključavničarstvo 8, ključavničarstvo 9, pasarstvo 1, galvanizerstvo 1, livarstvo 1, kovaštvo 7...

Iz teh podatkov se da izluščiti, da so v občini Ljutomer »zasto-

pane« številne dejavnosti, tudi take, ki jih v drugih pomurskih občinah ni, kar je tudi vzrok za večjo zaposlenost pri obrtnikih.

Š. Sobočan

GOSPODARJENJE V INA NAFTI LENDA VA

Za naložbe v glavnem amortizacija

V prvih treh mesecih lanskega leta so imeli v lendavski Ina Nafti štiri temeljne organizacije združenega dela in delovno skupnost skupnih služb, ostalih osem mesecev pa so poslovali kot enovita delovna organizacija. Ob prvem (četrtletnem) obračunu je tozd Petrokemija prikazal visoko izgubo, zdaj, ob koncu leta 1988, pa je enovita delovna organizacija Ina Nafta uspešno sklenila poslovno leto. K uspehu je brez dvoma prispevala tudi drugačna statusna organiziranost.

Delovna organizacija Ina Nafta Lendava, v kateri je zaposlenih 1236 delavcev, je imela v lanskem letu 304.398.258.000 dinarjev celotnega prihodka. Amortizacija in porabljenost sredstva (surovine itd.) znašajo skupaj 269.284.015.000 dinarjev, kar pomeni, da dohodek ni ravno visok: 35.114.243.000 dinarjev. Potem ko so plačali obveznosti iz dohodka (12.926.243.000 dinarjev) jim je ostalo le še 22.188.000.000 dinarjev čistega dohodka. Od tega zneska so za bruto osebne dohodke porabili 20.265.000.000 dinarjev (povprečni OD je bil 809.896 dinarjev), 1.374.000.000 dinarjev so dali v sklad skupne porabe, tako da jim je za sklade, zlasti za rezervnega, ostalo le še 549.000 dinarjev.

Namerno smo prikazali več števil, da bi tako bralce prepričali, da visoka »realizacija«

(celotni prihodek) še ne pomeni, da je možno napolniti sklade za tako imenovano razširjeno reprodukcijo (nove naložbe). Ina Nafta so za ta namen ostala le sredstva sicer visoke amortizacije (18.808.206.000 dinarjev). To so obračunali po minimalni oziroma zakonsko določeni stopnji, kajti če bi to storili drugače (višja stopnja amortizacije), se ne bi mogli izogniti slabšim poslovnim uspehom. Denar, obračunan na račun (ali pa v korist) amortizacije, so namenili za delno odplačilo najetih posojil za rafinerijsko opremo, naložbe v nove plinske vrtnice, gradnjo rezervorjev za naftne derivate, nakup opreme za izdelavo lepil in tako naprej.

Ne glede na to, da Ina Nafta ob koncu lanskega poslovnega leta ni prikazala kake večje akumulacije, so njeni uspehi vendarle spodbudni. Čez leto

je namreč »izpuhtela« izguba, ki je ob prvem triletnem znašala 3,5 milijarde dinarjev. Seveda pa preorganiziranje samo ni prineslo uspeha, ampak delo. Naj zanimivo samo nekaj delovnih dosežkov! Načrpali so 2.737 ton surove nafte in 31.531.000 kubičnih metrov plina. »Svojo« in uvoženo nafto ter tisto, ki so jo dobili od Naf-taplina, (skupaj 514.031 ton), so predelali v naftne derivate, od tega največ (112.387 ton) v kurilno olje, nato (106.339 ton) v plinsko olje D2, tretje po količini je »srednje« kurilno olje (92.716 ton), nato pridejo benzin, špirit, specialna topila in tako dalje. V sektorju Ina Nafta (sicer pa nekdanjem tozdu) Petrokemiji je bilo prav tako napeto, saj so pridobili 236.263 ton raznih izdelkov, od tega največ (134.986 ton) plina metanola, nato formalina karbidnih in fenolnih lepil, povsem odpisali pa tudi niso izo-lacijskega materiala lendapor-ja, ki so ga izdelali 306 ton.

Proizvodnih (količinskih) dosežkov pa s temi podatki še ni konec, saj bi morali omeniti še strojgradenjsko dejavnost in še druge sektorje. Žal pa nam je za to zmanjkalo prostora.

Š. Sobočan

V Kobiljanskem UTOKU je zaposlenih 20 delavcev. Izdelujejo usnjene sedežne garniture. 80 do 90 odstotkov proizvodnje izvažajo na konvertibilno tržišče. Ta mladi delovni kolektiv, ki je začel delati leta 1987, se že pripravlja na razširitev proizvodnje, tako da bi ob koncu letošnjega leta v njem delalo že 50 delavcev. Načrtujejo tudi nove delovne programe, saj je mlade delovne sile še vedno dovolj. Povprečni osebni dohodek zaposlenih pa znaša nekaj čez milijon dinarjev. J. D.

Koncert zbora Manko Golar

Prvi samostojni koncert so pevke ženskega pevskega zbora DPD Svoboda iz Gornje Radgone prejšnji petek začele z lepo slovesnostjo: zbor si je nadel ime po znanem radgonskem kulturnem delavcu, pesniku in zborovodji Manku Golarju. Utemeljitelj je več kot prepričljiv: žal že pokojni Manko Golar je bil ob svojih siceršnjih obveznostih ravnatelj šole tudi eden prvih pomembnejših povojnih zborovodij mladinskih zborov. Celo vrsto pevcev je vzgajal (tudi sam sem šolska leta in prva srečanja z zborovskim petjem doživljal v njegovem zboru), navdušil za petje, ponasel slovenski pesem celo do maršala Tita. Zato je prav, da se bo spomin nanj ohranjal tudi tako, da bo ženski pevski zbor iz Gornje Radgone nosil njegovo ime.

Koncertni program je obsegal triindvajset pesmi, od madrigala Orlanda di Lassa Muziki, Offenbachove Barcarole iz njegovih Hoffmannovih pripovedk do sodobnih slovenskih skladateljev Pavla Sivica (Pomladni pozdrav), Matije Tomca (Pomlad), Petra Liparja (Domovina je vse), Albina Weingerla (Vetru), Jakoba Ježa (Kdaj rože cveto) in drugih. V drugem delu pa še obvezen dolg slovenski ljudski pesmi v priredbah Emila Adamiča, Matije Tomca, Cirila Preglja, Luke Kramolca in drugih. Za prvi samostojni koncert dovolj pogumen izbor, ob katerem bi si morda želel poslušalec nekaj več smiselne razporeditve zaporedja pesmi — zaradi dokaj raznolikih kompozicijskih pristopov, besedil in interpretacijskih možnosti, ki jih nudijo, morda po vsebinskih sklopih (domovinske: Svoboda, Bolen mi leži, Domovina je vse; pomladne: Pomladni pozdrav, Pomlad, Vetru, Kdaj rože cveto itd.). Sicer pa priznam, da je včasih iz tako raznolikih enot zelo težko skomponirati dovolj homogeno celoto, ki bi ustrezala vsem načelom dobre sestavitve koncertnega programa.

V glasovno-tehničnem smislu je zbor od zadnjih nastopov vsekakor precej napredoval: Kljub nekoliko svetlejšemu tonu, ki se v nekaterih legah približuje celo zvoku mladinskega zbora, je ta dovolj kompakten, brez izstopanja posameznih glasovnih skupin ali celo posameznih pevk. To je znak zborove dobre upetosti. Če bi uspelo zborovodji doseči intenzivnejšo melodično linijo, bi se zbor izognil občasnim nihanjem v intonaciji. Brez intenzivnega petja namreč ni čiste horizontale, brez tega pa tudi akordi ne zvenijo dovolj čisto. Z visokimi glasovi bo treba več delati v smislu pridobivanja sproščene višine in pogumnejšega ter izdatnejšega oblikovanja pesmi. Sicer visoki glasovi niso bili slabi, od njih pač pričakujemo zaradi postavljenih leg več, to so zborove »prve violine«, najpogostejše nosilci melodične linije. Očitna je bila nekoliko pomanjkljiva dikcija: končnice so bile v nekaterih besedah precej zabrisane, nerazumljive. To je majhna »lepota napaka«, ki jo bo zbor zlahka korigiral.

Interpretacija je praviloma najboljše problem takega poročanja o koncertih, saj mora biti zborovodja tu najbolj suveren, najmanj možnosti je povedati kaj tehtnejšega. Kljub temu: bilo bi nekaj pripomb k oblikovanju fraz, ki so bile pri nekaterih pesmih (Bolen mi leži, Konjuh planinom ...) prevečkrat prekinjene z nepotrebnimi vdih, premalo napete, s prelaho izdiferencirano dinamiko. Tu in tam je bilo premalo živčnosti v vsebino pesmi (Teče mi vodica, Konjuh planinom), zaradi česar ima poslušalec občutek preveč avtomatičnega petja. So pa bile tudi lepe, domišljene, dobro izpeljane interpretacije, v katerih je zbor in zborovodja pokazal, da je kos tudi zahtevnejšemu repertoarju.

V celoti je bil to prijeten koncert, ki so ga poslušalci dobro sprejeli; o tem priča dober obisk koncerta in tudi neposredno priznanje zboru v dvorani. Zato je želeli vsem: zborovodji Marjanu Zuli, pianistki Majdi Bicskei (ki je v odmoru zelo dovršeno zaigrala Chopinovo Etudo in Brahmsov Valček), solistkam, korepetitorkam in seveda celotnemu zboru še veliko prijetnih doživetij na prihodnjih koncertih ter predvsem veliko vztrajnosti in potrpljenja pri njihovem napornem, a lepem poslanstvu!

Ivan Vrbanič

Za učinkovitejši sistem tudi v kulturi

O reorganizaciji samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti tudi v tem okolju že dlje časa govorimo; ker je sredstvo za dejavnost tudi v kulturi vedno manj, smo strokovno delavko v soboški kulturi Eriko Hriberšek vprašali, kako si predstavlja racionalizacijo, kar naj bi reorganizacija bila:

»Razmišljanja o reorganizaciji samoupravnih interesnih skupnosti so res že lep čas prisotna v vseh naših družbenih okoljih in povsem normalna, saj so spremembe nujne zaradi vsesplošne krize. Pa ne zato, da bi zadovoljili večkrat le govorjenje na pamet o tem, kako je treba sise ukiniti, ker nam niso potrebni, ampak zato, ker so spremembe nujne v sistemskem spreminjanju svobodne menjave, verjetno pa tudi zaradi racionalizacije programov posameznih programov določenih področij in s tem sistemov ter načinov njihovega uresničevanja.

Kakšna bo formula teh sprememb, je v tem trenutku preuranjeno govoriti, vsekakor pa vsaj zaenkrat ne bo mogoče zaobiti dejstva, da sistemskih temeljev organiziranja, pa deloma tudi delovanja skupnosti, ni mogoče spreminjati, ker gre pač za določila zvezne in republiške ustave.

Ti temelji so: delegatski sistem in samoupravne interesne skupnosti ter svobodna menjava dela, pa tudi enakopravnost uporabnikov in izvajalcev. Tudi dopolnila k zvezni ustavi tega niso spreminjala. Delovanje skupnosti naj bi v skladu s temi ustavnimi določili temeljilo na enakopravnosti uporabnikov in izvajalcev, dejstvo pa je, da v praksi ni tako. Delegatski sistem ne funkcionira tako, kot bi mogel, saj je večina skupščin kulturnih skupnosti nesklepčnih. Kot strokovna delavka s tega področja vem, da se delegati (uporabniki) iz določenih okolij sploh ne odzivajo zadnja tri leta.«

Uporabniki so nasploh bolj tiho kot izvajalci, kar je v tem sistemu povsem razumljivo?

»Ja, to samo dokazuje prej povedano, bi pa nakazala izhodišča republiške skupščine v smeri reorganizacije. Ta naj bi bila predvsem racionalizacija: učinkovitejše delovanje skupnosti z možnimi organizacijskimi spremembami. Te so: skupščina skupnosti naj bi bila razbremenjena odločanja o podrobnostih, razpravljala in odločala naj bi predvsem o globalnih zadevah, pa predvsem o kulturni politiki, po potrebi pa še razsojala o spornih odločitvah izvršnega odbora. Po novem naj bi bila enodolna, z majhnim številom delegatskih mest, s čimer bi povečala osebnostno odgovornost delegatov, pa tudi odgovornost glede odločitev. Ukinili naj bi skupščinske odbore, ker vemo tudi pri nas, da se niso uveljavili niti kot izvršilna niti kot strokovna telesa, ker so morali biti sestavljeni iz vrst uporabnikov, ne pa strokovnjakov. Novo telo skupnosti pa naj bi bil izvršni odbor, ki bi odločal o konkretnih zadevah.«

To bi bilo vsekakor pomembno, kajti s svetovanjem je tako: lahko ga upoštevajo ali pa ne. Predvsem ko gre za prispevno stopnjo ali kaj podobnega.

»Res je tako. Po predvidevanjih pa naj bi bilo tudi predsedstvo manjševino, povečale pa bi se njegove pristojnosti, saj dosedanja praksa kaže na nemoč odločanja oziroma na ničel vpliv v samoupravnih interesnih skupnostih. Sami opozarjamo, da na reševanje najvitalnejših problemov nismo imeli nobenega vpliva, ker je bilo v večini že vse prej odločeno; od omejene porabe sredstev, ki jo še vedno predpisuje intervenčni zakon.«

Torej bo najprej potrebno spremeniti zakone, vsekakor pa si reorganizacije, tudi kulture med družbenimi dejavnostmi, ne predstavljamo kot preimenovanje v kaj drugega, komite ali kaj podobnega, temveč res v učinkovite interesne skupnosti in z drugo vsebino.

»Vsekakor, vendar bo nekakšna oblika organiziranosti nujna, pa naj se bo imenovala skupnosti ali komite. Kakšne bodo te relacije, pa ta hip še ne vemo, nakazane pa so tudi možnosti povezovanja v regijske skupnosti.«

Na vsak način upam, da bo racionalnejša rešitev, da bi bilo manj papirja, kajti verjemite, da tudi tisti, ki delamo v strokovni službi, pa verjetno nismo krivi, da v njej smo, in smo v javnosti opredeljeni kot birokrati, vlagamo veliko truda, pa tudi znanja v papirje, ki se potem zaradi neučinkovitosti sistema razvrednotijo. Izniči se ves trud.«

Res je škoda, da se, pa tudi energije in gor papirja, če delegat, ki dobi za eno skupščino štiri gradiva, razmišlja, kako drag je papir in kako neučinkovit sedanji sistem, v katerem razmetavamo sredstva, ki so potrebna za dejavnost.

Brigita Bavčar

Z razstavljenim izborom slik akademskega slikarja Nikolaja Beera v Gozdno-lesnem gospodarstvu ABC Pomurke v Murski Soboti nadaljujejo s predstavljanjem likovnih ustvarjalcev iz Pomurja.

Za dan žena so predstavili sicer skromen izbor slik, ki pa po besedah prof. Franca Obala, vodje galerije KC Miško Kranjec v Murski Soboti, omogoča spoznati poglavne značilnosti in karakteristične poteze Beerovega likovnega izraza. Slikar je v prvi vrsti vezan na domačo goričko pokrajino, ki jo upodablja, kot jo doživlja. V GLC razstavljene slike so iz zbora spontanega ustvarjalnega toka, direktnega likovnega jezika in lastne principne forme, ki omogočajo avtorjevo identiteto z njegovo posebno izrazno potezo, kot je v nagovoru ob odprtju poudaril prof. Franc Obal. Slikarjeva izrazna poteza celo prerašča v opisno dovršeno, zaključno, je dokončna oblikovalka z realno domišljijско skušnjo občutenega goriškega sveta — neprepustna gmota težke, lepljive, ilovnate zemlje, nema dramatičnost zapuščenih in samevajočih domačij z značilnimi studenci, obdajajočimi gozdovi in poljskimi potmi, lepota sončnega vzhoda in zahoda in ozračja po močni nevihti.

Vse to: predmeti, figure, pojavi in poteze so po besedah umetnostnih kritikov na Beerovih slikah

NIKOLAJ BEER: KŪKEČ, ODSEV V VODI, olje, platno; 1987

naenkrat izenačeni na slikovni barvni površini, ki ob pogledu na nje uapolni vizualnost vsakega, ki si slike ogleduje.

B. H.

Z NEVENKO BUDNA

Ob jubileju folklorne na Razkrižju

»Začela sem okoli leta 1979,« se svojih začetkov delovanja v folklori spominja na osnovni šoli Jože Hedžet, kjer smo voditeljico folkloristov poiskali pred sobotnim jubilejnim nastopom, s katerim so na Razkrižju proslavili desetletnico obstoja folklorne skupine. »Začela sem na šoli, z manjšo skupino otrok iz razredov nižje stopnje, s plesi in igricami, nadaljevala pa z ustanovitvijo folklorne skupine na višji, torej predmetni stopnji, tako da smo imeli na šoli dve folklorni skupini. Istočasno pa je začela plesati tudi mladinska folklorna skupina, ki jo je vodil Janez Horvat iz Črenšovca. Po štirih letih, ko je izgubila mentorja, sem prevzela še to folklorno skupino, in tako plešemo s šolsko že deset, z mladinsko pa skupaj šest let.«

Kaj pripravljate za jubilejni nastop na domačem odru?

»Ker gre za desetletnico folklorne šole, bo skupni nastop šolskih in odrasle folklorne skupine, vključili smo domače pevce, v goste pa povabili folkloriste iz sosednje Bistrice ter Velike Polane, pa tudi iz pobratene Štrigove s podružnične šole Železna Gora.«

Je prav to pobratenje razlog, da plešete veliko medjimurskih plesov?

»Da. Pred šestimi leti smo začeli tesno sodelovati, hodila sem na folklorne tečaje v Čakovce, izmenjujemo izkušnje in tako plešemo tudi medjimurske pleske.

Pobratenje ni le na papirju, ampak resnično, letos pa smo vključili v program tudi belokranjske pleske.

Kaj pa poleg plesa, kaj poučujete tukaj na Šafarskem?

»Poučujem učence tretjega razreda, ker imamo celodnevno šolo, se srečujem tudi z učenci drugih razredov, predvsem pri inte-

resnih dejavnostih, pa tudi pri tečaju prve pomoči v sedmem razredu, in tako sem veliko z učenci. Imamo tudi plesno skupino v četrtem razredu in tako polno dela v šoli, navezujejo stike zunaj nje, kjer se srečujemo, navezujejo pa tudi stike po osnovnem šolanju.

Vam ob vsem naštetem ostaja kaj časa zase?

»Tačas zelo malo, ker zahteva priprava desetletnice folklorne skupine oziroma Večera folklorne, kakor se imenuje, veliko dela. Potrebno je poskrbeti za povabljenost in nastop, tako da se moja družina v zadnjih dneh sprašuje, kdaj bom kaj več doma, oziroma če bo tega kmalu konec in bom spet član družine.

In v prihodnje, boste nadaljevali s folklorno tradicijo v kraju tudi po jubileju?

Bomo, saj je ostalo še veliko nedokončanega dela pri proučevanju izvornih plesov s tega območja, s čimer bom s pomočjo starejših ljudi, godcev in pevcev nadaljevala. S folkloro živim že od malih nog, saj izviram iz take družine, ki se je ukvarjala s kulturo, in bom začeto delo tudi nadaljevala.

Želim, da uspešno in da ne bo zmanjkalo podmladka med plesalci.

Brigita Bavčar.

Gledališka srečanja učencev

V sredo je bilo v domu kulture v Ljutomeru občinsko srečanje gledaliških in recitacijskih skupin iz osnovnih in srednjih šol, ki ga je označevala količina nastopajočih. O kvaliteti vidnega na medobčinskem srečanju, ki je bilo dan kasneje, pa smo se pogovarjali s selektorico Barbaro Bezeljak-Glazer. Ker je bil pogovor neposredno po predstavi

Metke in Janka v prostorih osnovne šole Jože Hedžet na Šafarskem, kjer so gostovali ljutomerski ljubitelji gledališča med učenci osnovne šole Ivan Cankar, še ni imela povsem urejenih vtisov. Omenila pa je, da je raven poenotena, da ni izstopajočih predstav, pa tudi da Naša beseda 89 nima tekmovalnega značaja in gre bolj za izmenjavo iz-

kušen nastopajočih in njihovih mentorjev. Mentorica Vera Rudolf je opozorila, da za oder delana predstava veliko izgubi v avli, pa tudi, da otroci potrebujejo nekaj časa za prilagoditev okolju. Zanimivo je poseganje po sodobnejših tekstih, v tem primeru Petanovem, ki bi ga bilo potrebno nekoliko prilagoditi, vendar je vsak poseg v avtorstvo vedno vprašljiv. Po drugi strani pa nujen, kar je potrdila reakcija učencev, ki so predstavo spremljali in jim je bila nekoliko predolga, pa tudi jezik, v katerem se otroci običajno ne pogovarjajo, tuj. Vseeno sta bila posodobljena Metka in Janko aktualna in množičnost sodelujočih jamstvo, da ima tudi otroško gledališče prihodnost — s potrebnimi posegi seveda in izpopolnjevanjem mentorjev na ustreznih seminarjih.

bb
Foto: Nataša Juhnov

VAL NA LJUTOMERSKEM ODRU

Val je gledališka predstava, ki so jo v režiji razredničarke Cilke Jakelj pripravili učenci drugega naravoslovno-matematičnega razreda srednje družboslovne šole Fran Miklošič v Ljutomeru. Z njo so (po poskusu pred dvajsetimi leti na neki visoki šoli v Kaliforniji) želeli dokazati, kako hitro, čeprav skrajno previdno, lahko kamorkoli prodre fašizem. »To ni sistem, ki bi ga ustvaril neki določen narod. Tiči v vsakem od nas. Če je bil naš eksperiment uspešen, potem ste morali spoznati, da vsakdo

kulturni koledar

PETEK, 24. MARCA

LENDAVA — V galeriji Lendava bo ob 18.00 otvoritev razstave del akademskega slikarja Nikolaja Beera.

MURSKA SOBOTA — Ob 19.00 se bo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec začelo območno srečanje mladih pesnikov in pisateljev začetnikov severovzhodne Slovenije. Na njem lahko sodelujejo avtorji, ki svojih del (razen v samozaložbi) še niso izdali v knjižni obliki in še niso bili med najboljšimi na dosedanjih srečanjih. Republiško srečanje mladih pesnikov in pisateljev začetnikov bo maja v Novi Gorici, nanj pa se bodo uvrstili tudi izbrani avtorji iz Pomurja, o katerih bo odločala tričlanska žirija, od katere bo enega člana imenoval republiški literarni odbor, dva pa organizator srečanja, to je Zveza kulturnih organizacij Murska Sobota v sodelovanju z Zvezo kulturnih organizacij Slovenije.

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je na ogled razstava Zorana Nikolića iz Kruséveca.

»Nenehno iskanje lastnega likovnega izraza sodobnemu umetniku ne dovoljuje spremljanja ustvarjanja v nekem premočnem gibanju od začetka do zrelosti in izoblikovanje opusa, kar je tudi iraz časa, ki je neločljiv del umetniške ustvarjalnosti. Tisto, kar se zdi, da je radikalno pristopanje in odstopanje od primernih oblik izrekanja določenih opredelitev in iskanje znotraj likovnega izraza, se pri Zoranu Nikoliću kaže kot oddvajanje od redukcionalizma in strogo konstruktivistične kompozicije ter kot potreba za močnejšim pomenom likovnih elementov, predvsem barve, tonske harmonije, nekaj figurativnosti, ne pa tudi kot opuščanje konceptualnega razumevanja ustvarjanja slike,« je o slikarstvu Zorana Nikolića med drugim na zloženko, ki je izšla ob odprtju razstave, zapisala Biljana Mijajlović. Razstava sodi v okvir likovne izmenjave med Zvezo kulturnih organizacij Murska Sobota in Umetniško galerijo Krusévac.

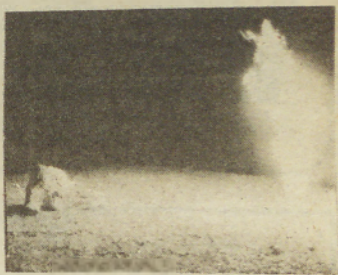
RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin so še vedno na ogled slike Leopolda Strmada, slikarja in uporabnega grafika iz Sežane.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Marko Sterle — ČLOVEK Z ZAMUDO (Mladinska knjiga), Ela Peroci — MOJ DEŽNIK JE LAHKO BALON in priročnik Moje sobne rastline — LISTNATE RASTLINE (Mladinska knjiga).

kino

Sporni film Poslednja Kristusova izkušnja smo sicer napovedali že v prejšnji številki Vestnika, tokrat pa ob posnetku natančno napovemo še njegovo predvajanje v Murski Soboti. Na sporedu bo ob 16.30 in 19.00, in to danes (23. marca), jutri in v nedeljo (26. marca).

»Stopamo v novo leto 1952. To bo enajsto leto v našem revolucionarnem razdobju, v razdobju naše ljudske revolucije in globokih družbenih sprememb. To je bilo razdobje, polno junaških dejanj, polno revolucionarne vsebine, polno tragičnih dogodkov in trpljenja, pa tudi polno občudovanja vrednega ustvarjalnega dela delovnih ljudi naše države. V tem desetletnem razdobju, odkar so delovni ljudje naše države vzeli svojo usodo v svoje roke, je prišla do globokega izraza življenjska sila, ustvarjalna zmožnost in visoka moralna vrednost naših narodov. To so lastnosti, ki delajo narode naše socialistične domovine vredne, da se lahko prištevajo k tistemu naprednemu delu človeštva, ki največ pripomore k napredku človeštva, k napredku družbe in mirnemu sodelovanju med narodi.

V minulih desetih letih so delovni državljani socialistične Jugoslavije ustvarili velika in trajna zgodovinska dela, dela, ki nam omogočajo, da dobiva naša stvarnost čedalje bolj tisto obliko, ki so jo nosili v srcih in mislih skozi kruti štiriletni boj tisti, ki so za te ideale padli, in tisti, ki so ostali živi in danes neutrudno sodelujejo pri graditvi srečnejše prihodnosti za naše narode. Kako ponosno in zanosno zvenijo maršalove besede iz novoletne poslanice, objavljene na naslovnici Ljudskega glasa 3. januarja 1952.

Takrat je bil odgovorni urednik Jože Petek, naslov uredništva in uprave Murska Sobota, Trg zmage 5, naročnina pa je znašala: celoletna 300 dinarjev, polletna 150 dinarjev, četrtletna 75 dinarjev, mesečna 25 dinarjev. Cena izvoda je bila 6 dinarjev.

LAŽNA PROPAGANDA IN RESNICA

Budimpeštanski kričači so znova spustili raco v svoje vode: »... zaskrbljeni smo nad usodo naše manjšine, živčee okrog Lendave, ki jo s terorjem gonijo na frontne občne zборе ... V Jugoslaviji ni svobode ...

Na zborih sprejemajo sklepe, ki so v očitnem nasprotju z demokracijo ... Frontovci, ki nedredno plačujejo članarino ali pa se ne udeležujejo članskih sestankov, so podvrženi najostrejšim kaznim jugoslovanskih teroristov ... Na dnevnem redu so kazni od 1000 do 2000 din ... itd. (Radio Budimpešta dne 16. januarja t. l. v oddaji za Jugoslavijo.)

Naše delovne ljudstvo, pa tudi pripadniki madžarske narodne manjšine (nad usodo katerih točijo v Budimpešti krokodilove solze!) so se iz bučne informirajoške propagande marsikaj naučili; oni prav do-

bro vedo, da je to hrana, namenjena trpečemu madžarskemu ljudstvu; njih pa so ogabne laži in klevete še bolj oklenile okrog našega državnega vodstva in Partije ter ojeklenile v ljubezni do svoje domovine in v boju za resnico. Madžarski informirajošci pa naj se prepričajo, kdo sprejema napovedane sklepe na frontnih občnih zborih. — Kdorkoli je zadnje čase obiskal madžarske vasi v lendavskem okraju, se je lahko prepričal, da se njihovi prebivalci množično zbirajo na frontovskih sestankih, da živo govorijo o Fronti in svojih uspehih ter napakah. Morda želijo prepričati naše Madžare, da sprejemajo sklepe v svojo škodo? Naj jih poslušajo. V letu 1952 (22. avgusta) se je Ljudski glas preimenoval v Obmurski tednik. Uredništvo je pod naslovom Z novim imenom preimenovanje utemeljilo takole: »Z današnjo številko je dobil naš tednik novo ime, na željo mnogih naših bralcev. Odlej naprej bo prihajal v vašo hišo OBmurski TEDNIK, naslednik LJUDSKEGA GLASA. Upamo, da bo tudi v bodo-

VESTNIK

če ugajal svojim bralcem; želimo, da ugaja še bolj kot doslej.

Vsaj trudili se bomo za to. Tesno sodelovanje bralcev in naročnikov z uredništvom bo gotovo največ pripomoglo k nadaljnjemu izboljšanju našega lista. Z željo, da bi naš list z novim imenom OBmurski TEDNIK postal res pravo glasilo delovnih ljudi Obmurja, da bi tesno povezovali in družili napore delovnih ljudi. Prelejte in Prekmurja v borbi za ustvaritev lepše bodočnosti, pozdravlja vse svoje cenjene bralce in naročnike ob Prekmurskem tednu in Drugi okrajni gospodarski razstavi okraja Ljutomer.

V Murski Soboti bodo postavili spomenik Štefanu Kovaču, so marca 1952 sklenili na občnem zboru mestne organizacije Zveze borcev. Iz obsežnega poročila povzemamo, da »mestna organizacija Zveze borcev v Murski Soboti zavzema po številu članstva vodilno mesto med organizacijami ZB v Prekmurju, saj se je s pritegnitvijo novih članov v preteklem letu dvignilo število na 166 ljudi.

Odbor je v preteklem letu sklical 10 množičnih sestankov, kjer so bili člani v glavnem seznanjeni z bodočimi nalogami, obenem pa so na teh sestankih bila tudi predavanja o najvažnejših gospodarskih, političnih in drugih tekočih vprašanih. «

(B. Ž.)

gorenje

Obiščite nas v razstavno-prodajnem centru

gorenje

v Lendavi, Kranjčeva 10, tel. (069) 75 558.

UGODEN NAKUP:

prodaja na obročno odplačevanje in popust pri gotovinskem plačilu za kuhinje in kopalnice — bela tehnika na posojilo brez obresti.

RAZSTAVO PASEMSKIH MAČK

25. marca 1989 od 9. do 18. ure
v Srednji ekonomski šoli
v Murski Soboti.

Razstavljenih bo okrog 40 pasemskih mačk.

Srečelov.

Vabljeni!

成都

Novo, dobro in poceni!
KITAJSKA RESTAVRACIJA ČENG — DU
v središču ČAKOVCA
Štrosmajerjeva 9.
— Odprto vsak dan od 9. do 23. ure.

S TEMELJNEGA JAVNEGA TOŽILSTVA V M. SOBOTI

Ali postajamo nasilnejši?

Na tiskovni konferenci na Temeljnem javnem tožilstvu v M. Soboti so predstavniki tožilstva seznanili javnost o delovanju tožilstva v lanskem letu. Kriminaliteta se je povečala za 4 odstotke glede na leto 1987. Torej se je število kaznivih dejanj, ki je od leta 1984 upadlo, spet povečalo. Rast števila mladoletnih storilcev kaznivih dejanj se iz leta v leto nadaljuje, tako je bilo v primerjavi z letom 1987 za 12,3 odstotka več kaznivih dejanj, ki so jih storili mladoletniki. Najbolj pa narašča število gospodarskih prestopkov, kar za 36,5 odstotka.

Od 1280 ovadb polnoletnih storilcev kaznivih dejanj je tožilstvo vložilo obtožni akt le zoper 942 oseb. Upoštevajoč oprostilne (5 %) in zavrnilne (4,4 %) sodbe, je bila utemeljenost obtoževanja nad republiškimi povprečjem.

Kljub zaostrenim gospodarskim, družbenim in političnim razmeram v državi pa v Pomurju tudi v preteklem letu ni bilo evidentiranih političnih kaznivih dejanj in tudi ne hujših prekrškov. Tudi pri tisku tožilstvo ni imelo nobene intervencije. Pri tem je treba ugotoviti, da se družbeni procesi hitreje razvijajo v smeri demokratičnosti družbe, kot pa jim lahko sledi zakonodajca, zato presojuje javni tožilci, upoštevajoč razsodnosti pravico, ne da bi načeli načelo zakonitosti, določene prestopke in druga dejanja širše gledano.

Pri gospodarskem kriminalu je manj kaznivih dejanj davčne zatajitve, grabeža in poneverb, kar je delno pripisati tudi spremenjeni kazenski zakonodaji oziroma posameznim vrednostim, ki so element kaznivega dejanja.

Skrb zbujajo naraščanje najhujših kaznivih dejanj zoper življenje in telo. Tako se je po več letih zgodil umor in trije poskusi umora. Več je tudi nasilniškega obnašanja in kaznivih dejanj v zvezi z mamili. Čeprav mamila še ne predstavljajo posebnega problema, moramo s takimi dejanji računati tudi v prihodnje zaradi gojitve vrtnega maka v Prekmurju.

Kazniva dejanja ogrožanja javnega prometa so v letu 1988 porasla za 9 odstotkov, in to predvsem kazniva dejanja z lažjo posledico. Največ kršitev je še vedno zaradi neprimerne hitrosti in vožnje pod vplivom alkohola.

Primerjava podatkov o prestopništvu mladoletnikov s prejšnjimi leti kaže na ponovno rast. Tožilstvo je obsodilo 164 mladoletnikov predvsem za kazniva dejanja objestnosti, poškodovanja tuje stvari, skrunitve grobov.

Tožilstvo je poleg pregona kaznivih dejanj in gospodarskih prestopkov delovalo tudi na preventivnem področju, to pa se je kazalo v opozarjanju oziroma obveščanju posameznih organizacij in organov o nepravilnostih in pomanjkljivostih.

Jani D.

TOVARNA DUŠIKA RUŠE n.sol.o.

TOZD PROIZVODNJA KREMENČEVEGA PESKA PUCONCI n.sol.o.

Tovarna dušika Ruše
TOZD Proizvodnja kremenčevega peska
Puconci
69201 PUCONCI

Objavlja

na osnovi sklepa poslovnega odbora
prosta dela in naloge:

opravljanje del v laboratoriju

Pogoj: najmanj V. stopnja kemijske smeri

Kandidati naj pošljejo vloge v roku 8 dni na gornji naslov.

Slovenijales L.I
Platana Murska Sobota

razpisuje

na podlagi sklepa ZKO naslednja
prosta dela in naloge:

- 1. individualnega poslovnega organa, direktorja**
Kandidat mora izpolnjevati poleg z zakonom predpisanih še naslednje pogoje:
 - da ima VII/1 ali VI/1 stopnjo strokovne izobrazbe lesne, organizacijske, ekonomske ali pravne smeri,
 - sposobnost vodenja in organiziranja dela,
 - da ima tri leta delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih.

- 2. Delavci s posebnimi pooblastili**
 - a) Vodja sektorja ekonomike plasmaja**
Pogoja:
 - VII/1 ali VI/1 stopnja strokovne izobrazbe ekonomske oz. komercialne smeri
 - tri leta delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih
 - b) Vodja finančno-računskega sektorja**
Pogoja:
 - VII/1 ali VI/1 stopnja strokovne izobrazbe ekonomske oz. finančne smeri
 - tri leta delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih

- c) Vodja tehničnega sektorja**
Pogoja:
 - VII/1 ali VI/1 stopnja strokovne izobrazbe lesne smeri
 - tri leta delovnih izkušenj

Za vsa razpisana prosta dela in naloge traja mandat 4 leta.

Pisne ponudbe z dokazili o strokovni izobrazbi, z opisom dose-
danjega dela in življenjepisom pošljite v 15 dneh na naslov: Slo-
venijales, L.I Platana Murska Sobota, Lendavska 29, z ozanko za
»razpisno komisijo«. Kandidate bomo obvestili v 15 dneh po
odločitvi.

Naš prvi in edini delovni servis je:

*Mladinski servis
Trubarjev drevored 4
(Klub mladih)
Murska Sobota
tel.: 21-038*

HIŠA KOT HIŠA, KDOR NE VERJAME, NAJ POTRKA! Hiša 90. let

NOVO

Od 1. marca naprej še presenečenje
— zložljiva vrtna garnitura (pri nakupu hiše)

Prodajamo
posamezne montažne predelne stene!

JELOVICA

Lesna industrija, 64220 Škofja Loka, Kidričeva 58.

tel.: (064) 631-241, telex: 34579 yu lijel, telefax: 064/632-261

Prodajna mesta: Škofja Loka, Murska Sobota, Nova Gorica, Celje, Izola.

BAKRENI PRIPRAVKI IN NJIHOVO DELOVANJE

Fungicidi na osnovi bakra so najstarejša sredstva za varstvo rastlin pred glivičnimi boleznimi. Že pred 100 leti je Francoz Millardet ugotovil, da je mogoče z bakrovim sulfatom (CuSO_4) ali modro galico uspešno zatirati peronosporo vinske trte. Do 2. svetovne vojne je bila bordojska brozga najbolj razširjen fungicid. V kasnejšem obdobju so se temu osnovnemu bakrovemu fungicidu pridružila še druga, za pripravo bolj enostavna bakrova sredstva (Bakreno apno, Bakrocid, Bakreni oksiklorid, Kupropin, Cuprablau-Z).

Ob pojavu velikega števila raznih organskih fungicidov je sprva kazalo, da bodo le-ti izpodrinili bakrove fungicide. Prišlo je sicer do občasnih nihanj, do resnega zmanjšanja pa ni prišlo. Danes so nekatera področja uporabe, kjer so bakrovi fungicidi nenadomestljivi (primer: hmelj samo s čistimi bakrovimi pripravki). Med vzroki, da so se bakrovi pripravki obdržali, sta prav gotovo dva osnovna:

1. Čedalje večji ekotoksikološki pomisleki proti fitofarmaceutskim sredstvom, ki pa ravno proti bakrovim pripravkom niso posebno izraženi.

2. Način delovanja

a) Bakrovi fungicidi delujejo na širok spekter gljiv. V nasprotju s temi pa delujejo organski, še posebej sistemični fungicidi zelo specifično. Pri slednjih so v številnih primerih že po razmeroma kratkem času uporabe opazili rezistenco. Pri bakrovih fungicidih pa kljub dolgi dobi uporabe doslej še ni znan primer rezistence.

b) Bakrovi fungicidi večinoma prekašajo organske po dolžini delovanja. Predpogoj je seveda, da imajo ustrezne fizikalne lastnosti. V zadnjem obdobju pa vsaj pri nekaterih ugotavljamo, da ta lastnost ne velja več.

c) V zadnjih nekaj letih se je močno spremenila agrotehnika. Obilni odmerki gnojil, še posebej dušičnih, so povzročili, da so rastline bujne, vendar imajo zato nežno tkivo. Bakrovi pripravki, še posebej čisti, imajo lastnosti, da rahlo zavirajo rast. S svojim delovanjem utrjujejo tkivo in tako preprečujejo ali vsaj zmanjšujejo okužbe z drugimi boleznimi npr. sivo grozdno plesnijo (Botrytis). To je primer, kako spremembe gojitvene razmere napravijo neko manj pomembno ali celo koristno obolenje v gospodarsko zelo pomembno bolezen. Siva grozdna plesen je gotovo stara toliko kot vinska trta. Močnejše se je pojavljala le v vlažnih jesenih in na sortah, ki imajo zbito grozdje. Blag napad je bil celo zaželjen, saj je povzročal tako imenovano žlahtno gnitlobo in tem posebno kakovost vina.

Sedaj pa je bolezen postala zelo nevarna zaradi vzrokov, ki smo jih že prej omenili. Poleg botriticidov lahko v tem primeru s pridom izkoriščamo stranski učinek bakrenih sredstev.

d) V zadnjem času se v nekaterih vinogradniških območjih močnejše pojavlja črna pegavost vinske trte (Phomopsis viticola). Nekateri avtorji ugotavljajo, da v preteklosti zaradi rednega varstva vinogradov z bakrovimi pripravki omenjena bolezen ni povzročala škode. Ko pa so iz programa škropljenja izpadli bakrovi pripravki, se je bolezen pojavila v večjem obsegu. Poleg rednega škropljenja z bakrovimi sredstvi priporočamo povsod tam, kjer se bolezen močnejše pojavlja, pripravek CUPRAMIX.

Škropimo v fazi C-D (po Baggioliniju) — odpiranje popkov oz. pojav prvih lističev — z 1 % raztopino CUPRAMIX-a. Bakrovi fungicidi se po tradiciji uporabljajo predvsem v vinogradništvu proti peronospori, deloma še v poljedelstvu proti krompirjevi plesni ter peronospori na hmelju in v sadjarstvu proti breskovi kodravosti. Poleg naštetih pa imajo bakrovi pripravki še precej drugih možnosti uporabe. Za primer si pogledjmo možnosti uporabe kombiniranega bakrovega fungicida CUPRAMIX:

PREGLED UPORABNOSTI PRIPRAVKA CUPRAMIX

kultura	bolezen	čas škropljenja	koncentracija/doza
vinska trta	peronospora (Plasmopara viticola) rdeči listni ozig (Pseudopeziza tracheiphila) crna listna pegavost	VSA škropljenja v razmaku 10–12 dni mladice 8–10 cm odpiranje brstov	0,30–0,35 % (30–35 g/10 l vode) 0,30–0,35 % (30–35 g/10 l vode) 1,0 % (100 g/10 l vode)
krompir	Krompirjeva plesen (Phytophthora infestans)	VSA škropljenja v razmaku 14 dni	3,5 kg/ha (35 g v 10 l vode/100 m ²)
paradižnik	Plesen paradižnika (Phytophthora infestans) crna listna pegavost (Alternaria solani) okrogla listna pegavost (Sept. spp.)	od pojava znakov bolezni na vsakih 10–14 dni od pojava znakov bolezni na vsakih 10–14 dni dalje vsakih 14 dni	3,5 kg/ha (35 g v 10 l vode/100 m ²) 3,5 kg/ha (35 g v 10 l vode/100 m ²)
čebula	čebulna plesen (Peronospora destructor)	od pojava znakov bolezni na vsakih 10–14 dni	3,5 kg/ha (35 g v 10 l vode/100 m ²)
zelje	plesen kapusnic (Peronospora brassicae)	na vsakih 10–14 dni	3,5 kg/ha (35 g v 10 l vode/100 m ²)
jablane	jablano skrlup (Venturia anaenalis)	v času mirovanja v času odpiranja brstov (E2)	1,0 % (100 g/10 l vode) 0,5 % (50 g/10 l vode)
breskve	breskova kodravost (Taphrina deformans)	samo v času mirovanja (A–AB)	1,0 % (100 g/10 l vode)

Poglejmo si še nekaj rezultatov preizkušanja učinkovitosti Cupramixa.

V letu 1987 so na Institutu za zaščito bilja u Zagrebu preizkušali njegovo učinkovitost proti paradižnikovi plesni (Phytophthora infestans).

Škropljenje so opravili trikrat (20. 7., 30. 7. in 10. 8.)

fungicid	doza	%	učinkovitost v %
Cupramix	3 kg/ha	1,98	91,27
Ridomil MZ	3 kg/ha	1,45	93,60
Bordojska brozga	15 kg/ha	2,66	88,25
kontrola	—	22,70	—

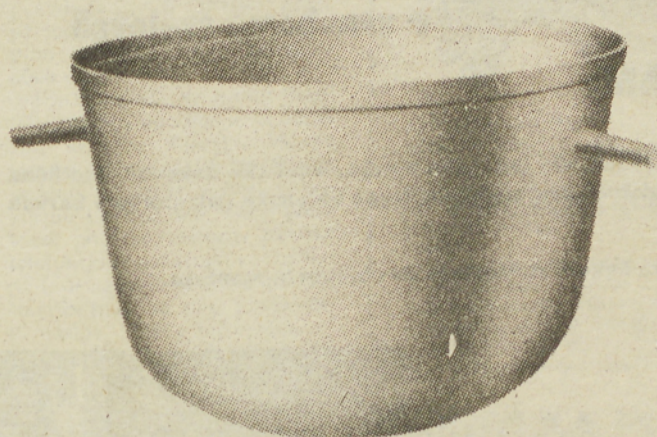
Rezultati preizkušanja učinkovitosti proti kodravosti na breskvah. Poskus je bil opravljen na IZB Beograd, lokacija Avala v letu 1988.

fungicid	% konc.	% okužba	% učinkovitost	index
Cupramix	0,45	34,67	62,04	96,59
Cupramix	0,60	28,33	68,98	107,39
Bakarni kreč	0,75	32,67	64,23	100,00
kontrola	—	91,33	0,00	0,00

Navedeni rezultati potrjujejo dobro fungicidno delovanje. Vsekakor pa bi želeli, da poskuse razširimo, zato vabimo vse, ki želijo izvajati podobne poskuse, da se oglasijo pri nas.

Miran GORINŠEK
dipl. agronom

KOTLI

Obveščamo vas, da izdelujemo LITOŽELEZNE KOTLE za kuhanje hrane za živino.

Prostornina: 90 litrov, 120 litrov in 150 litrov.

Dobava takoj po vplačilu.

Vse informacije lahko dobite:

TELEFONI:
HIŠNA CENTRALA (062)
611 221
PRODAJA 611 355,
NABAVA 611 354

62311 HOČE (PRI
MARIBORU),
JUGOSLAVIJA
SLIVNIŠKA C. 6

ZP A atmos

CUPRAMIX

- je fungicid v prahu za pripravo suspenzije
- je kombinacija metiram-kompleksa (40%) in bakra (20%)

Za preprečevanje

- peronospore vinske trte
- rdečega listnega ožiga vinske trte
- črne pegavosti vinske trte
- krompirjeve plesni

ko nastane nevarnost za okužbo.

Samo za vas izdeluje

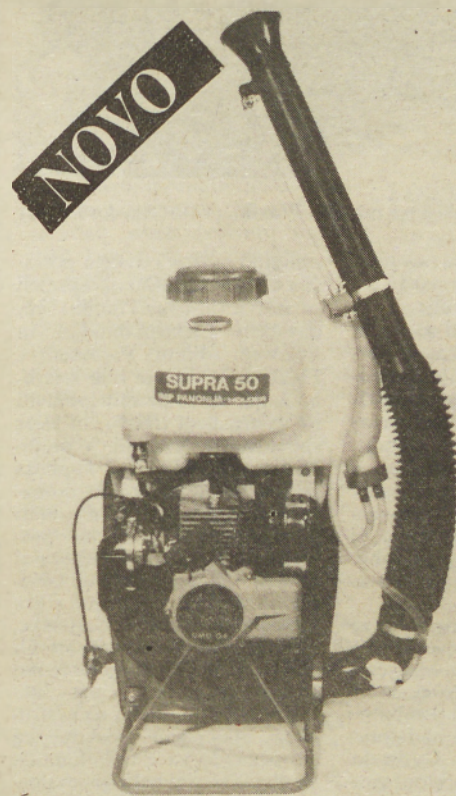

CINKARNA CELJE

v sodelovanju z **BASF**

IMP PANONIJA, Murska Sobota

Vinogradniška škropilnica

SUPRA 50

Volumen rezervoarja 10 l

Motor 40,2 cm³, 1,5 kW

Masa škropilnice 9 kg

KMETIJSKI STROJI IN
OPREMA, KI JIH
IZDELUJE PANONIJA

- stroji za osnovno in dopolnilno predststvo obdelavo tal (podrahljalniki, rotacijske freze, rotacijske brane, klasični predstvetniki)
- mehanske žitne sejalnice, 2,5 m—6 m
- pnevmatski sadilniki panonija-becker, 4-do 12-redni
- rotokultivarji
- preše za seno in slamo
- obračalniki
- motorne rotacijske kosilnice
- brzoparilniki in kotli za žganjekuho
- vinogradniške kosilnice, škropilnice
- traktorski nakladalniki
- nadomestni deli za šivalne stroje
- oprema za živilsko industrijo
- visokonapetostni ločilniki
- orodja (rezična, vlečna in za brizganje plastike)
- razna kooperacijska dela

IMP PANONIJA, Kovinska in elektroindustrija, Murska Sobota, p. o.
Murska Sobota. Biljedičeva 1, tel. (069) 21-750, telex: 35 210 IMP PAN YU

Nekaj več je v bograču in gibanici

Konec januarja in v začetku marca je deželo ob Muri obiskala številčnejša skupina rojakov, članov Slovenskega športnega in kulturnega kluba Triglav iz Gradca. Zdi se, da ni šlo izključno za namenski poskus, da s takim načinom posredništva zaživijo stiki tukajšnjih podjetij z avstrijskimi in se hkrati naši zdomci z manj dvomov ali pomslekov odločajo za vlaganja v različne skupne (družbene) in posamične (dubrogošpodarske, zasebne) razvojne programe ali projekte; predvsem seveda na tej, domači strani državne meje.

S predsednikom kluba (v tej vlogi je četrto leto) Ignacem Jantljem, ki je po rodu iz Trnja in že dobri dve desetletji z družino vztraja med severnimi sosedi, smo se srečali decembra lani na sestanku z zdomci v Pekrah pri Mariboru. Nekoliko približe nas je seznanil z delovanjem Triglava, ki bi svojčas malone usahnili, a ga je Jantlju in njegovim le uspelo oživiti.

»V tujino sem jo mahnil 1969., se izučil kleparstva in potlej računal, da se vrnem med svoje v domovino in odprem obrtno delavnico. Toda tako preprosto le ni šlo. Delavnica v Trnju je resda nareda, a prišla je družina, otroci. Imam dve hčerki in sina, ki se šolajo in šolanja ne morem prekiniti. Ravno to je tisto, da se ne morem odločiti, kaj naj storim.«

Kako ste se sicer zavijeli na položaj predsednika graškega Triglava, saj je to zahtevna in pomembna naloga?

»Ja, je pomembna in zahtevna. Če se prav spomnim, je bilo pred štirimi leti, ravno na moj rojstni dan. Žena mi pravi: Čuj, Ignac! Ne bi šel z mano v klub bratstva in enotnosti, kajti začeljo se zbirati naši ljudje, ki radi prepevajo slovenske pesmi? Malo sem okleval, nakar jih pravim, pa grem. Ni mi bilo žal, kajti uvideval sem, da ima skupina resen namen nekaj na novo ustanoviti. Vprašam jih, kaj jih najbolj žuli, in dobim odgovor: Triglav je brez prostorov. Ker sem poznal enega ključnih mož v graškem Kulturnem Forumu, dr. Finka, mi ni bilo težko obljubiti, da bom poskrbel za klubske shajališče. Uspelo mi je in posledje dobivamo vsako sredo.«

Kakšna je pravzaprav osebna izkaznica te vaše organizacije? Koliko članov združuje, s čim vse se ukvarjajo?

»Predvsem bi pohvalil močno sekcijo kegljalcev (30 jih šteje), ki trenira ob ponedeljkih. Dosežki so vidni, predvsem zaradi stroge discipline. Pred dvema letoma smo bili na evropskem srečanju kegljalcev v Zagrebu in Ljubljani, se udeležili različnih turnirjev po Sloveniji, skratka dejavnost je zgledna. Naš klub je potemtakem — tudi zavoljo številnih drugih oblik in načinov delovanja — jedro srečevanj Slovencev. Pa ne samo Slovencev, kajti vanj prihajajo tudi prijatelji iz vrst drugih jugoslovanskih narodov in narodnosti.« (V pogovoru za mariborski tednik 7 D — naslovljen: Kapital za zdomce — prave informacije — Ignac Jantelj pravi: »Triglav v Gradcu ni klub zaprtega tipa, to ni ozka slovenska institucija. V klubu se srečujejo naši delavci, ki so na začasnem delu v Avstriji iz vseh republik in pokrajin, z našimi zdomci prihajajo na klubska srečanja ali prireditve tudi avstrijski prijatelji in kolegi. Velika družina smo. Mednarodna. Dobro se razumemo, prijatelji smo.«)

Kaj pa kultura, informacije, dopolnilni pouk za otroke, sodelovanje z drugimi štajerskimi klubi, čezmejni stiki?

»V skladu z avstrijsko zakonodajo organiziramo različne kulturne prireditve ob različnih priložnostih. Omenil bi proslavljanja Prešernovega dne v februarju, dan žena v marcu, 29. november, 22. december... Marljivi so naši folkloristi, povezani v več skupin — od najmlajše do starejše, studentske. V ta namen dekleta z veseljem in z vso resnostjo šivajo narodne noše, ki jih lahko vidimo ob nastopih folkloristov sek-

cij. Manjka nam konkretnih informacij in natančnih podatkov o vsem tistem, kar zdomce najbolj zanima: kako naložiti v domovini denar, kakšne so možnosti za odpiranje obrtnih delavnic, kaj in koliko smemo uvažati in še marsikaj. Gotovo se bomo tudi v okviru Triglava na ustrezen način organizirali, da pridemo do zanesljivih in točnih informacij. Pri slovenskem dopolnilnem pouku je 39 otrok, pri srbobhrvaškem 54. Zelo smo ponosni, ko sami pripravijo kakšen programček.«

Predsednik graškega kluba Triglav Ignac Jantelj: »Klubska srečanja so za vse enkratno doživetje.«

Torej uspeva klub »pokriti« večino hotenj, želja, potreb naših rojakov na avstrijskem Štajerskem in zlasti v Gradcu?

»Trudimo se v tej smeri. Okvirnih podatkov o tem, koliko Slovencev je v štajerski deželni prestolnici, nimam, lahko pa povem, koliko jih je v našem klubu; številka se giblje okrog sto do sto dvajset. Radi prihajajo, se vključujejo in sodelujejo pri vsakršnih srečanjih in akcijah. Zelo pristno in tovariško je sodelovanje z drugimi klubi na avstrijskem Štajerskem, naj bo v kulturi ali špor-

Del Triglavovcev na obisku v turniški Planiki. (Foto: Slavko Koren)

tu. Klubske večeri so svojevrsna spodbuda za vse nas in tudi za avstrijske prijatelje.«

Morda ste že slišali za to, da tudi na obmejnem območju avstrijske Štajerske živijo Slovenci. Bi se jim dalo kaj pomagati?

»Slišal sem in z velikim veseljem bi priskočili na pomoč. Pomembno je, da vemo, kje vse živijo Slovenci, in če bi Triglav uspel navezati stike s slovenskimi štajerci oz. oni z nami, bi bilo to enkratno. Smo za dobre odnose in za dobro sodelovanje.«

(Ignac Jantelj v pogovoru za 7 D: »Veliko se pogovarjamo o usodi naših otrok, ki odrasčajo v tujini. Mnogi otroci naših zdomcev so pred pomembnimi odločitvami: kje naj nadaljujejo šolanje, kje naj študirajo. Pogosto se sučemo okrog vprašanja: da bi se vrnili v domovino ali ne, kaj nas spodaj čaka, kakšne so možnosti za življenje, kakšna bo naša prihodnost. Begajo nas jugoslovanske težave, kriza, tudi zdrahe...«)

Kako pa ste vi osebno in vaša družina povezani z rodnim Prekmurjem, torej z vašo neposredno matično, z vašimi koreninami?

»Srečen sem, da sem iz Trnja. Tako rekoč od malih nog pa živim v tujini in imam je — odkrito povedano — dovolj. Želim si vrnitve. Nezdružno me vleče v rodni kraj. Žena je iz

Polane, šivilja. Povedal sem že, da je z otroki, ki obiskujejo dopolnilni pouk slovenščine, z mano v Gradcu. Otroci se šolajo... Moral se bom prej ali slej odločiti, kaj nam je storiti.«

Januarja se je Ignac Jantelj oglasil v našem uredništvu, naročil Vestnik in nam sporočil, da bo konec tega meseca številčnejša skupina članov kluba Triglav obiskala levi breg pokrajine ob Muri. O tem, kako je bilo na izletu, nam je pisal sekretar Triglava Slavko Koren: »Točno 30 nas je bilo. Povabljeni smo bili k našemu predsedniku Jantlju v Trnje, spremljala pa nas je vicekonzulinja SFRJ v Gradcu Aleksandra Džordžević. Jantljevi so nas pogostili s samimi dobrotami: aperitiv, bograč, gibanica, kava. Z enourno zamudo smo se oglasili — kot je bilo načrtovano — v soboški tovarni Mura, si jo ogledali in izvedeli mnogokaj zanimivega. Sledil je krajši ogled središča Murske Sobote — ker je bila sobota popoldne, so bile trgovine zaprte in ni bilo mogoče ničesar kupiti — in za tem obisk Moravskih Toplic, kjer smo se kopali in sprehajali. Večerja je bila v Polani v gostilni Lovenjak; super večerja in super vzdušje in ostali smo pozno v noč.«

Čez dober mesec je Triglav ponovil izlet v Prekmurje, tokrat bolj delovno, poslovno naravnano. S Triglavovci je bil tudi generalni konzul SFRJ v Gradcu Vladimir Rajh s soprogom. Spet smo dobili pisno sporočilo Slavka Korena: »Želeli smo spoznati kar največ delovnih organizacij, njihovo delo in vsakdanje finančne težave. Zaželjeno je, da pride do stikov med slovenskimi in avstrijskimi poslovnimi partnerji in zlasti do tega, da bi bili zdomci pripravljeni vlagati svoj kapital v posamezne projekte oz. delovne organizacije v Sloveniji. Gotovo bi se našli taki, a jih

trenutno morda odvrta politična kriza v Jugoslaviji. Sprejeli so nas v turniški Planiki, lendavskem Elektrokontaktu in Lekovem obratu. Predvsem v Elektrokontaktu je bila izražena želja, da bi se radi pojavili na avstrijskem tržišču, in sicer sodelovali z Avstrijo. V okolicičinah pomanjkanja kapitala so zelo zainteresirani za domače in tuje vlagatelje. Morebiti bi se dalo na to vezati nov proizvodni program. Generalni konzul Vladimir Rajh je omenil dozdajšnje pogovore z gospodarsko zbornico Štajerske, poudarjajoč, da bi se morali konkretnije pogovarjati, če naj iz tega kaj nastane. Ignac Jantelj je obljubil, da bo na avstrijskem Štajerskem poskrbel za propagando za Elektrokontakt in da bo skušal prek generalnega konzulata SFRJ v Gradcu najti morebitne poslovne partnerje za sodelovanje z omenjeno lendavsko tovarno. Tudi na območju skupnosti klubov Štajerske želimo najti pri naših zdomcih morebitne vlagatelje finančnih sredstev.« Najbrž so tudi lendavski občinski možje, ki so sprejeli goste iz graškega Triglava, kaj »odnesli« od nedavnega obiska. Nam pa se zdi, da je/bo nemara le nekaj več v gostoljubno ponujenih dobrotah, kot sta bograč in gibanica

Branko ŽUNEC

VOLJA MOČNEJŠA OD BOJAZNI

Kako vse to, kar se zadnje čase dogaja pri nas, doživljajo naši delavci na tujem? Pomurskih zdomcev je okrog 4.500. Tiste, ki delajo v Avstriji ali bližnjih mestih v Zvezni republiki Nemčiji, lahko vidimo, da kar pogosto prihajajo v domače kraje na obiske ob koncu tedna. Večina Pomurcev razmišlja tudi na stalno vrnitev, vendar s tem sedaj vedno bolj odlašajo zaradi problemov, ki so pri nas.

Ko smo nekatere pred dnevi poklicali po telefonu in se pozanimali, kako tamkaj doživljajo dogajanja pri nas in ali se odpravljajo domov na velikonočne praznike, so nam povedali takole:

MILAN POZVEK iz Dolnjih Slaveč, zaposlen v Švici: »V tujini delam že 18 let. S politiko se skoraj ne ukvarjam, ker me zanima predvsem šport. Tu pa tam sicer kaj preberem v Vestniku, sicer pa je o dogajanju v Jugoslaviji v zadnjem času precej na švicarski in avstrijski televiziji. Vem torej, da doma ni dobro, da so problemi na Kosovu in da prihaja do medrepubliških sporov. V tovarni, kjer delam, sta zaposlena tudi dva Srba in Makedonca. Med nami zaenkrat še ni nobene

nestrpnosti, čeprav se včasih kaj pogovarjamo o razmerah v domovini. Srbska sodelavca s nama med drugim vprašala, zakaj Slovenci tako močno podpiramo Albance, pa mu je eden izmed Makedoncev odgovoril, da je tako prav, češ, zakaj bi Srbija hotela imeti vse pod svojo 'komando'. Toda, to so bolj šale kot resno pogovarjanje, tako da smo si dobri prijatelji. Za velikonočne praznike pa seveda pridem domov in takrat se bom lahko bolj seznanil z razmerami v Jugoslaviji.«

ANTON KELENC iz Križevca pri Ljutomeru, zaposlen v Nemčiji: »Zaposlen sem v Ingolstadt, in to že 17 let. Ker to mesto ni predalet do doma, pridem večkrat na obisk tudi tedaj, ko niso

prazniki. Tako sem še kar na tekočem, kaj se dogaja v Jugoslaviji. Sicer pa lahko tu prebiram Delo, Vestnik in druge časopise. Precej pa o nas poročajo tudi na nemški in avstrijski televiziji. Kaj posebnega v zvezi z dogodki pri nas nisem doživel, razmere pa me precej skrbijo. Za praznike pridemo na domačo šunko, če bomo lahko šli nazaj ali ne.«

NADA DINULOVIC iz Hotize, zdomka v Nemčiji: »Poročena sem s Srbom iz okolice Negotina. To, kar se dogaja v Jugoslaviji, na naše družinske razmere sicer ne vpliva, ljudje pa govori-jo marsikaj. Jaz pa nimam časa za politiziranje. Želim si le, da bi se spori zgladili. Ker za novo leto nismo bili na obisku v domovini, bomo zdaj zagotovo prišli, saj že komaj čakam, da se srečam s svojimi domačimi, znanci in prijatelji.«

Volja za snidenje z domovino je torej še močnejša od bojazni, da bi morda bilo kaj narobe.

Jože Graj

Domov k vojakom

Benjamin ŠIMATIČ je rojen daleč od domovine, v Zvezni republiki Nemčiji. Je sin Jugoslovancov in ima tudi naše državljanstvo. V Nemčiji je se izučil tudi za elektroinštalaterja. Je torej v letih, ko ga, kjerkoli je, začnejo vabiti v uniformo. Ni ga bilo potrebno dosti spraševati in odločil se je, da bo prišel v Jugoslavijo in tu opravil svojo državljansko dolžnost. Te dni je tako daleč, saj je dobil poziv, da je napočil njegov čas. Kakšni so njegovi občutki, kaj pričakuje in kako se je odločil za to dejanje?

»Pravzaprav odločitev ni bila težka, kljub vsem govoricam in sporočilom, ki jih prebiramo v Nemčiji. Ker smo dosti v stiku z domačimi, smo si ustvarili sliko o stanju doma, zato odločitev ni ni bila težka. Delno je k moji odločitvi pripomoglo tudi to, da imam poziv za služenje vojskega roka v Sloveniji, tako da od Krašiča v SR Hrvaški ne bom dosti oddaljen.

Vem, da bo v začetku nekoliko težje, upam pa, da bom hitro

spoznal prijatelje in da bo 12 mesecev zelo hitro minilo. Z mojo odločitvijo sem sam osebno zadovoljen, mislim pa, da bodo tudi drugi znali ceniti to dejanje. Še najbolj ponosni pa bodo moji starši in sorodniki iz domovine.

Želim pa si, da bi ta moja odločitev dobila tudi širši odmev, kot dokaz, da ne glede na stanje, ki je trenutno v Jugoslaviji, še mnogi zaupamo in verujemo v domovino.«

D. Loparnik

Benjamin Šimatič (skrajni desni) na poslovični zabavi v družbi svojih bratrancev.

IZPOVED NAŠEGA ČLOVEKA

Delo človeka krepi, vince pa ga poživi

Ta stari pregovor je moje življenjsko vodilo. Vedno sem rada delala, kozarca dobrega vina pa tudi nisem nikoli odklonila. Komaj štirinajstletna sem že začela delati v bližnji opekarni. Srečna in vesela sem bila, da so me sprejeli na delo. Ki za tako majhno dekletce nikakor ni bilo lahko. Štiri leta sem vsako jutro z veseljem šla na delo. Po delu v opekarni sva z mojim dobrim očetom doma pridno pletla vrvi in še vse drugo, kar so kmetje takrat potrebovali. Žal pa je bilo doma premalo dela in kruha, zato sem morala na delo v Francijo. Nisem se bala, zaupala sem v dobre ljudi. Ko smo prispeli v Pariz, me je tam počakal moj gospodar. Peljal me je na kmetijo. Takoj sem spoznala, da sem res prišla k dobrim ljudem. Žal pa nisem vedela niti ene francoske besede. Gospodinja me je kot mlado dekle objela in začela jokati. Kasneje sem se naučila malo francosčine; pa saj za pogovor ni bilo veliko časa, zelo smo mogli delati na zemlji in še pri živini. Nikoli nisem razmišljala, zakaj sem tam, ali zakaj tako živim. Življenje sem živela in ga sprejemala takšno, kot se mi je ponujalo. Večkrat sem si želela na ples, pa za nas, delavce na kmetijah, ni bilo prostih dni, niti ur. Po štirih letih sem lahko prvič šla domov k staršem. Kako je bilo to lepo! Po devetih mesecih sem se morala spet vrniti v Francijo. Tam sem se tudi poročila in 1943. leta sva se z

možem morala vrniti domov. Takrat smo veliko pretrpeli. Bila je vojna. Ko smo že bežali 18 dni, nisem mislila, da se še kdaj vrnemo v domači kraj. To pa sva si z možem zelo želela, ker sva že imela leto dni starega sina. Mož me je tolažil: »Ne boj se. Kar bo, pač bo, samo, da preživimo to, pa bo potem vse lepše.« Ko pa smo prišli domov, pa je bila tukaj vojna. Človek pa veliko zdrži, le če ima voljo. Tudi vojno smo preživeli in ves povojni čas do danes.

Sedaj dobivam francosko pokojnino. V društvu upokojencev se veliko veselimo in prav je tako, saj smo prej imeli za zabavo le malo časa. Rada sem vesela v družbi, pa naj bodo to mladi ali stari. Družbe si ne izbiram, vsi, stari in mladi, se radi veselijo z menoj. Spoštujem mlade in mladi spoštujejo mene. Nikoli ne slišim slabe besede od nobenega. Še vedno pa rada delam. Sedaj, ko imam že lepa leta, 77, mi teče, spet komaj čakam spomladi, da se začne delo na polju. Ko doma opravim, priskočim na pomoč še sosedom. Še vedno pa je moje življenjsko vodilo star pregovor, da delo človeka krepi, vince pa ga poživi.

Vsem želim, da bi se res veselili vsakega dela, pa četudi v tako lepih letih, kot jih imam jaz.

Marija KOLARIČ, roj. SABO, Iljaševci

ČE ŽELITE LEPO in KAKOVOSTNO, pridite k nam, radi vam bomo svetovali

PONUJAMO VAM:

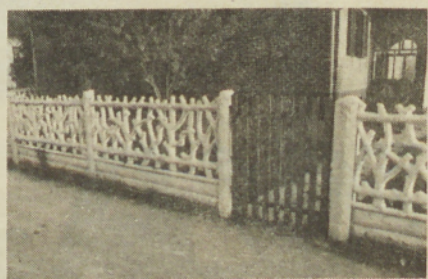
Betonske strešnike, betonske ograje, betonske tlakovce, cvetlična korita in vaze, betonske podstavke za fasado in drugo betonsko galanterijo v barvah po želji kupca.

Pri vseh izdelkih jamčimo za kakovost. Dostava do objekta in montaža.

OZ LINDAU Lendava

tel. (069) 75 739, 75 807 in kooperacijska proizvodnja

ŠTEFAN, ŠTEFAN & KOŽNJAK
DONJI KRALJEVEC, PALIH BORACA 72 A
tel. (042) 87 492

Le korak do izobrazbe in poklica

Obrtni zakon, sprejet v drugi polovici lanskega leta, objavljen pa je v uradnem listu SRS in reviji Obrtnik, številka 11/88, v 89. členu določa pogoje, ki jih mora izpolnjevati občan za ustanovitve obratovalnice. Eden od sedmih je, »da ima strokovno izobrazbo oziroma z delom pridobljeno delovno zmožnost, ki je določena za opravljanje dejavnosti«. V 93. členu je določeno, da ima strokovno izobrazbo ali pridobljeno delovno zmožnost, ki je določena za opravljanje dejavnosti, kdor ima srednjo strokovno izobrazbo, pridobljeno po programu srednjega izobraževanja, po katerem traja izobraževanje najmanj dve oziroma tri leta.« V drugem členu pa je določeno: »Obratovalnico lahko ustanovi tudi, kdor nima priznane strokovne izobrazbe, če dokaže, da ima z delom pridobljeno delovno zmožnost in je usposobljen za samostojno opravljanje gospodarske dejavnosti določene stroke oziroma poklica ali pa za posamezna dela.« V nadaljevanju omenjenega člena je zapisano, da bo republiški upravni organ, pristojen za drobno gospodarstvo, predpisal, za katere dejavnosti in pod katerimi pogoji je potrebno preverjanje strokovne izobrazbe.

Predsednik Republiškega komiteja za drobno gospodarstvo

Jože Strle je te dni izdal Pravilnik o ugotavljanju strokovne usposobljenosti za samostojno opravljanje gospodarske dejavnosti. V njem je določeno, da preverjanje strokovne usposobljenosti za opravljanje gospodarske dejavnosti pomeni prekus znanja pred strokovno komisijo. Preskus znanja obsega splošni del, strokovno-teoretična znanja in praktični del, ki omogoča oceno strokovne usposobljenosti za opravljanje določene gospodarske dejavnosti. K splošnemu delu sodijo tudi znanja o varstvu pri delu, ki se zahtevajo za opravljanje določene gospodarske dejavnosti. Preskus znanja se izvaja po programu, ki vključuje strokovno literaturo z določenega področja. Kandidat, ki uspešno opravi preizkus znanja, je izpolnil pogoj glede zahtevane strokovne izobrazbe za opravljanje gospodarske dejavnosti.

Glede na to, da je za marsikoga, ki ga mika obrt, problem v manjkajoči strokovni (formalni) izobrazbi, je možnost opravljanja preskusa dobrodošla in prišpevek, da se utegne število obratovalnic povečati, s tem pa bo tudi večja zaposlenost. Poglejmo zdaj, za katere gospodarske dejavnosti je možno opraviti preskus znanja: steklarstvo, izdelovanje predmetov iz gline, izdel-

ovanje predmetov in opravljanje storitev elektromehanične dejavnosti, opravljanje storitev inomehanske dejavnosti, izdelovanje predmetov in opravljanje storitev lesne dejavnosti, izdelovanje predmetov in opravljanje storitev tekstilne dejavnosti, izdelovanje predmetov papirne galanterije, izdelovanje predmetov iz plastičnih mas, izdelovanje predmetov in opravljanje storitev usnjarske dejavnosti, krznarstvo, dimnikarstvo, izdelovanje živil, gostinska dejavnost, izdelovanje športne opreme in pribora, cementinarstvo, kamnoseštvo, asfaltiranje in tlakovanje, zidarstvo in fasaderstvo, pečarstvo in keramičarstvo, slikopleskarstvo, izolaterstvo, krovstvo, instalaterstvo, frizerske storitve, kozmetične storitve, prodaja na drobno, aranžerstvo, fotografske storitve, kemično čiščenje, izdelovanje kemičnih proizvodov, tiskarstvo, sitotisk, storitve z gradbenimi stroji, cvetličarstvo, preparatorstvo, galvanizirano, stavbo kleparstvo, graverstvo, zlatarstvo in tako naprej. Skratka: tisti, ki imajo delovne izkušnje, nimajo pa formalne izobrazbe, imajo zdaj možnost, da opravijo preizkus znanja in dobe obrtno dovoljenje. Več o vsem tem pa vedo povedati na občinskih obrtniških združenjih.

Š. Sobočan

Srečanje kar tako

Širok pločnik pred vrati Potrošnikove blaginje v Murski Soboti je tisti kraj, kjer se srečajo znanci, postojijo, rečejo eno ali dve o vremenu, zdravju, otrocih, draginji — in če postojite, lahko slišite še marsikaj. Pa se srečata znanci, mogoče po letu ali več, in iz navade in vlnudnosti povprašata ena drugo o zdravju.

Starejša se potoži: »Ta pritisk, čez 220 ga imam, če me le to ne

bi mučilo.« Pa pristopi ženica, ki je slišala to o pritisku (krvnem tlaku), in pritegne: »Poslušajte, kaj vam rečem, to je zelo nevarno. Moj brat je imel 230 pritiska.

Zjutraj je v stali še vse napolegal in čisto, pa se je spakoval na Pannonko, lahko tam vprašate. Ko pa je prišel na vrsto in ravno pred blagajno jemal boglars iz žepa, ga je prišlo in je padel po

tleh. Peljali so ga v bolnico in ko so se peljali mimo soboškega bratofa, je siromak zdiho. Ob treh pa so mi ga še toplega pripelali domov. To je bila srčna kap, znate, na desni strani je imel po ušesu še vse kri,« razlaga ženica, si odmakne ruto z ušesa in jima še pokaže, kje je bila kri na ušesu njenega umrlega brata.

mh

Sobočani za širitev kableskega TV omrežja

V naselju Prekmurske brigade v krajevni skupnosti Lendavska v Murski Soboti in v primestnem naselju Cernelavci, kjer že spremljajo tri TV programe prek satelita, imajo že nekaj časa omrežje za spremljanje satelitskih programov. Kot kaže, bodo satelitske programe še letos gledali tudi v drugih predelih Murske Sobotne in okoliških vaseh. Računajo, da bodo do jeseni končani idejni projekti in druga dokumentacija za gradnjo kableskega omrežja. Do takrat naj bi tudi zagotovili izvajalce del in dobavitelje opreme. S PTT podjetjem v Murski Soboti pa so se dogovorili, da bodo za kablesko televizijsko omrežje uporabili poštni vod, kar bo znatno pocenilo dela.

Vsi zainteresirani Sobočani in okoličani pa bodo seveda morali plačati znesek za ureditev kableskega omrežja v celoti. Po zdajšnjih cenah znaša ta delež od tri do štiri milijone dinarjev. Zanimivo je, da bodo lahko spremljali kar sedem televizijskih programov, en kanal pa bo rezerviran za lokalni televizijski program. S pomočjo strokovnjakov pa bodo proučili možnost spremljanja madžarskega televizijskega programa, kar seveda najbolj zanima pripadnike madžarske narodnosti pri nas.

M. Jerše

KLIČEMO 988

Pomurje dobiva čedalje več telefonov in tako skuša tudi s tem komunikacijskim sredstvom ujeti korak z razvitimi deli Slovenije. V tistih gospodinjstvih, kjer so dobili telefon šele pred kratkim (pa ne samo v njih), se bo treba navaditi na »telefonski bonton« — javljanje na klic in obnašanje, ko sami kličemo. Vse to je navedeno v knjigah o lepem vedenju in tudi v telefonskem imeniku, zato ga kaže »prebrati«. Nekaj telefonskih imenikov za celotno območje SR Slovenije (izdaja 1989—90) si stari in novi ter skoraj vsi naročniki lahko kupijo na poštah za 23.000 dinarjev, imajo pa tudi imenik za omrežno skupino 069 (Pomurje), ki stane 8000 dinarjev.

Kličemo 988! Na hrbtni strani telefonskega imenika je za omrežno skupino Murska Sobota (enako seveda za 10 drugih) navedeno, kaj lahko zvezmo, če zavrtimo številko 988. Torej predvsem podatke oziroma številke telefonskih naročnikov. Lahko pa tudi narobe: če se spomnimo številke telefona, nam povejo tudi di naslov. Služba informacij na poštnem podjetju Murska Sobota dela neprekinjeno 24 ur. Poleg podatkov o naročnikih (predvsem iz Pomurja, lahko pa tudi z območja Slovenije in Jugoslavije) posredujejo še cene poštnih, telegrafskih in telefonskih storitev, devizni tečaj, podatke o dežurnih trgovinah, program kina Park v Murski Soboti, naslove dežurnih lekarn ..., na tej številki pa lahko zvezmo tudi za naslov tistega, ki je naslov ali kako spo-

ročilo pustil pod geslom. Seveda na številki 988 povedo tudi za vozne reče avtobusov in železnice. Še bi lahko naštevali! Delovna organizacija za PTT promet Murska Sobota bo v doglednem času obseg svojih storitev povečala, vse to pa z željo, da bi bili imetniki telefonov čimbolj zadovoljni z njeno informacijsko službo.

Š. S.

AVTOBUSNI PROMET
Murska Sobota p.o.
69000 Murska Sobota, Bakovska 29

AVTOBUSNI PROMET
MURSKA SOBOTA

Odbor za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

4 VOZNIKOV AVTOBUSA

za nedoločen čas.

Pogoji:

- IV. stopnja šolske izobrazbe, vozniška ali kovinarska usmeritev,
- vozniški izpit kategorije D,
- 2 leti strokovne prakse s kategorijo C ali 6 mesecev s kategorijo D,
- bivališče: dva v M. Soboti, eden na Hodošu in eden v Kuzmi oziroma v bližnjih okolicih,
- uspešno opravljen zdravniški pregled in preskus znanja pred komisijo.

ČISTILKA PISARNIŠKIH PROSTOROV

za določen čas, nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu.

Pogoj:

- 6 razredov osnovne šole.
- Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba DO Avtobusni promet Murska Sobota, Bakovska 29, osem dni od dneva objave.

Za obrtno dovoljenje 28 tisočakov

Od 15. marca znašajo stroški postopka za izdajo dovoljenja za opravljanje obrtne dejavnosti v soboški občini 28 tisoč dinarjev. To je v primerjavi s prejšnjim zneskom 12 tisoč dinarjev, ki je veljal od 1. novembra lani, za 133 odstotkov več. Na komiteju za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj občine Murska Sobota pravijo, da je višina stroškov izračunana na osnovi veljavne višine minidnevnic za tri osebe in ocenjenih prevoznih stroškov za predvidene štiri ogledne dneve.

Seveda pa bodo pred vsako izdajo dovoljenja za opravljanje obrtne dejavnosti komisijsko ugotovili, če poslovni prostori in oprema, namenjena za opravljanje te dejavnosti, ustrezajo sprejetim predpisom. Pregled opravi tričlanska inšpekcijska komisija.

M. J.

Zasebno podjetništvo v teoriji in praksi

V LJUTOMERU ZASEBNA TOVARNA METALOPROIZVODNJA

Jugoslavlani smo menda svetovni rekorderji po številu zakon-skih in podzakonskih (izvedbenih) aktov, vendar kljub temu so področja, ki niso formalnopravno urejena in zato pravimo, da z določenimi zakoni kasnimo. Tako se zdi, da je tudi zakon o podjetjih prišel prepozno, kajti ponekod možnosti, ki jih daje ta predpis, že zdavnaj uresničujejo. Tako imamo v naši državi že precej zasebnih podjetij, čeprav uradno nosijo ime obratovalnice. Zakon o podjetjih je določeno, da se zasebno podjetje ustanovi s sredstvi fizičnih oseb in civilnih pravnih oseb. Zasebno podjetje se lahko ustanovi tudi kot delniška družba, družba z omejeno odgovornostjo, komanditna družba ali družba z neomejeno odgovornostjo. Delovni človek, ki samostojno opravlja dejavnost z osebnim delom oziroma z osebnim delom in sredstvi, ki so lastnina občana, lahko ustanovi obratovalnico za opravljanje gospodarske dejavnosti. Podjetje drobnega gospodarstva kot ena od naslednjih oblik organiziranja, pa je, če ima manj kot 100 zaposlenih, je pa lahko družbeno, mešano ali zasebno podjetje. Se eno obliko organiziranja bomo navedli: pogodbeno podjetje. Zakon o podjetjih določa, da pogodbeno organizacija združenega dela, ki jo ustanovi delovni človek in v njej združi svojo delo in svoja sredstva z delom drugih oseb zaradi opravljanja gospodarske dejavnosti, posluje kot pogodbeno podjetje. V pogodbenem podjetju lahko združujejo svoja sredstva tudi drugi delovni ljudje in občani. Pogodbeno podjetje lahko ustanovi tudi tuja oseba skupaj z domaćo osebo in vanj vložijo sredstva v skladu z zakonom o tujih vlaganjih.

BREZ TVEGANJA NI NIČ

Zakon o podjetjih v delih, kjer so obdelane možnosti za zasebne pobude (pravkar smo jih našli) ne zahteva, da mora občan v njih oseben delati, razen seveda v zasebnih obratovalnicah, ki so ustanovljene na podlagi obrtnega zakona. Povsem logično lahko pričakujemo, da bodo tudi večji pomurski obrtniki, zlasti oni iz proizvodnih dejavnosti, izrabili priložnost, ki jim jo dajejo novi predpisi, in se ustrezneje organizirali. To pomeni, da ne bodo več obrtniki, ampak zasebni podjetniki. V drugačni organiziranosti bodo laže uveljavili svoje ambicije, za katere pa ni nujno, da so osebo pridobitniške. Nasprotno: so obrtniki, ki so hoteli razvijati svojo (obrotno) dejavnost, vendar so bili omejeni; niso smeli zaposlovati več delavcev, kot je to bilo dovoljeno, poslovnih prostorov si niso upali širiti, ker je obstajala bojazan, da jim bodo, v primeru prenehanja obrti, površine, večje od 70 kvadratnih metrov, nacionalizirali. Še bi lahko naštevali. Zakon o podjetjih je torej velika pridobitev tako za tiste, ki že poslujejo kot mala podjetja, čeprav so uradno (še) obratovalnice, kakor za vse one, ki imajo denar in so ga voljni vložiti v kak dober biznis. Da pa jih ne bi preveč navdušili, je treba tudi povedati, da čez noč še ni nihče obogatel in gre tudi za poslovno tveganje.

Drži pa tudi, da tisti, recimo naši zdomci, ki imajo denar, ne bo vlagal kar tako, ampak bo pretehtal.

Nekateri sicer pravijo, da je še največ koristi, če imaš devize v banki, manj tveganje pa je bojda imeti denar v nogavici ali pod zglavnikom, vse to pa je lahko le kratkoročna resnica.

DRUŽINSKI PODJETJI V ČAKOVCI IN LJUTOMERU

V ljubotemski obrtniški coni na Jeruzalemski ulici (proti Ormožu) stoji več poslovnih stavb, katerih lastniki so zasebniki. Največja je prav gotovo hala 25 krat 45 metrov. Gre za zasebno podjetje (čeprav formalnopravno še ni tako registrirano), katerega lastnika sta Vera in Hasan Tamo-

vič iz Čakovca. Podobno, vendar še večje podjetje pa ima v Čakovcu njuna hčerka Damira Tanovič-Ostoja. V ljubotemskem zasebnem podjetju je zaposlenih 70 delavcev, ki (podobno kot v podjetju v Čakovcu) izdelujejo rezervne dele za tekstilne stroje, popolnoma obnavljajo stroje za tkanje, izdelujejo pa tudi nove stroje za preproge in podobne izdelke. Ob našem obisku v Metaloproizvodnji žal nismo našli podjetnika — gospoda Tanoviča (tako ga ogovarjajo zaposleni), ampak smo se pogovarjali z zelo prijaznim pooblaščenim sodelavcem (šefom proizvodnega obrata), diplomiranim inženirjem Edinom Huričem. Odgovore smo dobili na prav vsa vprašanja.

»V našem podjetju smo imeli težave pri zaposlovanju delavcev. Pa ne zato, da jih ne bi bilo,

Diplomirani inženir Edin Hurič, pooblaščen vodja obrata Metaloproizvodnja v Ljutomeru.

ali pa da jih ne bi mogli zaposliti, ampak zato, ker jih nismo smeli zaposliti toliko, kot jih je bilo treba glede na obseg proizvodnje. Nekaj časa smo si pomagali tako, da smo zaposlile delavce čez določeno število »izpeljali« prek Zagrebškega storitvenega centra. Naši domači delavci iz Čakovske in ljubotemske občine so bili formalno zaposleni pri tem podjetju, dejansko pa so delali v naši tovarni. Pozneje, ko so predpisi o obrti nekoliko povečali število delavcev, ki jih lahko zaposlijo obrtniki, smo jih lahko zaposlili več, med drugim tudi na temelju ustreznega dovoljenja ljubotemske občine. Zdaj nas je tu — v proizvodnji — 70, okrog 10 strokovnih sodelavcev, med njimi je eden celo doktor znanosti, pa ustvarja za nas v Čakovcu ali pa celo na svojem domu,« nam je povedal tovariš Hurič, nato pa odprl buteljko jeruzalemcana.

ZASEBNO PODJETJE NADOMEŠČA UVOZ

Rezervne dele za tekstilne in tkalske stroje izdelujejo kar za 260 tovarn s celotnega območja Jugoslavije. Naj jih nekaj naštejmo: Marihorska tekstilna tovarna, Juteks Žalec, Čateks Čakovec, Beograjski pamučni kombinat Beograd, Niteks Niš, Titeks Titograd ... Gre seveda za dele za stroje, ki so uvoženi. Naj tudi to ponazorimo z nekaj imeni tovarn: Saurer, Sülzer, Picanol, Toyota, Zbrojovka, Galileo in tako naprej. Ni treba posebej poudarjati, da imajo tekstilne oziroma tkalske tovarne veliko prednost, saj jim po nadomestne dele ni treba na tuje, za kar često tudi nimajo deviz. Veseli pa so lahko tudi v tistih tovarnah, kjer imajo povsem izrabljene stroje, saj jih lahko dajo obnoviti v Čakovskem ali ljubotemskem zasebnem podjetju Metaloproizvodnja. V tovarni v Ljutomeru je veliko raznih obdelovalnih strojev, nekateri med njimi so specialni, na primer stroj za izdelovanje stožastih zobnikov. Le-ti so v pogonu (morda ne ravno vsi) 24 ur na dan. Torej imajo 3-izmensko delo.

»Delovni čas je 8 ur. Prva izmena začne ob 6.30 in konča ob 14.30, ko začne z delom druga izmena, ki dela do 22.30; nato pride tretja izmena in dela do 6.30. Delo začnemo pol ure pozneje, kot je sicer navada v združenem delu, ker je precej naših delavcev oddaljenih. Od skupnega števila jih je kakih 70 odstotkov iz Ča-

kovske občine, drugi pa so domačini — ljubotemčani in okoličani. Delavci imajo vse pravice iz dela, kot je to v družbenem sektorju, morda še kaj več. Tako smo pred kratkim kupili 40-sedežni avtobus, ki vozi na relaciji Čakovec—Mursko Središče—Ljutomer in obratno, s katerim se vozijo delavci na delo in z nje-ga, seveda brezplačno. To prevozno sredstvo pa uporabljamo tudi za strokovne ekskurzije. Najboljšim delavcem firma omogoči tudi brezplačno letovanje na morju. Za prehrano med delom, ki je seveda tudi ni treba plačati, pa smo poskrbeli tako kot druga ljubotemska podjetja — vozimo jo iz družbene prehrane,« nam je v nadaljevanju pogovora razkril tovariš Hurič.

NAJBOLJŠI TUDI 3,5 MILIJONA

»Kakšni pa so osebni dohodi delavcev?« smo vprašali.

»Na podlagi delovnih učinkov so delavci razvrščeni v 1., 2., 3., ali 4. skupino. V prvi so najboljši delavci, ki imajo najvišjo urno postavko. Poleg tega pa imamo še stimulacijo do 400 000 dinarjev. Delavci, ki delajo na zahtevnih strojih in zahtevne izdelke, zaslužijo mesečno v povprečju okrog 2 milijona dinarjev, zgodi pa se, da kak posebej uspešen dobi tudi do 3,5 milijona dinarjev. S tako visokimi osebnimi dohodki pa nagradujemo tudi naše strokovnjake, ki delajo v razvoju, konstrukcijskem oddelku. Skratka: delo, ki občutneje prispeva k uspešnosti naše zasebne firme, je ustrezno nagrajeno.«

»Imate dosti izostankov z dela?«

»Skoraj jih ni. Delovna disciplina pri nas je na vrhuncu. Slabih delavcev si ne moremo privoščiti, sicer bi propadli. Tega pa nečemo, saj imamo še veliko načrtov. Morda se bodo naši vodilni delavci na čelu z gospodom Tanovičem odločili, da bo manjša livarna, ki jo nujno potrebujemo za potrebe Čakovskega in ljubotemskega podjetja, v Ljutomeru.«

Se bi lahko nizali stavke iz pogovora, vendar bi potem imeli kdo občutek, da delamo reklamo. Te pa ljubotemskemu zasebnemu podjetju ni treba, kajti reklamo mi delajo kakovostni in zahtevni izdelki. Da, zahtevni, saj gre za nadomestne dele za stroje, ki so v tekstilni in tkalski industriji ponavadi zapreženi 24 ur dnevno.

Morda za konec še tole: Na božič ne delajo ne v Čakovski in ne v ljubotemski tovarni. Za novo leto so otroci, katerih starši delajo v Metaloproizvodnji, dobili velike pakete z darili, kot dodatek pa se zložišve kovinske sanke, izdelek Metaloproizvodnje. Letos, 22. februarja, je imel gospod Tanovič 60-letnico, zato je vse delavce iz ljubotemske in Čakovske tovarne povabil na slavnostno kosilo, le-ti pa so se oddolžili z ustreznim darilom.

ZASEBNO PODJETJE: DA ALI NE

Če bi naša socialistična družba videla v zasebnem podjetništvu izkoriščanje, že ne bi prizgala zelene luči za tako organiziranje proizvodnje. Tudi delavci v Ljutomeru se nič ne pritožujejo, da bi bili izkoriščani. Tako je Josip Sič iz Štrukovca, ki dela za rezkalnim strojem, ponosen, da zasluži poldrug milijon, Branko Stefanec iz Ljutomeru pa nam je povedal, da je plača »težka« 2 milijona. Je pa treba temu ustrezno delati. On dela za brusilnim strojem, kjer brusi (izrezuje) ustrezne vdolbine na nadomestnih delih za tekstilne stroje. Sploh pa so delavci, zaposleni v zasebnem sektorju, naj je to proizvodna ali storitvena dejavnost, naj se imenuje obratovalnica ali zasebno podjetje ... veliko bolj (samo)angažirani. Da je tako, ni vzrok v strahu pred »delodajalcem«, ampak v dobri organizaciji proizvodnje ali storitev in seveda v ustreznem nagradjevanju. Če imaš možnost zaslužka, boš pač delal tako in toliko, da te ne bo stram povedati, koliko je v kuverti.

Stefan Sobočan

LIKO
Lesnoindustrijski kombinat
Vrhnika (n. sol. o.)
Tržaška c. 90
Telefon: (061) 752 311
Teleks: 31 508

PONUJA CENJENIM KUPCEM STAVBNO POHIŠTVO:

- sobna vrata serijske izdelave za mokro in suho montažo
- sobna vrata, izdelana po naročilu za gradbene organizacije za suho montažo
- vhodna in garažna vrata sodobne oblike in dizajna, izdelana iz jalovine, macesna, mahagonija, framireja, hrasta in jesena
- vratna krila, surova, ravno obrezana ali finalizirana, bukova, lesenitna, hrastova, mahagonijeva
- lužena vratna krila
- izdelujemo vratna krila za poseben namen — OGNJEVARNA, F-30 min, ter krila za zvočno izolacijo do 32 db
- krila, na obeh straneh obložena z ultrapasom

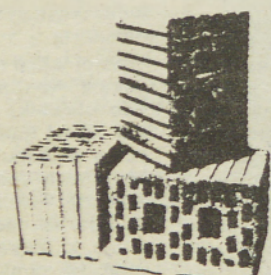
POHIŠTVA KOLONIALNEGA IN MODERNEGA PROGRAMA

- sedežne garniture
- jedilnice
- mize in stoli

Iščemo prodajno — skladiščni prostor, 2000 m² odprtega in 150—400 m² pokritega, v večjem kraju Prekmurja, za v najem ali odkup. Želimo sodelovanje glede prodaje in skladiščenja na privatni osnovi.

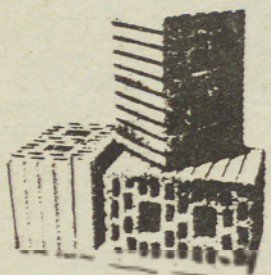
— NAŠE IZDELKE PRODAJAJO: —

- POTROŠNIK, MURSKA SOBOTA, tel. (069) 22 214
- MERCATOR, ZARJA, ORMOŽ, tel. (062) 701 035
- LES, PTUJ, tel. (062) 771 241, posl. Gramat in Kidričevo
- MEDŽIMURJE, ČAKOVEC, prod. Šenkovec pri Čakovcu
- CENTROPROMET TRG VARAŽDIN, Kukuljičeva 14
- LIKO, prodajno skladišče, VRHNIKA, Kolodvorska ul., tel. (061) 751 295

IZOSKOK

VAM PRI TEM POMAGA!

IZOSKOK

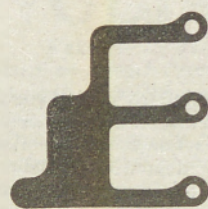
omogoča:

- dobro toplotno in zvočno izolacijo
- toplotno stabilnost
- prihranek energije do 21 %
- ekonomično in enostavno gradnjo

V NAŠI OPEKARNI SE LAHKO OSKRBIŠ Z VSEM GRADBENIM MATERIALOM!

OPEKARNA KOŠAKI/MARIBOR

Šentiljska 116, tel. 062/211-018
211-081

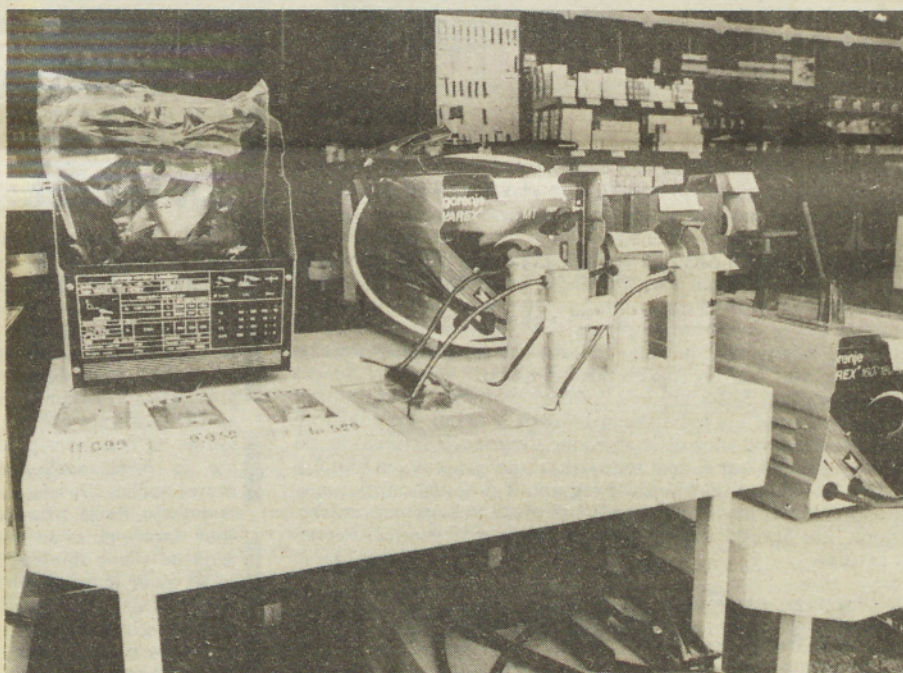
ELEKTROTEHNA
DO SET

Elektrotehna (Šopinger), Murska Sobota, Titova 23.

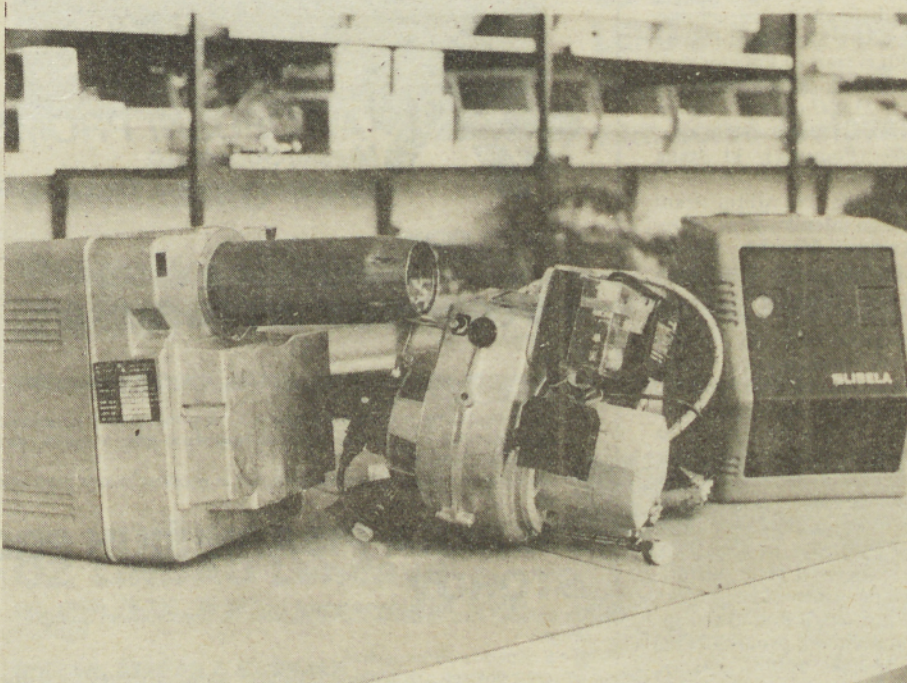
BREZOBRESTNA PRODAJA NA PET OBROKOV IN DRUGE UGODNOSTI — 15% POPUST OB TAKOJŠNJEM PLAČILU ZA ELEKTRIČNO ORODJE ISKRA, BLACK & DECKER, VARILNE APARATE GORENJA VARSTROJ, STROJE KOMETA ZREČE

- bela tehnika — mali gospodinjski aparati — šivalni stroji — glasbila — akustika (glasbeni stolpi, kasetofoni, velika izbira televizorjev, videorekorderji, videokasete) — lestenci
- kosilnice — ves elektromaterial in drugo.

Elektrotehna Gornja Radgona.

- inštalacijski material in oprema za vodovod — vse za centralno ogrevanje — vse za ogrevanje s sončno energijo — sanitarna keramika — peči in radiatorji za centralno kurjavo — gorilniki (domači in uvoženi) . . .

Elektrotehna Titova 15, Murska Sobota.

STRELSTVO

Trplan in ŠSD Dane Šumenjak republiška prvaka

V Strunjanu je bilo republiško prvenstvo šolskih športnih društev in finale republiškega tekmovanja za zlato puščico. Sodelovali so tudi pomurski strelci in strelke in se lepo odrezali. Organizator tekmovanja je bila SD Portorož.

V tekmovanju šolskih športnih društev se je najbolje odrezal Tomaž Trplan iz Murske Sobotice; s 180 krogi je zasedel prvo mesto in postal republiški prvak. Trplan je bil že lani republiški pionirski prvak. Koček iz Vidma je s 178 krogi zasedel četrto mesto, Škedelj iz Murske Sobotice pa je bil s 173 krogi deseti. Pri pionirskih ekipno je zmagalo ŠSD Dane Šumenjak Murska Sobota (Trplan 180, Škedelj 173, Makari 173) s 526 krogi. Ekipa Murske Sobotice pa je s 494 krogi bila osma. Pri pionirskih ekipno je bila najboljša Metka Ščanar iz Murske Sobotice, in s 173 krogi osvojila bronasto medaljo. Maja Matis je bila s 170 krogi peta. Ekipno pa so pionirke Murske Sobotice (Ščanar 173, Matis 170 in Cigler 145) s 498 krogi zasedle tretje mesto in s tem bronasto kolajno.

Na finalu republiškega tekmovanja za zlato puščico je bil najboljši pomurski tekmovalac Drago Pertoci s Tišine, ki je s 563 krogi zasedel šesto mesto. Pertoci tako ni ponovil lanskoletnega uspeha, ko je bil zmagovalec tega najmožnejšega strelskega tekmovanja. Ostali pomurski strelci pa so dosegli naslednje število krogov: Bukovec (Nor.) 560, Stefanec (SCT) 549, Turner 548, Horvat (oba Nor.) 547, Gomboc (Pan.) 546, Korošak (Videm) 545, Gider (Tiš.) 539 in Stergar (Videm) 536.

K. T.

JUDO

Lendavčani prvaki brez poraza

Končano je prvenstvo v drugi republiški judo ligi, kjer sta med dvanajstimi ekipami sodelovali tudi ekipi Lendave in Ljutomer. Lendave so se odlično odrezali. Še posebej ekipa Mladosti iz Lendave, ki je prvič tekmovala v tej konkurenci in brez poraza zasedla prvo mesto ter postala prvak. To je doslej največji uspeh Lendavčanov, za kar so zaslužni vsi tekmovalci in njihov trener Jože Kovač. Lep uspeh je četrto mesto Ljutomera.

LENDAVA	11	11	0	0	120:34	22
Jesenice	11	10	0	1	112:42	20
Reka	11	8	0	3	104:50	16
LJUTOMER	11	7	0	4	93:61	14
Alpina	11	6	0	5	85:69	12
Kostanj	11	6	0	5	78:76	12
Koper	11	5	0	6	69:85	10
Tacen	11	5	0	6	69:85	10
ZŠC Maribor	11	5	0	6	64:90	10
Sl. Gradec II	11	2	0	9	48:106	4
N. Gorica	11	1	0	10	43:111	2
Triglav II	11	0	0	11	22:132	0

Fajhtinger in Meničanin tretja

V Ljubljani je bilo republiško člansko prvenstvo v judu. Sodelovali so tudi trije Sobočani in dosegli solidne uvrstitve. Najboljša med njimi sta bila Fajhtinger in Meničanin v kategoriji do 65 kg in Meničanin v kategoriji do 78 kg. Zasedla sta tretji mesti in dobila bronasti medalji. Kislak je bil v kategoriji do 71 kg sedmi, Šoš pa v isti kategoriji deveti.

V Zagrebu pa je bilo mednarodno tekmovanje pionirjev v judu. Med 230 tekmovalci iz 16 klubov so sodelovali tudi mladi judoisti soboškega Partizana in se lepo odrezali. Najbolj se je izkazal Dani Vebab, in zmagal v kategoriji do 38 kg. Uspešen je bil tudi Šeruga, ki je bil v kategoriji do 55 kg tretji. Erna in Kerec sta bila v svojih kategorijah peta, Hašaj, Čuk in Mazouzi pa sedmi.

T. Kos

Košarka

Poraza Pomurja in Radgone

V nadaljevanju prvenstva v prvi republiški ženski košarkarski ligi je ljubljanski Slovan v Murski Soboti premagal Pomurje z 81:68. Strelke za Pomurje: Drožinova 27, Broderjeva 14, Borčeva 10, Malačičeva 8, Brežičeva 4, Friškičeva 3 in Kolarjeva 2. V naslednjem kolu igra Pomurje zopet doma z ekipo Induplati Mengeš.

V razigravanju v drugi republiški ženski košarkarski ligi je Zlatogrog premagal Radgono z 91:67. Strelci za Radgono: Horvat 17, Domanjko 13, Seneković 12, Slavič 7, Mauko 6, Sluga 5, Bodanec 4 in Škof 3. Zadnje tekmo igra Radgona doma s Tolminom.

Odbojka

Zmaga Ljutomerčanov v Celju

V nadaljevanju prvenstva v prvi republiški moški odbojarski ligi je Agropod Ljutomer v Celju premagal istoimensko ekipo s 3:1. Ljutomerčani so bili boljši od gostiteljev in zasluženo zmagali. V naslednjem kolu igra Agropod Ljutomer v soboto ob 19. uri v Križevcih s Fuzinarjem.

V predzadnjem kolu druge republiške moške odbojarske lige je Turbina premagala Pomurje s 3:1. V zadnjem kolu igra Pomurje v Murski Soboti s Strojnsko reko. Paloma Branik II pa je premagala Pomurje s 3:0. V zadnjem kolu igrajo Sobočanke z Granitom.

Atletika

Grabar drugi v Varaždinu

V Varaždinu je bil tradicionalni tekaški maraton Yasse. Med številnimi tekači iz vse države so bili tudi pomurski tekmovalci in dosegli lepe uvrstitve. Še posebno Geza Grabar, član AK Pomurje iz Murske Sobotice, ki je v članski konkurenci na 21,1 km zasedel drugo mesto. Z rezultatom 1:08:06 je dokazal, da je dobro pripravljen za letošnja tekmovanja. V malem maratonu so nastopili še Roman Klančar, Zdravko Mauko in drugi iz Radenec ter pristali okrog petnajstega mesta.

GG

Kegljanje

Poraza v finalu pokala

Moška ženska ekipa Nafta iz Lendave sta se uvrstili v finale pokala Kegljarske zveze Čakovce. V moški konkurenci je član hrvaške lige Agromedizurje premagal Nafto s 5.250:4.975 podrtimi keglji (Kopinja 795, Zupanec 810, Radaković 823, Horvat 827, Zalik 852 in Perić 865). Pri ženskah pa je MTC iz Čakovca premagal Nafto z 2.265:2.101 (Ščap 373, Varga 359, Utroša 359).

M. Zalik

Visoka zmaga Radenske

V predzadnjem kolu tekmovanja v drugi republiški moški kegljski ligi je Radenska v Mariboru premagala Branik s 5071:4914 podrtimi keglji. Najuspešnejši v ekipi Radenske je bil zopet Miro Steržaj, z 901 podrtim kegljem, pred Kučanom, 883, Kovacem, 852, Drvaričem, 851, Salomonom, 801, in Horvatom, 873 podrtih kegljev. V zadnjem kolu igra Radenska doma s Slovenj Gradcem.

Nogomet

VERŽEJ : POHORJE 0:1

V tekmi za pokal NZS je Pohorje iz Ruš premagalo Veržej. Edini gol je dosegel domači igralec Merič osem minut pred koncem tekme, ko je nesrečno posredoval. Pred 150 gledalci je sodil Kolarič iz Kidričevega.

MURA : DRAVA 7:0

V prijateljski tekmi so nogometaši Mure pred okrog 100 gledalci premagali ptujsko Dravo. Strelci: Jančar 2 ter Baranja, Cener, Lopert, Kasalo in Gabor. Sodil je Čahuk iz Murske Sobotice.

Seminar za trenerje

Odbor nogometnih trenerjev Murska Sobota skupaj s trenerko organizacijo Slovenije ponovno organizira seminar za trenerje vseh nogometnih lig v Pomurju. Seminar, ki bo v soboto, 25. marca, ob 8.00 v novi športni dvorani v Murski Soboti, je obvezen zaradi pridobitve licence.

Predprodaja vstopnic

Nogometni klub Mura je dal v predprodajo vstopnice za spomladanski del tekmovanja. Od šestih tekem, ki jih bo Mura igrala doma, je ena vstopnica zastoj. Vstopnice prodajajo v kioskih Dela in Tobaka.

Pokalne tekme

Polana : Črenšovci 1:3
Bistrica : Turnišče 3:1
Mostje : Nafta 0:1
Olimpija : Mladost 1:5

MALI NOGOMET

Mura pred Tišino

Nogometni klub Mura je pripravil turnir v malem nogometu za pionirje, ki je bil v novi športni dvorani v Murski Soboti. Med šestimi ekipami je zmagala Mura pred Tišino, Izakovci, Beltinko, Dokležovjem in Bakovci.

Namizni tenis

I. ONL Ljutomer — moški					
Cezanjevič	6	4	2	27:16	8
Kamenščak	6	4	2	25:17	8
Cven I	6	4	2	25:18	8
Cven II	6	0	6	4:30	0
II. ONL Ljutomer					
Cven III	8	8	0	40:5	16
Vučja vas	8	6	2	31:12	12
Partizan	8	3	5	17:33	6
Kamenščak II	8	2	6	17:30	4
Gričava	8	1	7	12:37	2
ONL Ljutomer — ženske					
Cven I	4	4	0	20:3	8
Cven II	4	2	2	13:10	4
Kamenščak	4	0	4	0:20	0

S. Žumec

SAH

Zmagal domačin Kovač

Mladina iz Dokležovja je pripravila šahovski turnir. Med 12 tekmovalci je zmagal domačin Kovač z 10,5 točke pred Brunčičem (Ljutomer), 8,5, Vučkom (Izakovci), 8, Cmrkarjem (Ljutomer), 7,5, in Sukičem (Salinci), 7 točk.

V tem času so strelska tekmovanja na vrhuncu. Tako je tudi strelšče za zračno orožje v Murski Soboti ob koncu tedna vselej zasedeno. Foto: N. Juhnov

RITMIČNA GIMNASTIKA

Sobočanke

zopet uspešne

V Ljubljani je bilo tretje tekmovanje prvih treh selekcij v ritmični gimnastiki. Sodelovale so tudi mlade Sobočanke, članice Partizana, in se zopet izkazale. V prvi selekciji je med 40 tekmovalkami Tanja Novak zasedla peto, Misa Toplak pa deveto mesto. V drugi selekciji je bila Nina Rogan tretja, Tanja Horvat sedma, Dunja Turk osma in Sandra Brlež deseta. V tretji selekciji so tekmoval Jasna Djordjevič, Katja Bogataj in Tina Šifter ter zbrale zadostno število točk, da se lahko udeležijo republiškega prvenstva, ki bo maja v Murski Soboti.

KARATE

Balekova tretja

Lanskoletna republiška prvakinja Melita Balek, članica KK Štefan Kovač Beltinci, je na republiškem prvenstvu nastopila poškodovana in kljub temu zasedla tretje mesto. To pa ji omogoča nastop na državnem prvenstvu. Na republiškem prvenstvu, ki je bilo v Ljubljani, je sodeloval tudi Karel Gjurič in zasedel peto mesto.

R. Horvat

Lukašev in Termerjeva uspešni

V Mariboru je bilo kadetsko prvenstvo severovzhodne Slovenije v karateju. Sodelovali so tudi trije pomurski predstavniki in se lepo odrezali. Pri dekletih je bila Tatjana Termer tretja v kateh. Med fanti je Zdravko Horvat v kateh zasedel peto, Boris Lukašev pa šesto mesto. V borlah pa je bil Lukašev tretji, Horvat pa peti. Vsi trije so se uvrstili na republiško prvenstvo.

J. Rožman

NAMIZNI TENIS

Meolic in Maučec

Mladinska organizacija iz Bakovca je pripravila namiznoteniški turnir. Med 30 igralci je v starejši skupini zmagal Srečko Meolic pred Dušanom Buzetičem, v mlajši skupini pa Goran Maučec pred Alešem Novakom (vsi Bakovci).

J. Lukač

SAH

Zmagal D. Hari

Šahovsko društvo Radenska Pomurje iz Murske Sobotice je pripravila hitropotezni turnir za marec. Med 13 šahisti je zmagal Danilo Hari z 10 točkami pred Cirilom Logarjem, 9, Borisom Kovačem, 8,5, Bogdanom Harijem, 8, in Ivanom Lukičem, 7,5 točke.

ODBOJKA

Radenci in Videm

Končano občinsko prvenstvo za pionirje in pionirke radgonske občine v odbojki. Pri pionirjih je zmagala ekipa Radenec pred Vidmom in Apačami, pri pionirkah pa Videm pred Radenci in Kapelo.

NAMIZNI TENIS

Uspešni po prvem delu

Mesec dni pred nadaljevanjem drugega dela v drugi zvezni ligi je prav, da nekoliko podrobneje analiziramo prvi del tekmovanja, ki je Sobočanom prinesel dobro tretje mesto. Ne gre pa prezreti, da so izgubili naslov jesenskega prvaka prav v zadnjem kolu, ko so nepričakovano izgubili z mlado poletno ekipo dobojske Sloge. Sicer pa so imeli Sobočani pred začetkom tekmovanja veliko težav, saj sta dva ključna igralca, Benko in Benkovič, odšla v vojsko in le veliki iznajdljivosti vodstva gre pripisati, da so uspeli angažirati solidnega igralca Olimpije Gašiča, saj bi se z nastopom mladincev v ekipi le težko obdržali v ligi.

Najuspešnejši igralec v ekipi je bil Zoran Gašič, ki je dosegel rezultat 21:6 in je bil četrty najuspešnejši igralec lige ter imel tudi najmanj spodrsiljav. Pozna se mu, da načrt treningov v celoti izpolnjuje. Kuzma, za katerega je bilo pričakovati, da bo kot najbolj izkušen igralec nosilec ekipe, je imel vse preveč spodrsiljav in je bil z rezultatom 19:8 sedmi najuspešnejši igralec v ligi, vidno je popuščal proti koncu prvega dela lige in tudi ni izpolnjeval načrta predvidenih treningov, kar je imelo za posledico slabše igre. Najbolj prijetno presenečenje v ekipi je bil Mirko Unger, ki je bil z rezultatom 17:10 deseti najuspešnejši igralec v ligi in je dosegel veliko več,

kot smo lahko od njega kot skoraj novince v tem tekmovanju pričakovali, je pa edini v klubu, ki poleg Gašiča v celoti izpolnjuje načrt treningov.

Cilj Sobočanov v drugem delu mora biti, da obdržijo tretje mesto, vendar tudi to ne bo lahko, če se na drugi del ne bodo dobro pripravili tako kot v lanskem sezoni, saj je treba vedeti, da je liga kakovostna in izenačena ter se vsaka slaba pripravljenost mašuje s porazom. V drugem delu bo potrebno občasno vključevati v ekipo tudi kakšnega mlajšega igralca, kar se zlasti velja za Rihtariča in Orjia, čeprav je treba povedati, da teh mladih ne zanima preveč igranje v ekipi, kar kaže njihov odnos do dela in količina treningov, ki je premajhna za uspešno nastopanje v tej konkurenci. Sicer pa je to stvar strokovnega vodstva kluba.

LESTVICA PRVEGA DELA

Industrogradnja	8	7	1	55:17	14
Partizan	9	7	2	54:27	14
SOBOTA	9	7	2	57:24	14
Strojna	9	6	3	45:36	12
Vitez	9	5	4	39:42	10
Sloga	9	5	4	44:37	10
Ilirija	9	4	5	44:37	8
Mundus	9	2	7	16:47	4
Kočevje	9	1	8	11:70	2
Kvarner	8	0	8	20:52	0

M. U.

ROKOMET

Druga zmaga Bakovec

V drugem spomladanskem kolu tekmovanja v prvi republiški moški rokometni ligi so Bakovci v Murski Soboti brez težav premagali Jadran iz Kozine z 28:21. Strelci za Bakovce: Kozelj 12, Katona in Lovenjak po 4 ter Zelodec, Horvat, Smodiš in Antolín po 2. Bakovci so tako zabeležili drugo spomladansko zmago in so s 13 točkami na sedmem mestu lestvice. V naslednjem kolu pa igrajo v Predvorju.

Rokometašice Polane so gostovale v Novem mestu in izgubile tekmo z domačo ekipo s 23:44. Strelke za Polano: S. Hozjanova 11, Vugrinčeva in M. Hozjanova po 4, Šernekova 3 in Žalikova 1. V naslednjem kolu igra Polana tekmo z Itasom iz Kočevja v soboto, ob 20. uri v Murski Soboti.

ODBOJKA

Ljutomerčanke prvakine

V Križevcih je bilo srednješolsko prvenstvo Pomurja v odbojki za ženske, ki ga je pripravila Srednja šola družboslovno-naravoslovne usmeritve Ljutomer. Rezultati — Ljutomer: ESS 2:1, ESS II : KS Rakičan 1:2, ZŠ Rakičan : GS Radenci 2:0, SCTPU MS : Ljutomer 0:2, KS Rakičan : ZŠ Rakičan 0:2 in SDNS Ljutomer : ZŠ Rakičan 2:0. Vrstni red: 1. SDNS Ljutomer, 2. SZS Rakičan, 3.—4. SCTPU MS in KS Rakičan, 5.—7. ESS I, ESS II in GS Radenci.

T. Ficko

RAZPORED TEKEM

Pomurska nogometna liga — pomlad 1989

XVII. kolo — 7. 5. 89
Polana : Cankova
Dobrovnik : Beltinka
Dokležovje : Renkovci
Bakovci : Tišina
Lipa : Turnišče
Črenšovci : Mladost

XVIII. kolo — 14. 5. 89
Cankova : Črenšovci
Mladost : Lipa
Turnišče : Bakovci
Tišina : Dokležovje
Renkovci : Beltinka
Dobrovnik : Polana

XIX. kolo — 21. 5. 89
Dobrovnik : Cankova
Polana : Renkovci
Beltinka : Tišina
Dokležovje : Turnišče
Bakovci : Mladost
Lipa : Črenšovci

XX. kolo — 28. 5. 89
Cankova : Lipa
Črenšovci : Bakovci
Mladost : Dokležovje
Turnišče : Beltinka
Tišina : Polana
Dobrovnik : Renkovci

XXI. kolo — 4. 6. 89
Renkovci : Cankova
Dobrovnik : Tišina
Polana : Turnišče
Beltinka : Mladost
Dokležovje : Črenšovci
Bakovci : Lipa

XXII. kolo — 11. 6. 89
Cankova : Bakovci
Lipa : Dokležovje
Črenšovci : Beltinka
Mladost : Polana
Dobrovnik : Turnišče
Tišina : Renkovci

Za večjo prometno varnost v KS

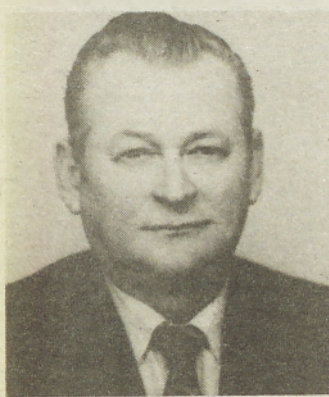
V prometnih nesrečah v lendarjski občini je bilo v lanskem letu osem mrtvih, 33 hudo poškodovanih in 51 lažje poškodovanih občanov. Večina prometnih nezgod je v naseljenih krajih, nesreče pa povzročijo domačini. Teh nekaj števil je bila iztočnica razprave na seji sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v Lendavi. Svet je sprejel program dela za letošnje leto in ocenil lastno delovanje. Vse lanske akcije so bile usmerjene v preventivno in vzgojno dejavnost na šolah in izboljšanje prometne varnosti. V letošnjem letu bodo največ pozornosti namenili izboljšanju prometne varnosti v krajevnih skupnostih. Pregledali bodo cestno-prometne oznake v vseh vaseh. V tem času se tečejo predavanja o prevozu nevarnih snovi in ravnanju z njimi v krajevnih skupnostih, na katerih seznanjajo občane o nevarnostih, ki jih lahko doletijo, če neprimerno ravnaajo z nevarnimi snovmi. V aprilu bodo v Odrancih pripravili občinsko tekmovanje na temo Kaj več o prometu, na katerem bodo sodelovale vse osnovne šole v občini. Tudi letos bodo skupaj z delavci milice pripravili več preventivnih akcij, na katerih bodo voznike motornih vozil opozarjali na varnost v prometu. Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je izdelal tudi program dela za akcijo — 10 odstotkov, ki jo je potrdil izvršni svet. O prometni varnosti v občini bodo letos prvič razpravljali tudi na zborih občinske skupščine in izvršnem svetu. Jani D.

PREDSTAVLJAMO VAM

Visoka priznanja za Pavla Miholiča

Trinšestdesetletni Pavel Miholič iz Lendave sodi med tiste, ki so v preteklosti veliko storili za razvoj dejavnosti na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Že kot mladenič se je vključil v gasilske vrste na rojstnem Kobilju in tej humani dejavnosti ostal zvest vse do danes. V tem času je tudi opravljal nekatere najodgovornejše funkcije, med drugim je bil dvajset let predsednik Občinske gasilske zveze Lendava. Po končani šoli za rezervne oficirje, kjer si je pridobil potrebno znanje tudi v strelstvu, se je aktivno vključil v strelsko dejavnost, najprej na Kobilju, nato pa v občinskem merilu. V tistih časih je bilo delo v strelstvu težavno, saj ni bilo potrebnih strelšč in tudi orožja. Iz okrajnega odbora so dobivali ob nedeljah in praznikih vojaško orožje, medtem ko zračnih pušk takrat še niso imeli. Po preselitvi v Lendavo, leta 1960, je bil izvoljen za tajnika Občinskega strelskega odbora Lendava, to funkcijo je opravljal polnih devet let. Predsednik te občinske organizacije pa je bil od 1971. do 1982. leta. V tem času se je občinska

strelska organizacija zelo utrdila, saj so delovale strelske družine v Lendavi, Dobrovniku, na Kobilju,

lju, v Žižkih, Črenšovcih, Turnišču, na Bistrici in v Veliki Polani. Zaradi pomanjkanja denarja je nato prišlo do stagnacije strelskega športa v lendavski občini, medtem ko se prav v zadnjem obdobju zopet oživlja. Pavel Miholič, ki je bil trideset let zaposlen na sekretariatu za ljudsko obrambo občine Lendava, je tri-

indvajset let po raznih krajih Pomurja poučeval predvojaško vzgojo. Bil je tudi med ustanovitelji organizacije Zveze rezervnih vojaških starešin Lendava, kjer je tudi vrsto let uspešno delal. Kot upokojenec pa še vedno aktivno dela v občinski strelski in gasilski zvezi.

Za svoje dolgoletno in uspešno delo v Zvezi rezervnih vojaških starešin, gasilstvu in strelstvu je Pavel Miholič prejel številna visoka odlikovanja in priznanja, ki krasijo vitrino v njegovem stanovanju. Med drugim je prejel: red zaslug za narod s srebrno zvezdo in red za vojaške zasluge, medaljo zaslug za narod in medaljo za vojaške zasluge, republiška in zvezna gasilska priznanja, zlati znak civilne zaščite, zvezno plaketo Zveze rezervnih vojaških starešin, zvezno priznanje Strelske zveze Jugoslavije, Bloudkovo značko, srebrna značka sindikata in Osvobodilne fronte ter drugo. Na vsa ta priznanja je zelo ponosen in pravi, da mu veliko pomenijo za delo, ki ga je vestno in odgovorno opravljal.

Feri Maučec

Največ nesreč povzroči človek

Uspostavljanje delovnih ljudi in občanov za naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite je letos usmerjeno na spoznavanje nevarnih snovi in zaščito pred njimi. V krajevnih skupnostih lendavske občine potekajo predavanja, na katerih se ljudje spoznavajo z nevarnimi snovmi, ki jih ne poznajo oziroma jih poznajo, pa ne vedo, kako z njimi ravnati. Povzročitelj nesreč z nevarnimi snovmi je naj-

večkrat človek, ki ne pozna njihovih lastnosti, še pogosteje pa v stiski s časom niti ne prebere navodil in ne upošteva opozoril. V kmetijstvu se uporablja čedalje

več strupenih zaščitnih sredstev, ki so nepravilno shranjena in prevečkrat na doseg otroških rok. Kot da so številne nesreče tragične le tisti hip, ko se zgodijo ali zanje zvemo, potem pa zopet ravnamo, kot smo navajeni. Veliko

preprečevati tovrstne nesreče. V vseh občinskih centrih so gasilska društva dobro opremljena za preprečitev nesreč, vendar pa je koristno, da tudi drugi vedo, kaj jim je storiti, če do razlitja pride. Najprej je potrebno zavarovati okolico, ugotoviti, za kakšno nevarno snov gre, potem pa se odločiti za sredstvo za gašenje. Po končanem prečrpanju izlitih snovi je potrebno teren sanirati. Za gašenje požarov se največkrat uporablja pena. Na fotografiji je prikazano gašenje s peno.

Jani D.

NESNICE, MLADE JARČICE, PASME HISEX rjave, stare 16 tednov, iz kooperacijske reje, navajene na vso domačo hrano, opravljena potrebna cepljenja, prodajamo po dnevnih cenah.

Naročila sprejema in daje vse informacije: **Gostilna TIBIJA HORVATA, Nemčavci 38**, telefon: (069) 24 393 ali (069) 23 375.

DO OPEKARNA LENDAVA, 69220 Lendava, Dolga vas 42, objavlja

JAVNO DRAŽBO

za prodajo:
— kamiona TAM 5000, voz-nega, letnik 1976, izključna cena 8.000.000 din
— traktorja zomo vinkovič, nevoznega, izključna cena 1.500.000 din
— peči za centralno kurjavo, 35000 kcal, rabljena 5 let, izključna cena 1.500.000 din

Dražba bo 7. aprila 1989 ob 8. uri na dvorišču opekarne v Dolgi vasi 42.

Interesenti vplačajo pred dražbo varščino v višini 10 % izključne cene.

Ob nakupu plača kupec še prometni davek po zakonu.

Po najnižjih cenah prodajamo vse jugoslovanske pijače

Vesele velikonočne praznike!

DAB — Martin Žižek, Cvetkova 42, Murska Sobota. Delovni čas: od 8. do 17. ure, ob sobotah od 7. do 12. ure.

lesnina

LESNINA Ljubljana, Parmova 53
Komisija za delovna razmerja
TOZD TRGOVINA Z GRADBENIM MATERIALOM GRAMEX
Ljubljana, Verovškova 72,

objavlja

prosta dela in naloge

trgovskega potnika za območje Prekmurja

Pogoji: srednja strokovna izobrazba (V. stopnja) ekonomske ali tehniške smeri, 3 leta delovnih izkušenj, 3-mesečno poskusno delo.

Komisija za delovna razmerja
tozda MALOPRODAJA — GRADBENI MATERIAL Ljubljana, Titova 36.

objavlja

za potrebe trgovine z lesom in gradbenim materialom Murska Sobota
prosta dela in naloge
prodajalca I

Pogoji: srednja strokovna izobrazba (IV. stopnja) trgovske smeri, 3 leta delovnih izkušenj, 2-mesečno poskusno delo.

Za objavljena dela in naloge bomo sklenili delovno razmerje za določen čas s polnim delovnim časom.

Kandidate vabimo, naj pošljejo svoje ponudbe z opisom dose-danega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov:

LESNINA Ljubljana, Kadrovsko-pravni sektor, Parmova 53, 61000 Ljubljana, v 8 dneh po objavi. Za dodatne informacije kličite 061 317 844, int. 233.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po sklepu pristojnega samoupravnega organa.

Slovin KK Jeruzalem Ormož
Tozd Kmetijstvo Ormož

razpisuje na podlagi sklepa delavskega sveta JAVNO DRAŽBO
rabljenih osnovnih sredstev

Naziv OS	Letnik	Izključna cena
Traktor TD 4506	1982	5.000.000
Nakladalnik riko	1976	
Traktor steyer 8160	1977	50.000.000
Traktor steyer 8160	1977	50.000.000
Kombi Z 850 AK	1983	4.500.000
Kombi Z 850 AK	1984	6.000.000
Žitni kombajn zmaj 161	1980	40.000.000
Adapter, koruzni, zmaj 161	1981	
Plug IMT, 4-brazdni	1981	2.000.000
Plug IMT, 4-brazdni	1981	2.000.000
Predsetvenik regent	1977	1.000.000
Predsetvenik majevica	1984	2.500.000
Kinasta brana, 5-delna	1983	250.000
Računski stroj olympia	1980	50.000
Kotni brusilni stroj	1981	50.000
Mazalnik, pomični, poljski	1980	100.000
Usmerjevalnik toka	1966	200.000
Stroj za rezanje profilov	1977	400.000
Naprava za demontažo gum	1970	250.000
Dvigalo za menjalnice	1970	300.000
Garažno dvigalo	1973	150.000
Stelaže za material	1971	400.000
Stelaže za material	1971	400.000
Stelaže za material	1971	400.000
Aparat za pranje strahlfiks	1971	700.000
Prodajni pult	1977	300.000

Dražba bo v četrtek, 30. 3. 1989, ob 9. uri v Ormožu, DE Poljedelstvo, Hardek, ogled je možen uro pred dražbo.

Interesenti morajo predhodno položiti varščino v višini 10 % od izključne cene, kupljena OS pa takoj plačati in odpeljati.

IN MEMORIAM

Pištin Peter

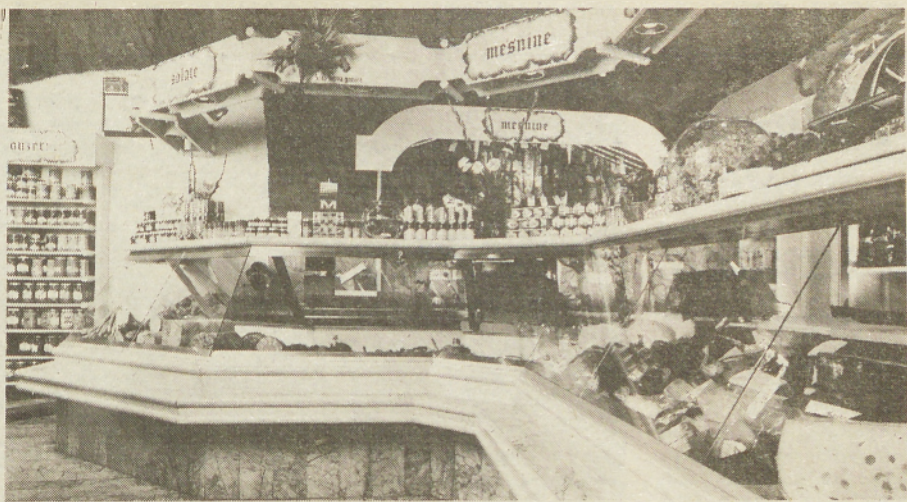
Spomin sega v trideseta leta, spomin, ki ga hranijo ljudje še danes. To so leta, ko je Benkovičeva banda veselila duše tega našega življa od Hodoša do Pinc. Prva violina te bande, violina muzikalnega narodnjaka Petra Benkoviča je pred nedavnim za vedno utihnila v daljni Franciji, kjer je zadnja leta preživel pri svoji hčerki. Svoje zadnje vzdihljaje je posvetil naši domači grudi, kobiljanskim ljudem, dobrim in skromnim, ki jih je več kot trideset let razveseljeval, tolažil z zvoki svoje violine. Pa ne samo njih, dobro se ga verjetno spominjajo na Goričkem in v lendavskem kotu. Benkovičeva banda je bila v tistih časih med najbolj priljubljenimi ansambli, nepogrešljiva na svatbah. Kdo je bil ta človek? Pištin Peter, kot so mu rekli domačini, je bil kmečki otrok, zelo nadarjen za glasbo. Oče ga je že v mladih letih poslal v Dolgo vas k znanemu primašu Fitju, ki je igral v večjih lokalih takratne Avstrogrške. Peter je bil samouk, pri njem pa se je izbrusil v izrednega violonista, ki je poznal doma vse pesmi, ki so bile tiste čase v modi, posebej pa kopico narodnih. Kmalu je sestavil svojo bando, v kateri so bili Pavel Obrhan, Karel Miholič in Anton Uljančič. Peter pa ni bil samo domači godec, bil je med ustanovitelji lovske družine in med najbolj aktivnimi gasilci. Peter se je poskusil tudi v »pleh« muziki, tako je postal vsestranski glasbenik, poznan zunaj svoje vasi. Ljudski godec iz Kobilja so zasloveli povsod, kjer so nastopili. Dolgo je že od tega, ko so se stari »muzikaši« ponovno sestali v Kobilju, potem je banda prenehala delati. Prišla so leta, ko opešata vid in sluh, prišla je tudi žalostna novica, da je vodja in ustanovitelj Benkovičeve bande Peter Benkovič umrl. Starejša generacija se ga bo z radostjo spominjala.

Jani D.

ZVEZNA CARINSKA UPRAVA
CARINARNICA GORNJA RADGONA
Carinarnica G. Radgona objavlja, da je v Uradnem listu SFRJ z dne 17. 3. 1989 objavljen skupni razpis za delavce carinske službe.
Za carinarnico G. Radgona razpisujejo:

2 STROKOVNA SODELAVCA — pripravnika

Pogoji: končana ekonomska, pravna, strojna, elektrotehniška ali tehnološka fakulteta, znanje enega svetovnega jezika. Prošnje z življenjepisom, potrdilom o izobrazbi in znanju tujega jezika ter takso za 200 din pošljite najkasneje do 31. 3. 1989 na naslov: Carinarnica G. Radgona, za razpis. Kandidati bodo pred izborom testirani. Delovno razmerje s pripravniki se sklepa za določen čas, po opravljenem strokovnem izpitu pa se delovno razmerje sklene za nedoločen čas. Podrobnejše informacije so objavljene v Uradnem listu, dobite pa jih lahko tudi po telefonu 74 160.

Vitrimo

Tovarna hladilne opreme za trgovino, gostinstvo in turizem, p. o. 69240 Ljutomer Kolodvorska 28 telefon: 069 81-340, 81-898

- vitrine vseh vrst in dimenzij
- retroplasti in nevtralni elementi
- točilni pulti
- izdelovanje in opremljanje montažnih in zidanih hladilnic
- krilna in drsna hladilniška in zamrzovalniška vrsta

OPEČNA KRITINA Z DVATISOČLETNO TRADICIJO!

IZDELKI KRIŽEVSKIH OPEKARN:

- opečna kritina **BOBROVEC**
- zidna opeka **MODULARNI BLOK** (290 × 190 × 190)
- zidna opeka **MODULARNI BLOK** (290 × 190 × 97,5)
- **OPEČNO POLNILO** (300 × 250 × 140)
- **DIMNA OPEČNA TULJAVA** (290 × 190 × 100)
- **OPEČNI TLAKOVEC** (250 × 190 × 27)

KRIŽEVSKÉ OPEKARNE
KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

BORECI 49 69242 KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

Tel. 87-115, 87-123

Priporočamo vam nakup:

naših izdelkov in ostalega gradbenega materiala (cement, apno, betonsko železo, vsi betonski izdelki, vseh vrst kritina, izolacijski materiali, les za ostrešja, ladijski pod in drugo)

V NAŠI TRGOVINI V LUKAVCIH

(v prostorih nekdanje opekarne)

Tel. 87-587

Odprto od 7. do 15. ure

Ob sobotah od 7. do 12. ure

OVČAR MARKO • TRI ZAOBLJUBE • IZPODKOPANA CESTA • CVETKOVA CILKA • TROP BREZ ZVONCEV

Žlahtne planinske in kmečke povesti Janeza Jalena, izvrstnega ljudskega pripovednika. Slovenci prebiramo že celih sedemdeset let. Ovčar Marko pa je poleg Bobrov njegova najbolj znana povest. Zdaj, ko so vam na voljo v novem natisu, poskrbite, da boste tudi vi uživali ob neizumelnicah, živi besedi, ob njegovih ljubezenskih in furmanskih zgodbah, ki so nepozabno branje za vse starosti. Prepričajte se!

Nihče drug kot Janez Jalen vam danes ne more več tako živo pričarati neokrnjenih lepot prelepe Gorenjske izpred približno dvesto let, njenih ljudi in običajev. Njegovi junaki so kot gorske rože, vzcvetele med skalami in na zelenih planinskih tralah. Iz mesa in krvi so, radi delajo, še rajši ljubijo.

V planinski pokrajini okoli Bohinjskega jezera se odvijata tudi povesti Cvetkova Cilka in Trop brez zvoncev. Pisatelj je v Cvetkovi Cilki s svojim neugnanim iskanjem najintimnejših zvez med

človekom in naravnim okoljem, ki soodloča pri njegovem ravnanju, prikazal usodo Cvetkove domačije na Koprivniku.

Trop brez zvoncev, naša najlepša lovsko-planšarska povest, kot jo je ocenila knjižnica, pa odkriva lepote bohinjskega kota in planinskega sveta okrog Komne.

Jalenove povesti vam bodo na nevsipljiv način odkrile polpozabljeno življenje s pristno naravo, kmečka dela in opravila, nekdanje običaje in navade. Zato ne odlašajte z naročilom.

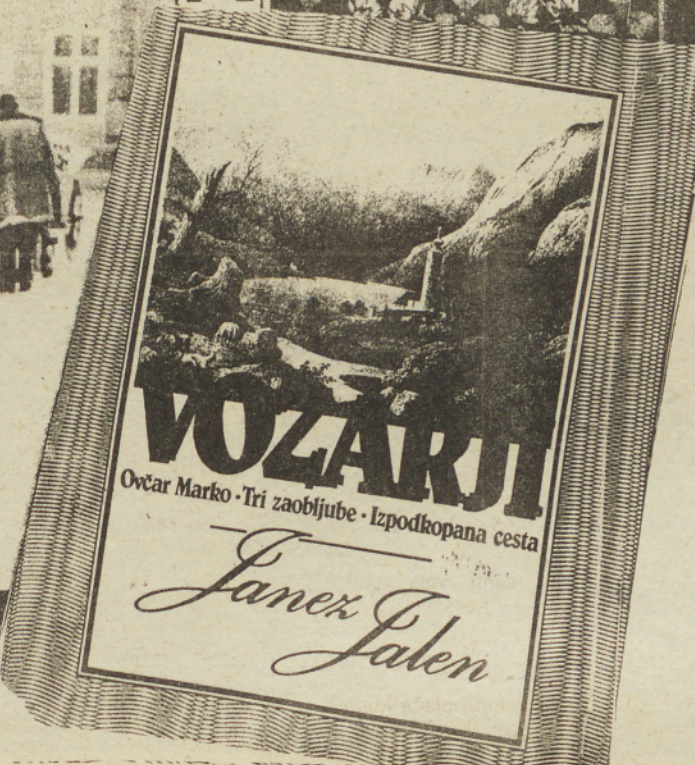
DO 25. MARCA 1989 SO KNJIGE CENJEJŠE!

Cena kompleta:
132.000 din
(do 25. marca 1989)
210.000 din
(od 25. marca 1989 dalje)

Najlepše Jalenove povesti

JANEZ JALEN (1891—1966), pripovednik in dramatik, Prešernov, Čopov in Finžgarjev rojak iz breznjske fare, popoklicu duhovnik, je, že kot deček rad prisluhnimo — žem iz vasi, ki so se v zimskih večerih zbirali v domači hiši, kadi lobak in si pripovedovali zgodbe.

Oče ga je rad jemal na planino pod Stolom, mu pripovedoval in ga seznanjal z življinami; pokazal mu je vsako sled, rožo, vsak grmič in ga naučil gledati lepoto narave. Zato ga imajo bralci nadvse radi.

NAJLEPŠE JALENOVE POVESTI

lahko naročite oziroma kupite v knjigarnah, pri naših založniških poverjenikih ali neposredno na naslov:

ZALOŽBA MLADINSKA
KNJIGA, Titova 3, 61000
LJUBLJANA, Prodaja po pošti.

Kristina Ropoša iz Vidonec se ukvarja z barvanjem pirov že dobrih trideset let. Za izdelavo pisanic potrebuje vsako leto štiri do pet tednov, saj jih naredi tudi do petdeset tisoč. Kristino je te umetnosti naučil mož Anton, pri delu ji pomaga hčerka, tradicijo pa bo nadaljevala vnukinja Sandra. Vsako leto ima Kristina Ropoša vrsto naročil iz vse Jugoslavije in iz tujine, tudi iz Amerike, in sicer po zaslugi naših izseljencev. Največji odjemalec pa je soboska »MURA«.

Kristina pravi, da pri tem delu precej trpijo oči, jezi pa jo, ker pri nas ni mogoče dobiti barv in drugega materiala za izdelavo pisanic.

tekst: Milan Gašpar
foto: Ernest Skrlak

Urediti avtobusno postajališče

K izboljšanju prometne varnosti na naših cestah sodijo tudi označena in urejena avtobusna postajališča. Tega se dobro zavedajo tudi v Žitkovcih, saj so delegati na eni od sej občinske skupščine zahtevali, da se ta problem reši tudi v njihovi vasi. Avtobus se ustavlja na magistralni cesti, ki je zunaj vasi. Mesto, kjer se ustavlja ni označeno, postajališče samo pa neurejeno. V večini vasi lendavske občine so si avtobusna postajališča uredili, postavili so zasilne utice, v katerih so potniki varni pred dežjem in vetrom. Nekaj podobnega si želijo tudi v Žitkovcih. Problem bi najbrž morali rešiti v okviru krajevnih skupnosti Dobrovnik, v katero spada tudi vas Žitkovci.

Jani D.

Ustanovitelji gasilskega društva

Pred nedavnim smo pisali o pripravah na 100. obletnico delovanja gasilskega društva v Kobilju. Ker v zapisu nismo objavili vseh ustanoviteljev društva, na prošnjo nekaterih gasilskih veteranov zapišimo, da so bili to: Moriz Svarc, Jože Miholič, Štefan Litrop in Štefan Seršen. Vsi navedeni so že pokojni. V letih 1936—1941 je bil vodilni in najbolj agilni član gasilskega društva učitelj Jože Kranjc, ki živi v Poljčanah.

J. D.

V Žitkovcih bodo adaptirali vaško-gasilski dom

Na občnem zboru prostovoljnega gasilskega društva Žitkovci, ki ga vodi Štefan Beki, so pregledali rezultate lanskega in sprejeli program dela za letos. Gasilci so se udeležili sektorskih vaj na Kobilju in osvojili tretje mesto. Sodelovali so tudi na raznih proslavah, obletnicah gasilskih društev, očistili štiri protipožarne vodnjake, v mesecu požarne varnosti pa so pregledali gospodarska poslopja, predvsem dimnike. V društvu delujeta članska in pionirska desetina, 50 članov Gd Žitkovci pa je vključenih v sektor Dobrovnik. Med nalogami, ki jih velja omeniti, je nakup opreme, predvsem cevi in trojaka, obnoviti pa želijo tudi vaško-gasilski dom. S krajevnim in lastnim prispevkom bodo organizirali prostovoljne akcije, pričakujejo pa tudi pomoč OGZ Lendava.

Jože Žerdin

Gasilci delujejo preventivno

V delovni organizaciji Gorenje Elrad že 23 let deluje industrijsko gasilsko društvo, ki danes šteje že 38 aktivnih članov. Društvo vestno opravlja svojo nalogo. Največ skrbi posvečajo preventivnemu delovanju in izobraževanju kadrov. V kolektivu je več kot polovica žensk, predvsem mladih, zato želijo ustanoviti žensko gasilsko desetino.

V teh letih so pridobili že veliko gasilske opreme in tudi lastni gasilski prostor, želijo pa si tudi nov gasilski avto. Kot je povedal poveljnik društva Štefan Godina, imajo pri delu v gasilskem društvu veliko podpore pri vodilnih strukturah. O tem priča tudi udeležba novega direktorja mag. Iva Vuka in drugih vodilnih delavcev na občnem zboru. Ob tej priložnosti so nekaterim zaslužnim članom podelili društvena in druga gasilska priznanja.

Ludvik Kramberger

ORGANIZIRALI BODO PETROLOVE ŠPORTNE IGRE

Na letni seji športnega društva Ina Nafta Lendava so med drugim ocenili športno aktivnost v minulem letu ter hkrati sprejeli okvirni program dela za letos. Za uresničitev svoje dejavnosti bo športno društvo letos potrebovalo okoli 19,7 milijona dinarjev. Kot so poudarili člani društva, se zavedajo pomena rekreativne dejavnosti, saj se v športne panoge vsako leto vključuje vse več delavcev. Tako je bilo v lanskem letu v okviru društva organiziranih 83 športnih srečanj. Na vsakoletnih sindikalnih športnih igrah občine Lendava športniki Nafta »poberejo« vsa prva mesta. Na seji so se dogovorili, da bodo športniki lendavske Nafta sprejeli kandidacijo za organizacijo Petrolovih športnih iger — te naj bi bile na športnih poljih v Lendavi sredi junija.

Začele so se tudi tradicionalne delavske športne igre med delavci Ina Nafta — posvečene 3. juniju — dnevu belih rudarjev. Igre bodo trajale do maja, sodelovali pa bodo delavci iz Energetike, Strojgradnje, Vzdrževanja, Rafinerije, Petrokemije, RPNP in sektorji skupnega pomena. Športniki se bodo pomerili v enajstih športnih disciplinah.

Jože Žerdin

Uspešno gasilsko društvo

Prostovoljno Gasilsko društvo iz Križevca v Prekmurju, ki šteje 75 aktivnih članov in pionirsko desetino s petnajstimi člani, je že vrsto let med najboljšimi na Goriškem, deluje pa 81 let. Redno se udeležujejo vseh tekmovanj v sektorju (Križevci, Domanjševci, Košarinci, Lončarinci, Kukeč, Ivanjovci, Kančevci, Panovci) in zunaj njega. Na lanskeoletnem pregledu društva so sodelovali s tremi članskimi in eno pionirsko desetino, na medsektorskem tekmovanju pri Juriju so zasedli tretje mesto, v Petrovcih pa so bili prvi prav tako tudi v domačem sektorju. Na medpokrajinskem tekmovanju v Beltincih so bili deseti.

Križevski gasilci se lahko pohvalijo tudi z dobro opremo, te dni pa se jim je uresničila dolgoletna želja. Dobili so novo orodno vozilo domače izdelave, ki jih je veljalo sto milijonov dinarjev. Sredstva so zbrali z nabiralno akcijo po sedemindvajsetih vaseh, polovico pa je prispeval SIS za požarno varnost občine Murska Sobota.

Gasilci so ponosni tudi na svoj gasilski dom, v zadnjih dveh letih so ga razširili in dogradili garažo. Prebivalci te goriške vasi so v to pridobitev vložili kar 4500 ur prostovoljnega dela. Za omejeno »gradnjo« je nekaj denarja

prispevala tudi vaška blagajna.

Ni dvoma, da je v Križevcih in okolici za požarno varnost dobro poskrbljeno.

Milan Gašpar

Kulturna dejavnost

Člani kulturnega društva Sándor Petöfi so se pred kratkim zbrali na programski konferenci. O delu društva je poročala predsednica Anica Car. Delo je bilo dobro zastavljeno in poželi so lepe uspehe. Folklorna in ritmična skupina sta nastopali od Madžarske do Kopra, gostili so tudi več dramskih skupin iz Vojvodine in Madžarske, domača dramska skupina pa je pripravila Veseli večer. Društvo je sodelovalo na večjih kulturnih prireditvah v občini, na Lendavski trgtavi in Veselem gostovanju. Knjižnica se je preselila v nove prostore, dobili so tudi knjižničarko, ki bo voljna delati z mladimi.

Sprejeli so program dela za letošnje leto; seveda ga bodo med letom dopolnjevali. Največji problem, ki tare člane društva in občane, je vzdrževanje doma. T. pajo, da bodo tudi ta problem rešili.

E. Milinkovič

USTANOVILI KULTURNO DRUŠTVO

V novi delovni organizaciji Gorenje Varstroj v Lendavi, ki zaposluje 556 delavcev, so v zadnjem času precej aktivni — pa naj gre za družbenopolitično, športno ali kulturno udejstvovanje. Prav kulturi posvečajo vse več pozornosti, saj se zavedajo, da je treba kulturo negovati tudi v delovnih organizacijah. Pred kratkim so ustanovili kulturno društvo Gorenje Varstroj Lendava, ki združuje dvajset kulturnih animatorjev. Letos želijo ustanoviti foto, dramsko-recitatorsko, novinarsko in pevsko sekcijo. Društvo bo pripravljalo tudi proslave ob različnih priložnostih. Za še boljše informiranost delav-

cev želijo uvesti interni radio. Pripravili bodo tudi literarne večere, kjer bodo predstavili literarna dela delavcev Varstroja ter nanje povabili tudi slovenske pesnike in pisatelje ter literarne kritike. Člani društva bodo čez leto obiskali slovenski hram kulture — Cankarjev dom v Ljubljani.

Vrata kulturnega društva Gorenje Varstroj so tako odprta za vse delavce, njihove upokojeince in seveda za delavce sosednjih organizacij, ki jim je kultura pri srcu. Kulturno društvo v Varstroju bo vodila Agata Serdelič.

Jože Žerdin

Kdo ga pozna?

Madžarska ilustrirana revija Ország-Világ (H-1906 Budapest, VII., Lenin körút 9—11) je objavila pismo Nikolaja Grigorjeviča Menjuka iz Lukova v Ukrajini, ki išče svojega znanca Gyula Páthy, s katerim sta se srečala nekeje v Szombathelyu ali Váru, ali v okolici. Na sliki, ki jo je priložil pismu, je štampiljka z napisom: Foto Purač, Murska Sobota. Mogoče ga kdo pozna izmed bralcev Vestnika?

marles®
LESNA, STAVBNA IN POHIŠTVENA INDUSTRIJA N. SOL. O.
62000 MARIBOR, JUGOSLAVIJA, POŠTNI PREDAL 153
TELEFON 062 39-441
TELEFAX 062 36-323
BRZOJAV MARLES MARIBOR

OTROŠKI VRTCI
SOLE IN ŠPORTNE
DVORANE

KUHINSKO IN
KOPALNIŠKO
POHIŠTVO

MONTAŽNE
STANOVAJSKE
HIŠE

ZDRAVSTVENI DOMOV
TURISTIČNI OBJEKTI
IN TRGOVINE

OSTALI
POSLOVNI
OBJEKTI
ZAGAN LES

STANOVAJSKA
NASELJA

Izšla je Kronika Pomurja

Gre za drugo številko glasila zgodovinskega društva za Pomurje, ki je pred kratkim izšlo v Murski Soboti. V njem so štirje daljši, nenumerni prispevki, ki vsak s svojega zornega kota razčlenjuje zgodovinska dogajanja pred sedmimi desetletji na slovenskih tleh. Tako se Ivo Orešnik s širših vidikov loteva prelomnih dogodkov ob 70-letnici nastanka predvojne Jugoslavije. Anton Ratiznojnič opisuje prekrat v ljutomerskem okraju in združitvi v novi državi SHS, 3. novembra 1918. Prof. Ivan Rihtarič obuja spomine na boje za Radgono v letih 1918/19, ki jim dodaja kronološki pregled nadaljnjih dogodkov. Zlasti tehten, poglobljen in temu primerno obsežen pa je zadnji sestavek, katerega avtor je Tone Rovšnik. Zelo podrobno in argumentirano razgrinja pomen Radgone in njene okolice v bojih za severno mejo v obdobju 1918/19. Čeprav smo večidel prispevkov že objavili v Vestniku, to ne zmanjšuje teže in pomena zbranemu in urejenemu gradivu. Prej nasprotno. S tem najdemo na enem mestu vse tisto, kar je bilo treba skrbno in dolgo iskati po zaprašenih arhivih in kopati iz spomina redkih pričevalcev.

B. Ž.

Letos manj za ceste in komunalne objekte

V letošnjem letu bo samoupravna interesna skupnost za komunalno in cestno dejavnost občine Lendava vložila manj denarja v ceste in druge komunalne objekte. Z zbranimi sredstvi pa bodo financirali naslednje dejavnosti: gradnjo odlagališča smeti in komunalnih odpadkov, komunalna dela v mestu Lendava in v krajevnih skupnostih. Sofinancirala bo tudi gradnjo, oziroma ureditev infrastrukturnih objektov v krajevnih skupnostih. V programu aktivnosti so še: financiranje javne razsvetljave in razširitev vodovoda za romsko naselje v Črenšovcih, ureditev hudournika pri starem zdravstvenem domu v Lendavi in vzdrževanje židovskega pokopališča v Dolgi vasi.

Kar se tiče cestne dejavnosti, bodo letos sofinancirali ureditev cest Kobilje - Motvarjevci, Lendava—državna meja, v Petišovcih in dela ceste Julia Marof - Dolnja Bistrica. V letošnjem letu bo manjša prispevna stopnja, zato bo manj denarja. Najpomembnejša naložba samoupravne interesne skupnosti za komunalno in cestno dejavnost pa bo vsekakor ureditev odlagališča komunalnih odpadkov v Dolci vasi.

Jani D.

KO HIŠA NI DOM

Za mrtvo naravo ali stvar lahko trdimo, da je v njej toliko živga, kolikor oblikuje živ svet. Tudi bivalni prostor ali stanovanje oblikuje odnose med družinskimi člani in ni le statusni simbol ali življenjska potreba.

Zaradi pomanjkanja denarja grajena mala stanovanja predvsem v stanovanjskih blokih, utesnjujejo ljudi in jih zato velikokrat razdružujejo. Zato mnogi sanjajo o večjem stanovanju ali hiši, kjer bi vsak član imel svoj kotiček, kjer bi lahko bil sam s svojimi mislimi in delom ter stvarmi, ko bi se mu tako zahotelo. Odločitev za gradnjo hiše pa se velikokrat konča pri izbiri velike zgradbe. V njej pa se družinski člani skorajda izgubijo, so malo časa v skupnih prostorih in se med sabo manj pogovarjajo. Si torej spet postajajo tuji.

Človekova izbira pa je le manjši del povsem njegove odločitve. Tisti s plitvočim žepom lahko izbirajo predvsem med ponujenim od arhitektov, ki v zgradbi udeležajo svoje ideje in znanje o oblikovanju mrtve stvarine.

mh

URADNE OBJAVE

Na osnovi Zakona o samoprispevku (Ur. list, SRS, št. 35/85 in Zakona o referendumu in drugih oblik osebne izjave (Ur. list SRS, št. 23/77 je Skupščina KS Dokležovje na seji dne 9. 3. 1989 sprejela

SKLEP

o razpisu referendumu za spremembo oz. dopolnitev 4. člena Sklepa o uvedbi krajevnega samoprispevka na območju Krajevnih skupnosti Dokležovje, sprejetega na referendumu dne 15. decembra 1985.

1. člen

Razpiše se referendum za območje Krajevnih skupnosti Dokležovje za spremembo oz. dopolnitev programa iz 4. člena Sklepa o uvedbi krajevnega samoprispevka na območju Krajevnih skupnosti Dokležovje, sprejetega na referendumu v Dokležovju dne 15. decembra 1985.

Referendum bo 2. 4. 1989 v vašem domu Dokležovje od 7. do 19. ure.

2. člen

Program iz 4. člena zgoraj navedenega sklepa o uvedbi samoprispevka se dopolni z alineji:

- izgradnja otroškega vrtca v Dokležovju
- razširitev električnega omrežja in ulične razsvetljave

3. člen

Nadzor nad izvajanjem del iz 2. člena tega sklepa ter porabo sredstev vrši Skupščina KS Dokležovje.

4. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v splošni volilni imenik in občani, ki še nimajo volilne pravice, so pa v delovnem razmerju.

5. člen

Volilci glasujejo tajno z glasovnico, ki ima naslednje besedilo:

Glasovnica

za glasovanje na referendumu dne 2. 4. 1989 v vašem domu Dokležovju za spremembo oz. dopolnitev programa iz 4. člena Sklepa o uvedbi samoprispevka na območju KS Dokležovje za obdobje od 1. 4. 1986 do 31. 3. 1991 v naslednji vsebini:

Program iz 4. člena Sklepa o uvedbi krajevnega samoprispevka na območju Krajevnih skupnosti Dokležovje, sprejetega na referendumu v Dokležovju dne 15. decembra 1985 se spremeni oz. dopolni z alineji:

- izgradnja otroškega vrtca v Dokležovju
- razširitev električnega omrežja in ulične razsvetljave

»ZA«

»PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA«, če se s spremembo oz. dopolnitvijo programa strinja, oziroma besedo »PROTI«, če se s spremembo oz. dopolnitvijo programa ne strinja.

6. člen

Sklep o razpisu se objavi v Uradnem glasilu občine M. Sobota
Predsednik skupščine:
Gregor Franc s. r.

SMELO NAČRTOVANJE MESTNIH KS

V krajevnih skupnostih mesta Murska Sobota so zadovoljni z uresničevanjem lanskega programa dela. Zbrali so namreč načrtovani delež sredstev iz krajevnega samoprispevka in dohodka organizacij združenega dela in izpolnili dogovorjeno, da zaradi neugodnih obresti več ne bodo najemali posojil, ampak čimprej odplačali dolgove. Sodelovanje z interesnimi skupnostmi za ceste, komunalno in stanovanjsko gospodarstvo ter podjetjem Sobota ter Zavodom za ekonomiko in urbanizem je bilo vzorno, s čimer je povezano načrtovanje nalog v letu 1988. Kljub zanimanju števila zaposlenih v delovni skupnosti skupnih služb mestnih krajevnih skupnosti (od 7 na 5) so si prizadevali čim smotrnejše porabiti denar občanov za redno dejavnost, predvsem pa za naložbe.

Krajši pregled uresničenih nalog v minulem letu pove, da so znatna sredstva namenili za poravnava dodatnih obveznosti za večnamensko telovadnico pri Osnovni šoli Edvard Kardelj, za naložbeno vzdrževanje grajske dvorane in ureditev Markišavske in Noršinske ceste. Poleg tega je dokončno urejena ena stran pločnika na Cankarjevi ulici, v teku je oprema male Gregorčičeve ulice, asfaltno prevleko na južnem delu Mladinske ulice pa so uredili že v prvi polovici leta. Prav tako so končali z deli v Žitni ulici, uredili otroška igrišča pri prvi osemletki, v Naselju 14. divizije,

pri blokih na Kidričevi ulici, pri vrtcu v Prešernovi ulici, popravili in obnovili pa so tudi druga igrišča. Dokončno je urejeno židovsko pokopališče in otroško igrišče v Finžgarjevem naselju, plačali so ureditev pločnika pred tozdom Elektro v Lendavski ulici, lani pa so začeli tudi z deli na Mali novi ulici, ki je prišla v program dodatno, ker je odpadla ureditev pločnika v ulici Štefana Kovača.

Mestne krajevne skupnosti pa so prispevale tudi svoj delež za sofinanciranje razširitve Kocljeve ulice in poravnave svoje obveznosti za izdelavo dokumenta-

cije in programov v letih 1988-89 pri Zavodu za ekonomiko in urbanizem. Tako so za vse naložbe v letu 1988 porabili čez 972,8 milijona dinarjev, za redno dejavnost mestnih krajevnih skupnosti pa je ostalo nekaj nad 205,4 milijona dinarjev. In od kod so dobili potrebni denar? Največji delež odpade na krajevni samoprispevek, s katerim so zbrali blizu 643 milijonov dinarjev. Organizacije združenega dela so iz dohodka prispevale nekaj čez 101 milijon, samoupravna komunalna skupnost je zagotovila 250 milijonov dinarjev za sofinanciranje naložbenega vzdrževanja, iz občinskega proračuna so jim primaknili nad 51,1 milijona dinarjev, za sofinanciranje objektov in programov krajevnih skupnosti pa so v združenem delu nakazali čez 41,3 milijona dinarjev.

Pripravljen je že tudi osnutek programa dela mestnih krajevnih skupnosti v letošnjem letu. Računajo, da bodo za komunalna dela — prednost imajo neuresniče-

ne naloge iz srednjeročnega načrta in začete naložbe v lanskem letu — potrebovali nekaj manj kot 1,6 milijarde dinarjev. V to so vštet ureditev pločnika in kolesarske steze na ulici Štefana Kovača do Šercerjevega naselja, preboj Gregorčičeve ulice, uredili okolico ŽTP, Arhitekta Novaka in Partizanska ulica, ureditev kolesarske steze in pločnika v Koroški ulici, dokončanje Male nove ulice in odseka Kocljeve ulice, pa Markišavske in Noršinske ceste, pločnika na Lendavski ulici in izdelava dokumentacije.

Sem pa je treba prišteti še sofinanciranje urejanja grajske dvorane. Ne manjka tudi dodatnih predlogov, za katere pa bi morali zagotoviti čez 705 milijonov dinarjev. Slednje je vprašljivo, kajti cene so izračunane po januar-skih predračunih. Za redno dejavnost pa bo treba zagotoviti nekaj več kot 476,6 milijona dinarjev.

Milan Jerše

OPEKARNA PTUJ

Žabjak 1

62250 PTUJ

Informacije: (062) 775 111

Skladišče Gornja Radgona (069) 74 396

Radijski in televizijski spored od 24. do 30. marca

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Z jutranjo oddajo domačega radia v novi dan. Pregledali bomo kulturno, športno in drugo dogajanje ob koncu tedna, kramljali z vami o času, ki ga živimo. Javite se na telefon 21-232!). 8.00 Konec jutranjega sporeda.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, Romano vilago — Svet Romov, reklame, glasba). 18.00 21-232 (gostje v studiu člani ansambla Magnet).

TV LJUBLJANA

9.45 — 12.30 in 16.00 — 23.50 Teletekst rtv Ljubljana. 10.10 Mozaik: Tednik. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Tednik. 17.35 Svetovni dan meteorologije. 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.12 Tv okno. 19.17 Naše akcije. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.55 Vreme. 20.05 Podvodna odkritja, angleška serija. 20.50 Korak pred drugimi. 21.20 Detektivka iz Miami, ameriška nanizanka. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.20 Mrtvi, ameriški film.

Program: Lj 2
17.00 Satelitski programi — poskusni prenosi. 17.00 Domači ansambl: Ansambel Toneta Kmetca. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Epp. 20.05 Koncert iz Bratislave, dirigent V. Neumann, Solist Bohuslav Matouška. 22.00 En avtor, en film, oddaja tv Beograd. 22.20 Satelitski programi — poskusni prenosi (do 1.00).

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del s sobotno anketo, strokovnjak odgovarja, reklame, glasba). 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21-232 od 14.00 do 16.00).

TV LJUBLJANA

7.45 — 14.20 in 14.30 — 0.30 Teletekst rtv Ljubljana. 8.00 Otroška matineja. 10.50 Planica: Finale svetovnega pokala v smučarskih skokih, prenos. 13.30 Izbor tedenske programske tvorosti. 15.30 Zadnja nosoroginja, angleški film. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Zbis: I. Gruden: Jožek ima miško. 17.00 Beograd: Kosačka — CZ: Iskra Delta Ježica (ž) (v odmoru video strani). 18.30 Mladina: O mladosti, vrednotah in interesih, dokum. oddaja 1/3. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Utrip. 20.20 Zrebanje 3 x 3. 20.30 N. Katkov: Kri in orhideje, ameriška nadaljevanka. 3/4. 21.15 Ex libris M/M: Sadjarstvo. 22.20 Tv dnevnik 3. 22.30 Romanca na Orient ekspresu, amer. film.

Program: Lj 2
15.30 Jugoslavija, dober dan, oddaja tv Zg. 16.00 Satelitski programi — poskusni prenosi. 17.00 Narodna glasba, oddaja tv Sarajevo. 17.30 Otroška predstava, oddaja tv Bg. 16.30 Tv nadaljevanka, ponovitev. 19.30 Tv dnevnik. 20.15 Zbogom orožje, ameriški film. 22.45 Program jrt 2 ali satelitski programi — poskusni prenosi.

RADIO MURSKA SOBOTA

10.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 11.00 Srečanje na pomurskem val. 12.00 Spored v madžarskem jeziku. 13.00 Doma in onkraj meja. 13.30 V nedeljo popoldan (osrednji aktualni prispevek ob volitvah, pregled športnih in drugih dogodkov, minuta za varstvo okolja, minute za kmetovalce, humor). 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21 232 od 9.00 do 13.00).

TV LJUBLJANA

7.55 — 23.00 Teletekst rtv Ljubljana. 8.20 Otroška matineja. 10.00 N. Katkov: Kri in orhideje, ameriška nadaljevanka. 3/4. 10.50 Planica: Finale svetovnega pokala v smučarskih skokih, prenos. 14.00 Zbogom orožje, ameriški film. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Annie, ameriški film. 18.55 Video strani. 19.00 Tv mernik. 19.15 Tv okno. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Smučajmo vsi, zaključek. 21.05 Super 3 x 3. 22.40 Poročila.

Program: Lj 2
10.00 Danes za jutri, oddaja za JLA, igrani film. 13.00 Videomeh. 13.30 Športno popoldne, vključitev. 17.15 GP—Japonske — motociklizem suzuki, posnetek. 17.50 Rio de Janeiro: Avtomobilski dirke formule 1 za VN Brazilije, prenos. 20.00 Cousteaujevo ponovno odkrivanje sveta, angleška dokument. serij. 6/10. 20.50 Poročila. 21.05 Poezija. 21.35 Športne reportaže.

TV ZAGREB

Prvi program
9.30 Nedeljsko popoldne. 11.00 Kmetijska oddaja. 12.00 Vzgojna oddaja. 13.00 Mala hišica v preri. 13.50 Nedeljsko skupno popoldne. 16.30 Morje, ljudje, obale. 17.05 In na koncu ljubezen (film). 18.45 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Nebeške ptice (drama). 21.15 Polkovnik Radel (film). 23.00 Dnevnik. 23.20 Nočni program.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Ponovitve. 13.35 Otroški in mladinski spored. 17.55 Šport. 20.15 Mož v soli (film). 21.50 Figarova svatba (opera).
Drugi program
15.00 Športno popoldne. 17.15 Klub senorjev. 18.00 Risanka. 18.30 Avstrija v sliki. 19.00 Avstrija danes. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Nazaj v prihodnost (film). 22.15 Lavinski brzec (film). 23.50 Rop stoljetja (film).

TV MADŽARSKA

8.55 Reformatsko bogoslužje. 10.00 Spored za otroke. 11.40 Resna glasba. 13.40 Milijon korakov po Madžarski. 14.25 Ž. rokolet. 15.45 Nekaj rock glasbe. 16.05 Tri želje. 17.15 Verdi: Te deum. 17.45 Delta. 18.10 V glavni vlogi igralka Julie Andrews. 19.00 Teden, aktualne reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.15 Oscarjevi nagradenci: Zvok glasbe, ameriški musical. 23.00 Teleshport. 23.15 Video strani.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Z dobro voljo, glasbo in kramljanjem v novi dan. Poleg servisnih informacij o vremenu in cestah boste slišali še zaprašene melodije, zdravniški nasvet, humoristično posnemovalca Janija Žilavca, klicali bomo znanega Pomurca). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, športna oddaja, reklame, glasba). 18.00 Sotočje.

TV LJUBLJANA

Program: LJ 1
9.45 — 13.30 in 16.00 — 23.45 Teletekst RTV Ljubljana. 10.10 Utrip. 10.25 Zrcalo tedna. 11.25 Kitajski sindrom, amer. film. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik, ponovitev. 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 D. Prebil: Pod sinjim nebom, TV film Lj. 21.40 Osmi dan. 22.20 Tv dnevnik 3. 22.35 Antologija slovenske violinske glasbe, 4. oddaja.

Program: LJ 2
16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi. 17.45 Po brezkončnosti sveta: Afrika, potopisna reportaža TV Zg. 18.15 Svet športa. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Po sledih napredka. 20.30 Ropot. 21.15 Portret: Tryp-tichon. 21.40 Program JRT 2 ali satelitski programi — poskusni prenosi.

TV ZAGREB

Prvi program
8.30 Tv v šoli. 15.15 Ponovitve. 17.15 Otroški in mladinski spored. 19.30 Dnevnik. 20.00 Študent (drama). 21.15 Fant, dama, kralj in vohun (nadaljevanka). 22.10 Dnevnik. 22.40 Nočni program.

TV AVSTRIJA

Prvi program
11.00 Portret osebnosti. 13.50 Otroški in mladinski spored. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Mož v soli (film). 21.45 Kardinal König. 22.30 Velikonočni sprehod.

Drugi program
9.00 Matineja (film, risanka, literatura, glasba). 16.15 Luciano Pavarotti. 17.30 Lipova cesta. 18.00 Risanka. 18.30 Avstrija v sliki. 19.00 Avstrija danes. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Prieča (film). 22.05 Lep lesk bogastva (film). 23.45 Tekmeča (nadaljevanka).

TV MADŽARSKA

8.35 Naštevaje mesecev. 9.15 Teden, pon. 10.15 Lagardereove dogodivščine. 2. del. 11.45 Delta, pon. 15.30 Video novice. 15.40 Poročila v romansini. 15.45 Pismi Gaborja Vasa. 16.25 Perpetuum mobile. 17.15 Velika noč, literarni program. 18.00 Koledar 1989. 18.50 Večerna pravljica. 19.00 Literarne uganke. 19.30 Tv dnevnik. 19.50 Svetovni dan gledališča. 20.03 Poročila.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Radio Murska Sobota vas prebujajo in vošči dobro jutro. Tudi z dobro glasbo, kuharskim znanjem Cilke Sukič, minutami za mlade). 8.00 Konec jutranje oddaje. 16.00 Najlepše želje s čestitkami. 16.30 Aktualno (informativni del, reportaža s pogovorom v živo, reklame, glasba). 18.00 Rezerviran čas. 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

9.45 — 11.40 in 16.00 — 22.55 Teletekst RTV Ljubljana. 10.00 Mozaik: Šolska TV. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik: Ponovitev. 18.05 Spored za otroke in mlade. 19.20 Dobro je vedeti. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.55 Vreme. 20.05 J. McGrath: Krvavo rdeče vrtnice, 3. zadnji del angleške nadaljevanke. 21.00 Mednarodna obzorja. 21.50 Tv dnevnik 3. 22.00 Jazz na ekranu.

Program: Lj 2
17.00 Satelitski programi — poskusni prenosi. 18.00 Beograjski TV program. 18.45 Ropot, ponovitev. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.00 Zrebanje lota. 20.05 Povečava — oddaja o filmu in filmu.

TV ZAGREB

Prvi program
8.30 Tv v šoli. 15.15 Ponovitve. 17.15 Otroški in mladinski spored. 19.30 Dnevnik. 20.00 Zlomljena veja (drama). 21.40 Dnevnik. 22.00 Teme in dvomi.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Tv v šoli in ponovitve. 14.00 Otroški in mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Vrnitev angela. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Zabavni kviz. 21.05 Dallas. 22.00 Lov na dr. Mabuseja (film). 23.25 Chicago 1930.

Drugi program
17.00 Tv v šoli. 17.30 Usmeritev. 18.00 Risanka. 19.30 Glasbene želje. 18.00 Lokalni program. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Glasbena oddaja. 21.07 Zunanje politični raport. 22.00 Čas v sliki. 22.30 Klub 2.

TV MADŽARSKA

9.10 James Burke, pon. 10.00 Zob za zob, 12. del vzh. nemške serije. 11.00 Telovadba za invalide. 16.30 Panonska kronika. 16.40 Poročila v nemščini. 16.45 Naš ekran. 17.30 Prirodoslovec amater. 18.05 Klinika, z nemška serija. 19.00 Četrte ure za gospodarstvo. 19.15 Narodna za orkester. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Papirnati zmaj, 1. del. 21.10 Studio '89. 21.55 Ziva narodna pesem. 22.00 Val šoka. 22.30 Tv dnevnik.

Sobota, 25. marec

LJ 2

ZBOGOM OROŽJE, ameriški barvni film, 1957

(A Farewell to Arms) scenarij: Ben Hecht po romanu Ernesta Hemingwaya

režija: Charles Vidor

Sloviti roman Ernesta Hemingwaya Zbogom orožje je doživel dve neposredni ekranizaciji. Prvo je leta 1932 posnel Frank Borzage (v naslovni vlogi sta zaigrala Gary Cooper in Helen Hayes), čez 25 let pa je posnel svojo verzijo Charles Vidor za David O. Selznika, ki se prav s tem filmom poslovil od producentstva.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Z jutranjim programom z murskega vala v novi delovni dan. Slišali boste podatke o vremenu, stanju na pomurskih cestah, napovedovali bomo točen čas. Kramljajte z jutranjim gostiteljem po telefonu 21-232). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, gospodarske teme, reklame, glasba). 18.00 Poslušamo vas (na telefon 21-232 sprejemamo vaše pripombe, kritike, mnenja). 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

9.45 — 11.25 in 16.00 — 23.55 Teletekst RTV Ljubljana. 10.10 Mozaik. 10.50 Portret: Triptychon. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik: Ponovitev. 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Tednik. 21.00 J. Hubač: Študentska balada, češkoslovaška nadaljevanka. 22.25 Tv dnevnik 3. 22.35 Retrospektiva jugoslovanskega filma 30 let nagrade Jelen.

Program: Lj 2
17.00 Satelitski programi — poskusni prenosi. 18.00 Beograjski TV program. 18.55 Čas, ki živi: Velika izkušnja. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Mali koncert: Godalni kvartet slovenske filharmonije — Mozart: kvartet v D-molu. 20.15 Prislunimo tišini. 20.50 Oči kritike. 21.20 Video na slovenskem. 21.40 Izbor iz JRT 2 ali satelitski programi — poskusni prenosi.

TV ZAGREB

Prvi program
8.35 Tv v šoli. 15.15 Ponovitve. 17.15 Otroški in mladinski spored. 19.30 Dnevnik. 20.00 Gibljive slike. 22.35 Dnevnik. 22.50 Nočni program.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Tv v šoli in ponovitve. 14.00 Otroški in mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Vrnitev angela. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Dedek na posodo (nadaljevanka). 21.15 Peter Strphm. 22.10 Goreča Indija (film). 23.45 Chicago 1930.

TV MADŽARSKA

9.10 Krone v našem stolcu, dokumentarni film. 10.00 Studio '89, pon. 16.50 Video novice. 17.00 Poročila v slovaščini. 17.05 Iz regionalnega studia Pécs. 17.40 Spored Roberta Ratonija. 18.20 Poreklo krščanske umetnosti, ameriška serija. 19.00 Mravlje selivke, kratki film. 19.20 Tv dnevnik. 20.15 Modra luč, reportaže. 21.20 Igralka Iren Psota. 22.15 Tv ogledalo. 22.30 Tv dnevnik.

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

NAROČILNICA

NAROČAM VESTNIK

Časopis začnite pošiljati od dne

Ime in priimek:

Naslov: kraj, ulica, hiš. št.

Podpis:

Datum:

Naročilnico natančno izpolnite s tiskanimi črkami, izrežite in pošljite na naslov: VESTNIK, 69000 MURSKA SOBOTA, Titova 29.

V SPOMIN

19. marca je minilo leto, odkar me je zapustila moja draga stara mama

Rozalija Ferko

iz Doliča 56

Vsem, ki obiskujete njen grob, se lepo zahvaljujemo!

Vnukinja Frida z družino iz Kranjske Gore

Čprav tvoj glas se več ne sliši, beseda tvoja v nas živi, povsod te čutimo mi vsi, med nami si.

V SPOMIN

28. marca bosta minili dve žalostni leti, odkar nas je zapustil naš dragi in nepozabljeni sin in brat

Tibor Kučan

iz Lucove

Odšel si tja, kjer ni več trpljenja in ne bolečin. Za teboj ostaja velika praznina v naših srcih.

ŽALUJOČI: mama, sestra in brata z družinami

Tiho, mirno si zaspal, le spomin na tebe bo ostal, hvala ti za vse.

ZAHVALA

23. februarja nas je v 64. letu starosti v Kranju zapustil, naš dragi oče, stari oče in brat

Geza Prosenjak

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in šopke, nam pa izrekli sožalje.

Hvala vsem sosedom, duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS in pogrebcom.

Kranj, Nemčavci, Hoče in Maribor, 25. 11. 1989

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI NAJDRAŽJI

Zaman je bil tvoj boj, zaman vsi dnevi hudega trpljenja, bolezen je bila močnejša od življenja

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, babica, prababica in sestra

Marija Pal

roj. Horvat iz Lipe

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sovaščanom, znancem in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje in sočustvovali z nami, darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovilne besede. Prisrčna hvala kolektivu Dinosa enota M. Sobota in Metalne, tozdr Družbeni standard Maribor.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO JO IMELI RADI

Še pred letom dni si hotel v sončnem dnevu obrezati trto, a ti kruta usoda tega ni dovolila in ti pretrgala nit življenja.

V SPOMIN

21. marca je minilo leto dni, polno žalosti in bolečine, odkar nas je zapustil naš ljubi mož, oče in stari oče

Karel Majc

iz Doliča

Ostali so nam sledovi tvojih pridnih rok, praznina in lepi spomini nate, v naših srcih boš živel večno.

Hvala vsem, ki se ga še spominjate, postojte ob njegovem grobu in prižigate sveče.

ŽALUJOČI: VSI TVOJI, KI SMO TE IMELI RADI

V SPOMIN

28. marca bo minilo pet let, odkar nas je zapustil naš dragi mož, atek in dedek

Franc Horvat

iz Nunske Grabe pri Ljutomeru

Hvala vsem, ki se ga še spominjate in obiskujete njegov prerani grob.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, tašča, sestra in teta

Marija Ciglar

roj. Jug iz G. Črnec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, sočustvovali z nami, darovali vence, šopke, za sv. maše in v dobrodelne namene ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo dr. Peričevi, duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici KS za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

G. Črnec, 3. marca 1989

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO JO IMELI RADI

Ko hodila bova po svetu, srečal naju bo marsikdo, toda ljubil kakor mami naju nihče ne bo.

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 73. letu starosti za vedno zapustila naša draga mama, babica in teta

Julija Talar

iz Budinec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali, jo obiskovali in tolažili med njeno boleznijo. Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. duhovniku, vsem pevcem in govorniku KS. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: hčerki Emilija in Angela z družinama ter drugo sorodstvo

Skrb, delo in trpljenje, tvoje je bilo življenje. Bolečine in trpljenje si prestal, zdaj boš sladko spal.

ZAHVALA

11. marca 1989 nas je v 85. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče in tast

Ludvik Flisar

Iz Moravskih Toplic

Iskreno se zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, sovaščanom, znancem, kolektivoma LB, Pomurske banke in Potrošnika, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebej se zahvaljujemo g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS za poslovilne besede ter godbi na pihala.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

Tiho te je zemlja črna zagrnila, a ne bo spomina nate skrila.

ZAHVALA

V 69. letu življenja nas je po težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

Franc Moravec

iz Lukavec

Z žalostjo v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste darovali vence in cvetje ali v druge namene, nam pa v težkih trenutkih pomagali ter dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala g. župniku za opravljeni pogrebni obred, pevcem in organistu za odpete žalostinke. Posebna hvala kolektivom Križevskih opekarn, Vene, Mesne industrije, Mure in Obrtnega združenja Ljutomer. Iskrena hvala gasilcem GD Lukavci ter govornikom Zvonku Lovrenčiču in Jakcu Belcu.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

V SPOMIN

25. marca bo minilo leto, polno žalosti in neizmerne bolečine, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, tast in dedek

Mihael Balažic

iz Bratonec 8

Hvala vsem, ki se ga še spominjate, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO GA IMELI NEIZMERNO RADI

Skrb, delo in trpljenje, tvoje je bilo življenje. Bolečine in trpljenje si prestala, zdaj boš sladko spala.

ZAHVALA

V 74. letu nas je za vedno zapustila draga mama, stara mama, in sestra

Terezija Šuster

roj. Kovač iz Dolnje Bistrice 146

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebna zahvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS.

ŽALUJOČI: OTROCI Z DRUŽINAMI IN SORODNIKI

Zaman je bil tvoj boj, zaman vsi dnevi hudega trpljenja, bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je po 85 dneh hudega trpljenja, zapustil naš dragi oče in stari oče

Janez Svetec

iz Šalovec 210

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, znancem, prijateljem, sosedom in vsem, ki so darovali vence in cvetje ter dragega pokojnika pospremili na zadnji poti.

Posebna hvala osebju pljučnega oddelka ter kirurškemu-intenzivnemu oddelku bolnišnice M. Sobota za nego in skrb, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in tov. Mirjani za poslovilni govor.

Šalovci, Markovci, Surahammar, Lückeby, Krefeld, Braubach in Števanovci

Žalujoči: sinovi Janez, Aleksander, Karel in hčerka Terezija z družinami, vnuki, pravnuki ter drugo sorodstvo

kino

SPORED FILMOV V KINU
PARK M. SOBOTA OD 24. do 30. marca 1989

24. marca ob 16.30. in 19. uri amer. film POSLEDNJA KRISTUSOVA SKUŠNJAVA. Režija: Martin Scorsese, gl. vloga Willem Dafoe. ATRAKTIVEN, PRETRESLJIV, INTELIGENTEN IN NAJBOLJ IZZIVALEN FILM O KRISTUSU, KI PA VZBUJA ODPOR IN HKRALTI NAVDUŠUJE GLEDALCE!

26. marca ob 15. uri amer. risanka ČUDODELNi GRM PRIJETEN IZDELEK STUDIJA WALT DISNEYA!

27. marca ob 17. in 19. uri amer. film POSLEDNJA KRISTUSOVA SKUŠNJAVA

28. marca ob 17. uri amer. športna komedija OGENJ IN LED

28. marca ob 19. uri franc. kom. UBEŽNIKA IN PUNČKA

29. marca ob 17. in 19. uri franc. kom. DOM ZA OBEŠANJE NOVI FILM EMIRIA KUSTURICE — VELIKA USPEŠNICA!

KINO ŠALOVCI

25. marca ob 19. uri amer. športna komedija OGENJ IN LED.

Prodaj

MOTORNIA VOZILA

prodaj

RENAULT 12, karamboliran, letnik 1976, prodam. Cena po dogovoru. Telefon: 60 513. GR-18744
126 P PRODAM. Lidija Slavič, Turjanci 17, Radenci. GR-18745
KARAMBOLIRAN GS, po delih ali celega, in GOLF, letnik 1977, prodam. Informacije po telefonu: 062 644 491. GR-18746
ZASTAVO 750, registrirano, ugodno prodam. Telefon: 22 033. M-419

KAM NA RIBICE IN PICO? NA HOTIZO V OSNICO!

MOPED (4 prestave) prodam. Informacije: Murska Sobota, Šercerjevo naselje 22. M-429
APN 6 prodam. Rakičan, Tomšičeva 26. M-431
OSEBNI AVTO ZASTAVA 101, letnik 1974, naprodaj. Martin Tivadar, Trnje 20. M-432
ZASTAVO 101, letnik 1978, prodam. Lemerje 12. M-435
AUDI 100 L, letnik 1978, prodam. Dokležovje 69. M-441
SUZUKI 125 RM CROSS, vodno hlajenje, BT 50 S, APN 7, Z 101 in FIAT 127 nujno prodam. Telefon: (069) 78 367. M-445
ZASTAVO 101, letnik 1980, prodam. Marjan Kranjec, Tropovci, Kolesarska 24. M-454
MOTORNKO KOLO BMW, R 50/5, 500 ccm, dodatno opremljeno, prodam. Telefon: 77 751. M-458
OPEL KADETT, registriran do marca 1990, prodam. Vinko Horvat, Okoslavci 7, Videm ob Ščavnici. M-463
GOLF JGL, letnik 1981, odlično ohranjen, prodam. Telefon: 21 665. M-469
ZASTAVO 850, letnik 1984, registrirano do marca 1990, prodam. Kušanovci 36. M-472
ZASTAVO 750 BUGGY prodam. Telefon: 069 69 145. M-479
RENAULT 4 GTL, letnik 1984, prodam. Jože Kranjec, Martjanci, (069) 48 399. M-293
ZASTAVO 101, letnik 1976, prodam. Murska Sobota, Naselje 14 divizije 75. M-263
RENAULT 4, letnik 1986, prodam. Car, Beltinci, Panonska 7 b. M-481
GOLF JGL, letnik 1982/8, prodam. Informacije po telefonu: 24 708. M-482
KADETT, letnik 1968, in motokultivator gorenje prodam. Telefon: 22 061. M-484
LADO 1500 SL, letnik 1978, prodam. Telefon: 46 049. M-495
APN 6, nerabljen, ugodno prodam. Telefon: 26 770. M-490

VESTNIK

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar (kultura), Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gontér (tehnični urednik), Nivenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/I. Telefon: novinarji 21 383, 21 232. direktorica in glavna urednica, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, GPS in tajništvo 21 064 in 21 383, dopisništva: Gornja Radgona 74 597, Lendava 75 085 in Ljutomer 81 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za 1. polletje 1989 je 50.000 dinarjev, za delovne organizacije 100.000 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM (letno).

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk: ČGP VEČER Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

LADO 1200 prodam. Bakovci, Mlinška 2, ali slaščičarna, Partizanska 40. M-496

OPEL MANTO 1600, dobro ohranjeno, prodam. Šadi, Stara 20. M-498

OPEL ASCONO 1,6, prodam. Krajna 43. M-501

DIANO, letnik 1979, in APN 4 prodam. Telefon: 71 175. M-514

AVTO DATSUN NISAN, vozen, registriran, prodam. Telefon po 15. uri: 74 293. M-525

FORD TAUNUS M 17 prodam. Skritec, Krnci 1, p. Martjanci. M-530

ASCONO 1,3, letnik 1983, prevoženih 48.000, garažirano, zelo ohranjeno, prodam. Alojz Šbail, Sotina 2, p. Rogoševci. M-532

APN 6 S, malo vožen, nov, prodam 20 odstotkov ceneje. Kostanjevec, Radenci, Kidričevo naselje 4. M-533

JUGO 45, v zelo dobrem stanju, prodam. Telefon: 76 834

TOVORNI AVTO, 5 t (z delom v Murski Soboti), prodam. Naslov v upravi lista. M-540

ZASTAVO 128, letnik 1987, dodatno opremljen, prodam. Tel.: 25 108. M-525

126 P, letnik 1987, prodam. Melinci 97 a. M-553

ZASTAVO 101 prodam. Lea Zemljič, Prisojna 6, Radenci. M-555

LADO 1200 in komb. peč ugodno prodam. Bratovci 14. M-558

BMW 318, letnik 1980, prodam. Tel.: 71 302. M-560

FORD ESCORT 1100, letnik 1982, prodam. Nuskova 2. M-564

126 P/78, registriran, prodam. Tišina 3. M-571

TOMOS AVTOMATIK A3MS, star eno leto, varilni aparat VAREX 210 TURBO in kotni brusilnik black & decker, profesional, oboje novo, nerabljeno, prodam. Tel.: 22 917. M-573

MOTOR TAM 125 — T 12, komplet, ugodno prodam. Tel.: (069) 73 211 po 12. uri. M-574

OPEL KADETT 1,3 S, letnik 1987, dobro ohranjen, garažiran, prodam. Vprašati po 15. uri po tel.: 23 318. M-575

BMW 316 in MERCEDES 1932 prodam. Trnje 101 ali tel.: 70 150. M-581

FIAT RITMO 65 L, letnik 1982, prodam. Marta Bregar, Panonska 3, G. Radgona. M-589

ZASTAVO 101, letnik 1983, prodam. Borejci 15. M-590

JUGO 45, letnik 1987, ugodno prodam. Mlajinci 11 a. M-591

JUGO CORAL 55, nov, še neregistriran, in kombi TAM 80 T-3, prevoženih 21.000 km, prodam. Tel.: 76 857. M-593

FIAT 126 P, letnik 1979, ugodno prodam. Prešernova 59 ali tel.: 25 117. M-595

ZASTAVO 126 P prodam. Kuzmič, Lendavska 37 a. M-596

TOVORNIJAK ZASTAVO 650 AD, letnik 1982, v odličnem stanju, prodam. Tel.: (069) 73 142. M-552

MOTOKROS YAMAHA 80 YZ in SUZUKI RM 50 prodam. Tel.: (069) 73 142. M-552

LADO 1200 S, letnik 1985, prodam. Tel.: 46 071. M-568

GOLF, na bencin, 1982, prodam. Telefon: 72 578. M-597

GRADITELJI POZOR!

Izdelujemo stropne nosilce vseh velikosti, tudi ugodne cene, dobava takoj. Večjo količino dostavimo na dom brezplačno, cena zajamčena. Informacije: Zeljko P., Novo Selo Rok, R. Končara 16, 42200 Čakovec, telefon: (042) 811 685.

VISO, letnik 1983, prodam. Tel.: 74 153 — popoldne. M-598
JUGO 55, letnik 1987, ugodno prodam. Skakovci 58. M-599
ZASTAVO 101 KONFORT, letnik 1981, in otroški voziček ter stajico prodam. Tel.: 22 515. M-546
ZASTAVO 101, dobro ohranjeno, garažirano, prodam. Odranci ali tel.: 70 425. M-548
GOLF JGL, 81/november, odlično ohranjen, prodam. Tel.: 24 569. M-602
TOVORNI AVTO ROMAN, 16 t, z motorjem 256 turbo in prikolico goša 18 t, vse kiper, registriran do decembra prodam ali zamenjam za luksuzni avto. Tel.: 48 567. M-603
SUBARU 1600 SRX, športna izvedba, 5 prestav, prodam. Tel.: 46 109. M-608
ZASTAVO 750, letnik 1974, registrirano do februarja 1990 prodam. Alojz Grnjak, Slamnjak 45, Ljutomer. IN-17132
FIAT 132, 2000, dobro ohranjen, prodam. Tel.: (069) 81 651 int. 213 (Vihar), dopolnil. IN-17146
JUGO 45, letnik 1986, prodam. Tel.: (062) 701 257. IN-17150
GOLF DIZEL, 1987, 20.000 km, v odličnem stanju, ugodno prodam. Lendava, Partizanska 31, ali tel.: (069) 75 137 od 18. do 21. ure. IN-19546

VESTNIK — Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota. Ureja uredniški odbor:

Dragemu sinu in bratu Miranu Horvatu iz Budinec ob praznovanju njegovega 19. rojstnega dne čestitajo in želijo, da bi ga v življenju spremljala sreča in dobrot ter da bi bil še naprej dober vojak: mama, oče, sestra Darinka z možem Štefanom, mali Goran pa pošilja stricku poljubke.

OPEL ASCONO 1,6 S, letnik 1977, prodam. Ogled po 16. uri. Kidričevo 20, Ljutomer. IN-17127
AVTO SKODA 120 LS, prevoženih 54.000 km, dobro ohranjen, prodam. Beltinci, Mladinska 18, tel.: 71 055. M-MM
ZASTAVO 750, vozno, po delih, prodam. Jože Slana, Podgradje 8, Ljutomer. IN-17126
ASCONO 16 S (AUTOMATIC), 1. 1974, ohranjen prodam ali menjam za fiat 128, sport. Postrak, Ciril Metodova 42. M-542
VW GOLF JGL, bencin, letnik 1981, oktober, prodam. Fric Zemljič, Ljutomerska 15, G. Radgona. GR-18729

AVTOMOBILSKI DELI PO UGODNI CENI!
novi in rabljeni
za motor in pločvino
AUTO RECEK,
WINDISCHMINIHOF
tel.: 9943 3156 2269

FIAT 750 v celoti ali po delih prodam. Sep. Moravske gorice 89, MORAVSKE TOPLICE. M-635
JUGO 45, letnik 1986, prodam. Naslov v upravi lista. M-614
LADO RIVO, staro 2,5 leta, dodatno opremljeno, z vlečno ključko prodam po ugodni ceni. Tel.: 22 014 — popoldan. M-618

KMETJSKA MEHANIZACIJA

prodaj

TRAKTOR DEUTZ 7206 in traktorški vilicar prodam. Horvat, Žižki 67 telefon: 70-212. M-412
TRAKTOR STORE 504, letnik 1984, in oltovo koso, zadnjio, prodam. Telefon: 78 271. M-448
KOMBAIN DŽURO DŽAKOVIČ z adapterjem in stiskalnico za kombajn zrnaj prodam. Naslov v upravi lista. M-464
PLUG, 10-colni, in štedilnik gorenje ugodno prodam. Šebjanič, Vaneča 14. M-465
TRAKTOR IMT 560, 400 delovnih ur, prodam. Murska Sobota, Tišinska 25. M-470
PRIKOLICO ZA PREVOZ ŽIVINE, varilni aparat in nakladalnik za gnoj panonija, zadnji, prodam. Bakovci, Partizanska 30. M-471
SAMONAKLADALNO PRIKOLICO 2824 prodam. Ivan Holer, Draženi Vrh 32, p. Zgornja Ščavnica. M-477
TORPEDO 75, s prednjim pogonom, in škropilnico, 600 l, prodam. Gorica 45, Puconci. M-589
TRAKTORSKO ŠKROPILNICO, 300 l, prodam. Franc Škritec, Lemerje 49. M-511
JEREMENICO ZA TRAKTOR STEYR prodam. Salovci 114. M-519
VOZ Z GUMIJASTIMI KOLESJI in slamo prodam. Satahovci 10. M-522
ŠKROPILNICO, 330 l, prodam. Beznovci 49, p. Bodonci. M-MM
TRAKTOR IMT 533 prodam. Čepinci 45. M-526
NOVO FREZO MIO STANDARD in tlačno črpalko, 30 barov, prodam. Puzevci 34. M-532
TROSILNIK ZA UMETNO GNOJLO VICON, nov, prodam. Skakovci 58. M-550
OBRAČALNIK, ŠKROPILNICO in sejalnico prodam. Polana 15. M-562
ŽITNI KOMBAIN ZMAJ, motor mercedes turbo, tip 125, širina kose 4 m, in heder za koruzo, 6-vrstni, prodam. Menjam tudi za manjši kombajn, lahko tudi brez hederja, tipa 131, 132 in 133. Ivan Rajh, Draženi Vrh 24, Puji. M-509
TRAKTOR STEYR prodam. Franc Lepša, Lahonci 46, p. Ivanjkovci. IN-17134
TRAKTOR URSUS 355, generalno obnovljen, prodam. Lipa 166, telefon: 71 616. M-604
ŽITNI KOMBAIN Massey ferguson s koso, 2 m, dobro ohranjen, prodam. Pentek, Prosečka vas 12. M-610

PROSILNIK HLEVSKEGA GNOJA prodam. Sapač, Beznovci 29. M-612
KOMBAIN ZMAJ 141-142 prodam. Vešiča 54, pri Murski Soboti, telefon: 22 159 M-622
TRAKTOR IMT 577 z 1050 delovnimi urami, zaradi nakupa večjega prodam za 55.000.000.— din. Branko Cipot, Polana 48, telefon: 069 23 291. M-563

PREVOZNI MOLZNI STROJ NATIONAL, malo rabljen, traktorski sejalnik na hidravliko, 15-vrstni, trifazno vodovodno črpalko, generalno popravljeno, drobilnik-kladivar, 18 kld., v dobrem stanju, samonakladalnik, trosilnik hlevskega gnoja in obračalnik SIP po ugodni ceni prodam. Hodoš 76, telefon: 78 429. M-582

KOMBAINA 780 in UNIVERZAL prodam. Lukač, Mali Bakovski 86, ali telefon: 76 054. M-586

TRAKTOR HANOMAG BRILAND, 40 KS, prodam. Telefon dopolndne: 062 731 013, popoldne: 062 721 523. M-OP

TROSILNIK HLEVSKEGA GNOJA SIP VT 6, 2700, star tri leta, prodam. Nuskova 2. M-564

SADILNIK ZA KORUZO PANONIJA, 4-vrstni in puhalnik prodam. Satahovci 30.

TRAKTOR FERGUSON 535 prodam. Vogrinčič, Pertoča 83. M-AK

ŽIVALI

prodaj

KRAVO, staro sedem let, brejo devet mesecev, prodam. Bakovci, Ob potoku 15. M-430
TELICO, brejo pet mesecev, in kravo, staro sedem let (ni pripuščena), vse kontrola A, prodam. Naslov v upravi lista. M-424
KRAVE PO IZBIRI prodam. Bodonci 100, telefon: 76 855. M-449
MALE PUJSKE PRODAM. Krajna 10. M-466
KRAVO, staro štiri leta, brejo sedem mesecev, prodam. Rantaša, Bakovci, Zvezna 9. M-486
TELICO, brejo osem mesecev, prodam. Andrejci 13. M-483
TELICO, brejo devet mesecev, prodam. Ženavlj 38. M-492
MLADO KRAVO, brejo, moped s tremi prestavi in APN 4 prodam. Kuzma 76. M-543
MLADO KRAVO prodam. Beltinci, Panonska 64. M-557
KRAVO, brejo osem mesecev, kontrola A, prodam. Polana 25, p. Puconci. M-559
KRAVO, staro štiri leta, brejo, prodam. Odranci, Vrtna 4. M-567
TELICO, brejo sedem mesecev, prodam. Franc Rogoš, Sotina 105, p. Rogoševci. M-579
KRAVO, staro štiri leta, prodam. Telefon: 70 579. M-584
BREJE KRAVE, kontrola A, zaradi bolezni lastnika prodam. Lemerje 55, p. Puconci. IN-17124

RAZNO

prodaj

MIKROFONA AKG 310 D in SCHURE 565 S prodam. Telefon: 70 255. M-198
BARVNI TELEVIZOR, star štiri leta, ugodno prodam. Telefon: 24 987. M-417
LADIJSKI POD, 100 m², prodam. Telefon: 79 016. M-418
ČEBELJE DRUŽINE V PANJIH in brez njih prodam. Telefon: 70 173. M-425
HRAST, dolžina 6 m, debelina 60 cm, prodam. Ivan Horvat, Krog, Ravenska 2, po 16. uri. M-430
NEMSEGA OVCARJA z rodovnikom starega eno leto, prodam. Murski Črnci 18. M-433

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali ledeni, pokličite IZOLACIJSKI SERVIS F. Najdljak, Gornji Slaveč 6, Kuzma (069) 78-271

Popravilo z garancijo na vašem domu.

BARVNI TELEVIZOR GORENJE ELEKTRONIC 56 prodam. Informacije: telefon: 22 279. M-434
GUME ZA LADE, semperit 165 x 13, in priklop za prikolico ugodno prodam. Franc Kuhar, Kupšinci 69. M-436
ŽGANJE, večjo količino, prodam. Naslov v upravi lista. M-439
SUHE PLOHE (hruske), potopna črpalko in otroško pisalno mizo prodam. Petanjci 6 a. M-440
TELEVIZOR R. ČAJEVEC, črno-beli, prodam. Telefon: 25 547. M-442
PRENOSNI TELEVIZOR ISKRA, črno-beli, po ugodni ceni prodam. Ogled v soboto ali nedeljo: Ronifari, Mojskova 2. M-443
ČEBELJE DRUŽINE NA AŽ satih prodam. Mihael Ficko, Gornji Črnci 36. M-446
GNOJ ZA VINOGRAD prodam. Večslavci 100. M-447
HARMONIKO DELICIA, 120-basno, novo, z elektromagneti, prodam. Telefon: 60 516. M-456
ZAMRZOVALNO OMARO, 120-litrsko, prodam. Telefon: 26 123. M-459
SEDEŽNO GARNITURO z raztegljivim kavčem, novo, prodam. Telefon: 23 428. M-475

BRANKO MOHOR, RADENCI, Kapelska 17, tel. (069) 73-137

avtokleparstvo —

ravnalna miza

ličarstvo

komora — barvanje v peči

zaščita

BOJLER, 6 l, tridelno pomivalno korito in peč na trdo gorivo prodam. Koruzo menjam za bučno olje, mast, pšenično ali rž. Štefana Kuzmiza 2. M-473

PISALNI STROJ OLIMPIA A 6 WILHELMSHAVEN, velik, star dve leti, prodam. Cena 2.500.000.— din. Franc Aster, Gregorčičeva 55/3717. M-474

SENO IN SLAMO prodam. Telefon: 72 108. M-478

DRVA, akacijeva, suha 10 m², prodam. Puconci 9 ali Vadarci 25. M-488

TROBENTO BACH prodam. Turnišče, Štefana Kovača 63. M-491

ZAMRZOVALNO SKRINJO, 250 l, malo rabljeno, bukova drva in CI-TROEN GS (po delih) prodam. Kušanovci 34, Mačkovci. M-502

ORGLE TEHNIKS prodam. Telefon: 24 968. M-504

BUKOVA DRVA prodam. Strukovci 28. M-506

KORUZNJAK in hlevski gnoj prodam. Štefan Škraban, Murska Sobota, Kroška 55. M-513

ŠIVALNI STROJ BAGAT, skoraj nov, prodam. Grad 161. M-515

ELEKTROMOTOR, 4 KW, s 30 m kablom, prodam. Vaneča 58 c. M-517

PEČ (2,20 x 60 x 40) prodam. Debelak, Murska Sobota, Severjeva 1. M-521

GRADBENO PARCELO v Tropovcih prodam. Vprašati: Murska Sobota, Šercerjevo naselje 22. M-429

GRADBENO PARCELO z vinogradom prodam. Telefon: 70 257. M-453

POLNILA, 600 kosov, in plinski štedilnik, nov (10 odstotkov ceneje), prodam. Miro Klement, Logarovci 6, Križevci pri Ljutomeru. IN-19552

ŠIVALNI STROJ in AVTOMATIK prodam. Zavrtnik, Nunska graba 44, Ljutomer. IN-17145

MIZARSKO KOMBINIRKO (tri operacije) in GOLF, letnik 1985, prodam. Telefon po 20. uri: (062) 716 264. IN-17144

GRADBENO PARCELO (8 arov) v Murskih Črncih, z vso dokumentacijo, prodam. Naslov v upravi lista. M-487

NOV PLINSKI ŠTEDILNIK KEKEC in ELEKTRIČNI, rabljen, prodam. Žižek, Črenšovci 42 b. M-527

OJAČEVALNIK, 2 x 230 W, odlično ohranjen, prodam. Telefon: 21 650, interna 207, dopolndne, popoldne: 76 035 — Dejan. M-529

PRIKOLICO ZA AVTO, tip MB 400, nosilnost 330 kg, bruto 400 kg, atest IMV, prodam. Milan Lehar, Gornja Bistrica 152. M-538

TRAVNIK za košujo in slive za žganjekuho prodam. Etelka Žohar, Brezovci 40. M-539

ŠTEDILNIK GORENJE na trda goriva, skoraj nov, 80 cm, in dodatno peč kuperbusch ugodno prodam. Kuzma 45. M-540

GRADBENO PARCELO, 15 arov, komunalno urejeno, 6 km iz M. Sobote, prodam najboljšemu ponudniku. Naslov v upravi lista. M-544

KRMO, slar: n fleks prodam. Skakovci 56. M-545

BUČNO OLJE prodam. Vaneča 87. M-500

STARO, dvodelno okno, z roletom, šivalni stroj mima (navaden) in otroški voziček, globok, prodam. M. Sobota, Tišinska cesta 8. M-547

NE MOTI!
GNEZDIM!ŠTORKLJE
DVIGAJO
GLAVE

V naravnih razmerah spletajo gnezda na drevesih, odkar je človek naselil pokrajino, pa najraje na dimnikih hiš in v zadnjih letih na drogih električne napeljave. Zadnji način je za štorke in ljudi najmanj primeren. Pogosto se zgodi, da nastanek kratak stik, požar ali pa se ta izumirajoči simbol življenja nerečno zaplete med žice. Vselej se zanj slabo konča. Veliko mu bomo pomagali, če bomo pripravili umetne podstavke za gnezda ter jih namestili na primerna in varna mesta. Prof. Matjaž Jež z mariborskega Zavoda za spomeniško varstvo oz. varstvo naravne in kulturne dediščine nam je sporočil: »Vse lastnike hiš, na katerih domujejo štorke, bi prosil, naj se podvzamejo s kakršnikoli popravili dimnikov — pred vrnitvijo ptic, kajti potem bo prepozno. Štorke je namreč zavarovana živalska vrsta: v času gnezdenja je ne smemo motiti in vznemirjati. Če pa kakšnega popravila ne bo mogoče opraviti, je treba počakati do konca avgusta, ko štorke spet odletijo. To velja tudi za Elektrogospodarstvo, ki vzdržuje električne droge nizkonapetostnega omrežja.« Največ težav imajo štorke s hrano, zlasti takrat, ko se zvali zarod in morata starša nasititi vedno lažne mladiče. Poglavitna hrana so različne male živali: žabe, polži, žuželke in drugo. Najdejo jih predvsem v plitvih vodah in na močvirnih travnikih. Enega in drugega je zadnja leta čedalje manj. Regulacije voda in melioracije močvirij zmanjšujejo možnosti za prehranjevanje štorke. Svoje je naredilo še splošno onesnaževanje in zastropjanje okolja z različnimi kemičnimi snovmi, predvsem s sredstvi za uničevanje plevelov in škodljivcev v kmetijstvu. Zato ni čudno, da se je število mladičev, ki dozorijo v enem gnezdu, zmanjšalo v zadnjih letih od tri na dva in še manj. Zato to pomeni, da se bo število štorke še naprej hudo zmanjševalo. Na območju pomurske selivene postaje so prvega štrka (na sliki) ugodali v Žepovcih v Apaški Dolini. Ali bomo mogli ostale prihajajoče rešiti z učinkovitimi in pravočasnimi varstvenimi ukrepi, bi se vprašali sami, kot se sprašuje prof. Jež v publikaciji Ob Dravi in Muri.

B. Žunec, foto: Nataša Juhnov

S 1. REDNEGA OBČNEGA ZBORA SLOVENSKE KMEČKE ZVEZE

Kmečka žena — temelj družinske kmetije

V Slovensko kmečko zvezo, ki so jo ustanovili 12. maja 1988, leta, se je doslej včlanilo okrog 20 000 kmetov in drugih, so povedali na 1. rednem občnem zboru, ki je bil 15. marca v Ljubljani. Na njem so bili in sodelovali v razpravi tudi delegati iz Pomurja. Na občnem zboru so pozitivno ocenili svoje delovanje, kajti SKZ je v enoletnem obdobju sprožila vrsto razprav o problemih slovenskega kmetijstva in si prizadevala izboljšati položaj kmetstva. Sprejeli so predlog Slovenske demokratske zveze, naveden na skupščini SRS, ki naj pripravi slovenski nacionalni program, ki bo zagotavljal normalni razvoj slovenske države v mirnem času. Udeleženci občnega zbora Slovenske kmečke zveze pa so sprejeli tudi več »svojih« sklepov in znova izvolili Ivana Omana za predsednika.

Poglejmo zdaj nekatere sklepe, sprejete na 1. občnem zboru SKZ! Zavzemali se bodo za uveljavljanje političnih pravic in svobodne volitve v parlament na podlagi političnih programov in primerno zastopstvo kmetov. Od skupščine SRS iz predsedstva SRS zahtevajo pravno in moralno rehabilitacijo po krivici preganjanjih, obsodjenih in razlaščenih kmetov,

kar se je dogajalo v času prisilne kolektivizacije in obvezne oddaje. V novi slovenski ustavi terjajo določilo o pravnem varstvu družinske kmetije in odpravo določila o zemljiškem maksimumu. Zahtevajo obnovo arondacijskih postopkov in vrnitev odvzetih zemljišč. Nova kmetijska zakonodaja mora biti taka, da ne bo ovirala gospodarjenja na kmetijah. V sklepih SKZ je tudi rečeno, da zahtevajo sistemsko ureditev na področju politike cen kmetijskih pridelkov, kar naj omogoči delovanje trga. Dalje: predlagajo postopno, vendar pospešeno izvedbo agrarne reforme; zemljo iz družbenega sklada naj dobijo tisti, ki jo bodo najbolje obdelovali. V Sloveniji si ne moremo več privoščiti nadaljnega zmanjševanja obsega obdelovalnih zemljišč, niti v imenu »višjih interesov«. Ni pravične odškodnine za izgubljeno zemljo! Tega se morajo zavedati načrtovalci posegov v prostor, tudi oni, ki snujejo murske elektrarne. Udeleženci 1. občnega zbora SKZ v sklepih tudi zahtevajo moratorij (mirovanje) gradenj velikih družbenih farm, kajti te so vprašljive iz naravovarstvenega in še kakkega razloga. Denar, namenjen za te objekte, naj bi rajši dali za razvoj družinskih kmetij in

infrastrukturo na podeželju. Nevzdržno je, da socialna vprašanja tudi v Sloveniji rešujemo na račun nizkih odkupnih cen kmetijskih pridelkov. SKZ zahteva ekonomske cene po modelnih izračunih Kmetijskega inštituta Slovenije. Predsednik izvršnega sveta SRS Dušan Sinigoi in predsednik republiškega komiteja za kmetijstvo Milan Knežević naj do 12. maja pripravita ustrezno rešitev in z dejanji dokažeta, da ščitita slovensko kmetijstvo. V nasprotnem primeru bodo prisiljeni zahtevati njuno odstopa. Te ostre besede so izrečene — zapisane zato, da se je slovenska vlada zadnje leto izgovarjal na Mikulicevo politiko, zdaj pa, ko imamo Markoviča, ki obljublja drugačno politiko, mora tudi republiška vlada ustrezno ukrepati. Sicer pa bo SKZ več pozornosti namenila tudi kmečkim ženskam in dekletom. Kmečka žena je in bo temelj družinske kmetije. SKZ si bo prizadevala za izboljšanje položaja kmečkih starostnih zavarovancev, več bodo storili za popularizacijo kmetijstva v osnovnih šolah... Po občnem zboru bodo tudi več naredili za krepitev kmečke stanovske in politične organizacije in si prizadevali za demokratizacijo v svoji organizaciji in družbi nasploh.

S. Sobočan

EKOLOŠKI ZBOR V BELTINCIH — Vsi so prihajali, le njih ni bilo, bi se lahko pošalili na rovaš sestava zbranih preteklo nedeljo pri beltinski čistilni napravi. Zborovanje so si na evetno nedeljo (in hkrati Jožefovo) v času velikonočnega slavlja in začetka pomladi omislili mladinska organizacija Beltinci, soboska Književna mladina in ekološka sekcija pri pomurskem Društvu za varstvo okolja. Namerno izbran čas, namensko izbran kraj. Komunalni »gigant«, ki je pred dobrim desetletjem požrl skoraj 14 milijard dinarjev, namreč še vedno ne deluje, povezan pa je z ureditvijo krajevnega kanalizacijskega omrežja in potoka Crnc. Za slednje so domačini — po besedah beltinskega tajnika Dejana Kolarica — zadnja leta dali ničkoliko referendumskega denarja. Očitno je posredi birokracija, je menil glavni slovenski projektant takih naprav prof. dr. Mitja Rismal, saj podobni objekti drugje obratujejo. Zatika se skratka pri t. i. malih bogovih v komunalnih in vodnogospodarskih ozidih in skupnostih občine Murska Sobota, ki jih ni bilo na spregled. Narod pa sprašuje in plačuje!

(B. Žunec, foto: N. Juhnov)

KRAJEVNA SKUPNOST GANČANI

Visok odstotek
za samoprисpevek

Nedeljski referendum za sprejem novega samoprисpevka v krajevni skupnosti Gančani je bil doslej najuspešnejši. Od 805 volilnih upravičencev se jih je glasovanja udeležilo 719 ali okrog 90 odstotkov. Za sprejem samoprисpevka je glasovalo 652 ali 81 odstotkov, proti je bilo 63 ali 8 odstotkov upravičencev. S tem rezultatom so Gančanci pokazali visoko zavest in pripravljenost, da s svojim deležem prispevajo k nadaljnjemu razvoju kraja. To tem bolj, ker so tokrat izglasovali večje obveznosti, kot so bile doslej. Zaposleni bodo namreč od naslednjega leta plačevali 2 odstotka od osebnega dohodka, kmetje pa 11,2 od katastrskega dohodka. Tako bodo lahko v krajevni skupnosti Gančani tudi v prihodnje uspešno uresničevali precej ambiciozne načrte. Poleg vzdrževanja ulične razsvetljave, cest in drugih komunalnih zadev jih čaka gradnja mrtvaške vežice, razširitev in ureditev nameravajo vodovodno zajeje, transformator, rekreacijske objekte, kulturno dvorano, telefonsko omrežje in drugo.

F. M.

Društvo vinogradnikov Goričko je tudi letos pripravilo ocenjevanje vin letnika 1988. Komisija je tokrat dobila v ocenitev 124 vzorcev vin članov tega društva, nekaj vzorcev pa so poslali tudi vinogradniki Ljutomersko-ormoških gor. Med vzorci so prevladovala mešana bela vina in laški rizlingi, medtem ko je bilo nekoliko manj vzorcev zlahtnejših sort. Po oceni priznanih slovenskih enologov je lanski letnik kakovosten, saj je bila surovina primerna, še vedno pa se pri nekaterih pojavljajo napake v kletarjenju. Značilnost lanskega letnika je, da mnoga vina vsebujejo še precej nepovretega sladkorja.

foto: Nataša Juhnov

Pesem je naš in vaš vsakdan...

so prejšnji četrtek v dvorani Kina Park v Murski Soboti trdili pevci Sindikalnega mešanega pevskega zbora Štefan Kovač iz Murske Sobotice na letnem koncertu ob želji, da bi jim, kot že enainvajsetič od ustanovitve, radi prisluhnili še kdaj. Na vsakoletnem koncertu v domačem kraju je občinstvo tega zbora zares hvaležno pevcem in zborovodji Tomažu Kuharju za vztrajno delo in lepo odpeto pesem in tudi ponosno na njihove dosežke. Lanskoletno bronasto odličje na tekmovanju zborov Naša pe-

narodne pesmi in čutiti je, da prav te pevci najraje pojo. Sicer pa je zbor, kot ponavadi, koncert razdelil v dva dela in v prvem predstavil umetno pesem. Pri nekaterih skladbah je bilo sicer čutiti nekaj negotovosti, gotovo pa je bil to odraz trenutne večje pozornosti narodni pesmi, saj je zbor že nešteto krat dokazal, da je sposoben dobro izvesti tudi najtežje skladbe.

Letos je zbor petdesetčlanska družina s skupnim interesom — lepim petjem. S prepevanjem so ob koncu lanske sezone namreč

Letos je v zboru Štefan Kovač veliko mladih pevcev. Je to korak bliže srebru?

Foto: N. Juhnov

sem v Mariboru, marsikateri glasbeni kritik je pevce postavil celo stopničko višje, in državno odlikovanje predsedstva SFR Jugoslavije — red zasluga za srebreno zvezdo pa sta spet kamenček v mozaiku dosežkov tega zbora. Letos je zbor, zaradi gostovanja v ZR Nemčiji in na Madžarskem, izbral pretežno

prenehali nekateri dolgoletni člani, a so se zboru priključili novi, mlajši glasovi.

Ker je tekmovanje v Mariboru vsaki dve leti, kličemo pevcem: drugo leto samo malo več natančnosti in želimo vam srebro.

Kako ne bi rekli, da smo ponosni na naš zbor.

Smilja Gaber

O gradnji knjižnice in dediščini

Knjižnica kot edina poklicna kulturna institucija v občini, ljubiteljska kultura z razvito glasbeno dejavnostjo in varstvo naravne in kulturne dediščine so trije temelji oziroma izhodišča kulturne politike v Gornji Radgoni, o katerih je bila beseda na ponedeljkovi skupščini.

Seveda je bilo veliko govora tudi o številkah, o tem, kako zagotoviti potrebna sredstva za zgraditev novih prostorov knjižnice, za katero je republiška kulturna skupnost že namenila 1.127.500.000 dinarjev, kot kaže, pa jih bo v tekočem letu težje zagotoviti v občini. V naslednjem letu naj bi jih predvidoma zbrali s povišano prispe-

vno stopnjo za kulturo, letos pa z neposredno menjavo dela z delovnimi organizacijami od ostanka dohodka po zaključnih računih. Objekti ni v referendumskem programu, vendar bi moral biti zgrajen do konca leta 1990, in to glede na zagotovljen delež in tistega, ki naj bi ga zbrali v občini, v kateri bodo že letos vlagali tudi v druge kulturne objekte. Tako bi radi uredili prostore za pihalni orkester pri dvorani glasbe šole in konstrukcijo nad odrom v domu kulture. V Stogovcih naj bi uredili električno napeljavo in kurjavo v domu, obnovili pa tudi kulturni dom v Apačah ter centralno ogrevanje v Vidnu pri Ščavnici.

Tako kot delegati zborov občinske skupščine, so se tudi na kulturni opredelili do varstva naravne in kulturne dediščine in jo kot prečo ponažili v tistem delu razprave, ki se je nanašala na vzdrževanje domačije Petra Dajnika in spomenikov NOB ter drugih. Soglašali pa so tudi, da je potrebno v Pokrajinskem muzeju v Murski Soboti zaposliti umetnostnega zgodovinarja in tako kadrovsko okrepiti kulturno institucijo, ki naj bi skrbela za vso pokrajino.

B. Bavčar

Tretje »provo
prleško
gostüvaje«

Turistično društvo Križevci pri Ljutomeru bo tudi letos organiziralo zanimivo prireditve, na kateri bodo prikazali pravo prleško poroko in gostijo. Zanimivost je ta, da bo to tudi v resnici prava poroka.

Ze sedaj vabijo vse mlade pare, ki načrtujejo poroko v prvi polovici leta 1989, da se poročijo na njihovi prireditvi. Prijavijo se lahko na Turističnem društvu Križevci do konca aprila. Gostija bo trajala dva dni, v petek in soboto, 17. in 18. junija, mladoporočenci bodo dobili bogata darila, šest njihovih svatov pa bo imelo celotno gostijo plačano.

Za letos, torej na tretji prireditvi provo prleško gostüvaje, načrtujejo številne novosti. Ena je tudi ta, da bo celotna prireditev organizirana v zdravilišču v Ranovcih. Pokrovitelj sta DO Radenska in turistična organizacija Slovenija-turist.

hbp

V soboto zvečer so se v kulturnem domu na Razkrižju slovesno spomnili 10-letnice folklornega delovanja v tej krajevni skupnosti. Pred polno dvorano so najprej nastopili člani podmladka iz Osnovne šole Jože Hedžet, nato pa so se predstavili člani, ki so pravzaprav utrlj pot razkriški folklori. Oder so nato prepustili gostom, ki so prišli iz Strigove (SR Hrvaška) oz. tamkajšnje pobratene osnovne šole, ki tudi goji prekmurske in prleške plesne, folklornima skupinama iz Velike Polane in Bistrice, za konec pa so zopet zaplesali osnovnošolci in člani folklorne skupine Kuda Razkrižje.

Prisustvo 10-letnice folklorne na Razkrižju pa so izkoristili tudi za podelitev številnih priznanj članom, vodji Nevenki Rudna in folklorni skupini.

D. L.

HI-FI VIDEOSTUDIO, KIDRIČEVA 21 (nasproti avtobusne postaje), **MURSKA SOBOTA** in **VIDEOTEKA ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE**

NOVO V IZPOSODJEVALNICI!

Največji izbor filmov vseh zvrsti po najnižji dnevni ceni, samo 3.000 din za kaseto!

Snemanje in presnemanje vseh vrst dogodkov na formatu VHS, BETA, SUPER BETA. Izposoja videoplayerjev. Odprto: od 12. do 18. ure, ob sobotah od 10. do 13. ure.

Hotel Diana
Kuhinja hotela Triglar iz Kopra
od 23. do 27. marca letos v soboškem hotelu
Diana: istrske specialitete, ribe vseh vrst
in morski sadeži.
Ne bodo pa te dni manjkale dobrote naših
babic in prekmurski velikonočni krožnik.
Pridite in prepričajte se!